TARNÓCZY GUSZTÁV

kisérleti telepekkel összekötött mezőgazdasági gépcsarnoka és műszaki irodája.

Iroda: váczi-körút 49. sz. *Gépcsarnok: váczi-körút 78. sz.*

HORNSBY R. és FIAI ujabb javitott gözcséplögépe és gözmozgonya

Midőn azon nehéz feladatra vállalkoztam, hogy hazám gazdaközönségének a legjobb gazdasági gépeket beszerezzem, tanulmányoznom kelle ezeknek történetét és fokozatos haladását a mai napig. Minthogy pedig ezek között főfontosságuak a cséplőgépek, ezekre kelle a fősulyt helyeznem.

A gőzmozgonyt illetőleg hamar lehettem kész az itélettel, mivel az a Hornsby-féle alább leirt szerkezetben kezdettől fogva a mai napig soha semmiféle mozgony által nemcsak le nem győzetett, de alkotásánál fogva munkaképességre nézve még csak meg sem volt közelithető.

Nem ugy a cséplőgéppel. A Hornsby-féle az 1867-ik évben **„az angol királyi gazdasági egyesület"** által Worcesterben rendezett nagy versenynél a megjelent összes 150 cséplőgépet annyira fölülmulta, hogy a Jury a következő itéletet hozta: **„Az előleges kisérlet alkalmával képesek voltunk a legjobb munkát teljesitő hét gépet egy huzamosabb versenyre kiszemelni, s a következő dijak mutatják az arányt, melylyel ezen hét kiválasztott gép munkaképességük és előnyeikre nézve egymáshoz viszonylanak:**

	font sterl.
Hornsby R. és fiai	**25**
Clayton & Schutleworth & Co.	15
Wallis & Comp.	10
ezüst érem	
Holmes	1
Tasker	0
Barret, Exell & Andrews	0
Robey	0

Továbbá:

„Ezen verseny után a legjobb két gépet, nevezetesen Hornsby R. és fiai és Clayton & Schuttleworth-ét még egy szigorubb összehasonlitó verseny alá bocsájtottuk, melyalkalommal Hornsby R. és fiainak gőzcséplőgépe oly kitünőnek bizonyult, hogy valamennyi dijat egyedül neki kelle oda itélnünk."

Az angol világlap a **„Times"** következőket irja ugyanezen gőzcséplőgépről:

„Hornsby R. és fiainak sikerült egy oly gőzcséplőgépet szerkeszteni, mely a legjobbnak kell hogy elismertessék. Ez a kalászban semmi magot sem hagy benn, azt nem zuzza össze mint más gépeknél szokott megesni, a töreket tökéletesen választja el a magtól és nem zuzza össze a szalmát; az utolsó versenyek alkalmával, daczára a szigoru vizsgálatnak, a kalászokban egy szem sem volt található, a mi általános elismerést és dicséretet nyert."

Ez 1867-ben volt igy; időfolytán azonban a többi akkor oly csattanósan legyőzött versenytársak annyira tökélyesbitették gépeiket, hogy a Hornsby-féle cséplőgépek egykori fölénye a 70-es és 80-as években már kétségessé lett. Mesterük, ki gyártmányainak nem a vásárra vitt sokaságában, de minőségre nézve páratlanságában kereste érdekét, nehezen türte ezen egyenlőséget és nem nyugodott addig, mig ismét néhány lóhoszszal meg nem előzte a többit. Ugyanis 1881-ben Hornsby megszerezte és szétbontotta az **összes legjobb cséplőgépeket** és az azokban meglelt előnyöket egyesitve, saját eszméjével megtoldotta és igy kiállitva küldte vevőinek, azoknak mélto bámulatára. Az első ily ujitott szerkezetü cséplő 1882-ik évi junius 3-án érkezett ide; kiváncsian vártuk az állitólagos remeket és bár nagy reményeket kötöttem hozzá, meg kell vallanom, hogy még várakozásomat is fölülmulta s ma bátran mondhatom, **hogy ez idő szerint a világ legtökéletesebb cséplőgépe;** a mint az tisztelt vevőim mellékeit leveleiből is kitünik.

Szolgálatot vélek a t. gazdaközönségnek tenni, midőn azt ezennel bemutatom és a reá vonatkozó leveleket tájékozásul közzéteszem; s csak természetesnek fogják tartani t. gazdatársaim ha ezek után megvételre ezt ajánlom, mivel ezért az anyagi és erkölcsi felelősséget elvállalhatom.

A cséplőgép elbirálásánál szemelőtt tartandó:

1. **A cséplési képesség**, vagyis azon munka mennyiség, melyet a gép bizonyos idő alatt végezni képes. Az előny tehát abban rejlik: hogy egyenlő feltételek között, azaz ugyanannyi munkaszemélyzettel és egyenlő erő felhasználása mellett, ugyanazon időben, a legnagyobb mennyiségü gabona tisztán és kifogástalanul kicsépelhető legyen.

A kicsépelendő gabonának a lehető leggyorsabb betakaritása e szerint csak egy ilyen cséplőgéppel érhető el; a mi ugy a részben cséplőkre, mint a saját magának cséplő gazdára nézve a legnagyobb fontossággal bir.

2. **A gép munkájának oly tökéletessége**, melynek folytán szemnek nem szabad viszszamaradni a szalmatőrek vagy pelyvában. A géptulajdonos az e tekintetben felmerülhető veszteségektől teljes biztonsággal kell hogy óva legyen.

3. **Az összes gépezetnek tartóssága és szerkezeti szilárdsága**, hogy a javitgatások miatt a munkaidő félbeszakitásától teljesen megóvassék a gazda; s az általában felmerülő javitási költségek a legcsekélyebbre szállittassanak le.

4. **A szerkezet, minden tökelye mellett is oly egyszerü legyen**, hogy a gép kezelése, annak vezetése a legkönnyebben eszközölthessék. Az előforduló javitások eszközlése vagy a menetközben netalán előforduló rendetlenségek elháritása gyorsan legyen véghezvihető.

A cséplőgépekre vonatkozó ezen 4 sarkalatos követelmény Hornsby gőzcséplőjénél mind megtalálható. És ezen 4 cardinális követelménynek fényes elégtételével Hornsby javitott uj cséplőgépe messzemenő elsőbbségben van az összes cséplőgépek felett. — Ezen gép a cséplést, tisztitást és a magnak osztályozását oly tökélylyel és nagymennyiségben végzi, hogy egész határozottsággal mint constatált tényt mondom, **hogy mai napság nem létezik cséplőgép, mely munkáját, mind mennyiségre, mind tökélyre nézve csak meg is közelitené.**

A gép dobja kovácsolt vasból van készitve, tömören, valódi angol szabatossággal egyensulyozva. Tömörségénél fogva oly nagy sulylyal bir, hogy a kellő kerületi sebesség megadásával a cséplésnél elkerülhetetlen egyenlőtlen etetések daczára is, a gépnek egyforma nyugodt járása, tökéletes munka, valamint a cséplőgépnek és mozdonynak rázkódásoktól kimélése éretik el.

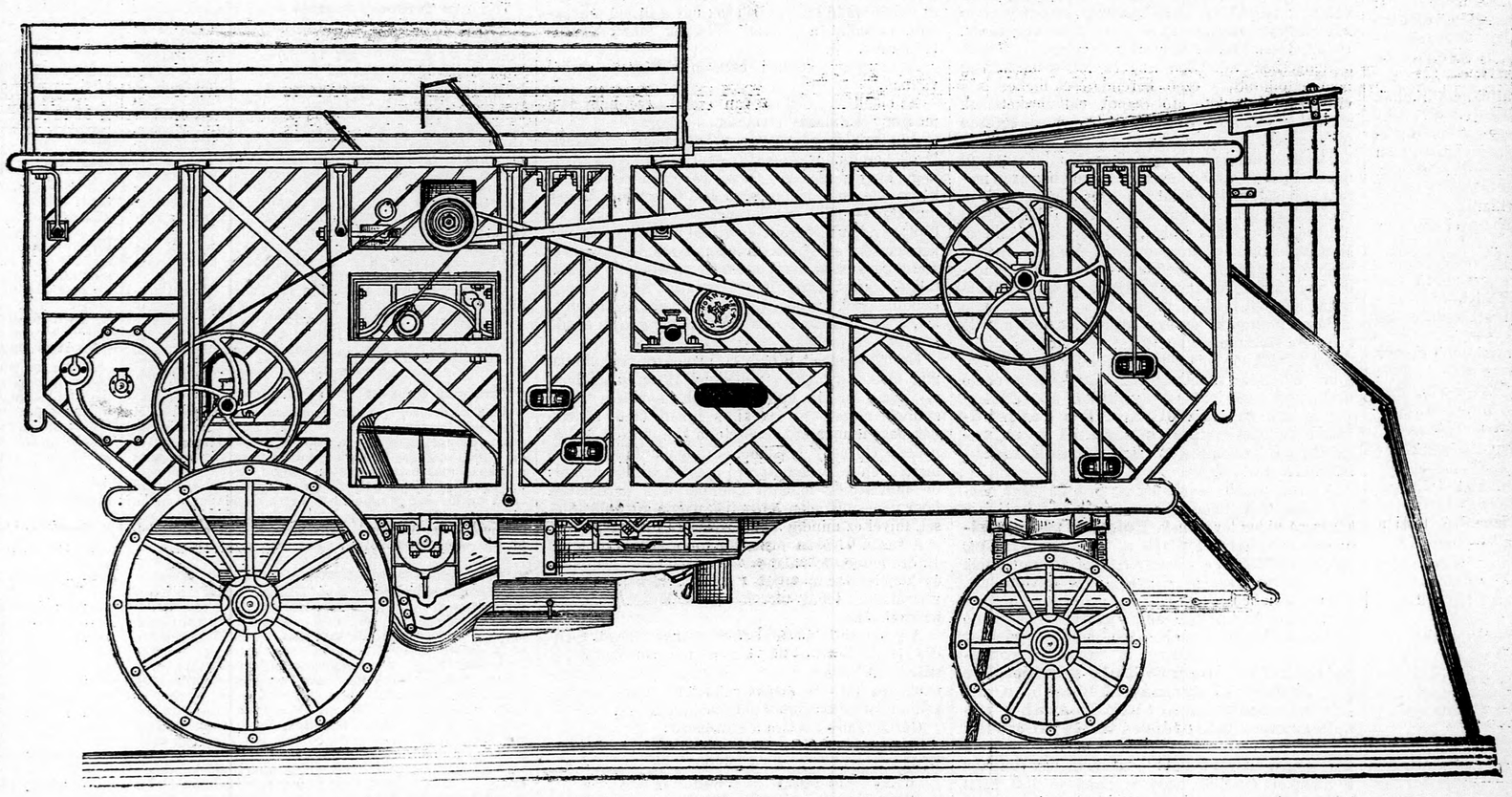

A nagy gyorsasággal forgó nehéz tömör dob a gépben valóságos lenditő kereket helyettesit, mely a munka fölöslegét tömegébe véve föl, oly eleven erővel bir, hogy a nagyobb adagok betevése által fellépő akadály a tömegben felhalmozódott eleven erő által könnyen legyőzetik, a gép egyenletes működése biztositattik s mindennemü rögtönös igénybe vételek ezáltal ki vannak kerülve.

Ez a nagy előnye a Hornsby-féle uj cséplőgép dobjának a más könnyebb szerkezetek fölött, mert a dobnak ily szilárd tömörsége folytán egész összekötött kévéket lehet egymásután bedobni a munkának hátránya nélkül. Miként a dob, ugy annak acéltengelye is a legkitünőbb anyagból a legerősebben van készitve, s az igénybe vételt soha meg nem érzi, ugyszintén a csapágyak fém csészéi is a legjobb anyagból készitvék, ugy hogy a dobtengely soha át nem hevülhet.

A dob verői oly bordázott alakkal birnak, hogy a gabona a kalászból a legtökéletesebben csépeltetik ki, s a bedobott szalmát és kalászt ugy szét bontja, hogy az tökéletesen kicsépelt állapotban megy tova. A dobsinek olykép vannak berendezve, hogy ha egyik oldaluk megkopik, a csavarok lazitása után könnyen megfordithatók, s ezen gyakorlati berendezés nagy előnyöket biztosit. A dobsinek eltérve a többi rendszerektől, **a legjelesebb angol acélból vannak s ezen acélsinek kovácsolt lapos vasra erős csavarokkal vannak erősitve**, mig más gépeknél a sinek csak fára vannak erősitve. Szintugy a dob abroncsgyürüi is a legszilárdabbul készitvék. Ily berendezés mellett természetesen nincs eset, hogy a dobnak egyik vagy másik része pusztulásnak induljon, — mint más könnyebb szerkezeteknél az oly gyakori.

A dobkosár hasonlómódon kovácsoltvasból nagy szilárdsággal van készitve s a szükségletnek megfelelőleg több ponton állitható be.

Midőn a gabonaszemek a kalászokból kiveretnek, nagyobbrésze a dob és kosár között tovasikamlik s a kosár rostélyain keresztül a rostákra hull. A szalma és a gabonának csekélyebb része a szalmarázókra dobatik. A szalmarázók a szalmát a gabona szemektől és törektől tökéletesen elválasztják s egyuttal a szalmát a gépből továbbitják.

Hornsby legujabb szerkezetü gépeinél ezen szalmarázók két — 90 fok alatt hajlitott — forgattyu tengely által vezettetnek differentiális mozgással, s **a szalmát oly tökéletesen vezetik ki, valamint a rendszeres rázás és dobálózás által oly biztosan választják ki a szemet és töreket,** miként az egyetlen egy gépnél sem történik oly tökéletesen és hibátlanul.

A rosta és rázószekrény surlódás nélküli függő rugókon van megerősitve, s a szekrények a legpontosabban vannak egyensulyozva, egymással ellenkező irányban működvén. Igy a gép összes részei a rezgés által semmit sem szenvedhetnek.

A rázó deszka, valamint a felső rostáknak oly nagy felülettel s kellő lejtővel birnak, hogy ott a törek soha meg nem torlódhatik és a mag a törektől tökéletesen kiválasztatik. — A nagy törekrázó rosta kiválasztja az összes törött szalmát s az üres kalászokat, s ezen első tisztitó műhöz tartozó alsó rostákon keresztül menve a gabona, **az emelő-készülékhez oly tiszta állapotban jut, a mely tisztitás a többi gépek által csak meg sem közelithető.**

A szelelő elméletileg s gyakorlatilag is helyesnek bizonyult alakkal bir; az összes tisztitóművek számára a kellő szelet a kivánt mennyiségben hajtja. A szélcsatornában elhelyezett szelepekkel a légáram nagyságát a szükséghez képest szabályozni lehet. Az első-tisztitó-műben kiválasztatnak a rövid szalma és héjak, a pelyva, valamint a csutkák, a kavicskák, a kis dudvaszemek és homok.

Az emelő-készülék (a paternoster) a már tisztitott gabonát a héjazóba emeli; az emelőmű szijjára erősitett csészék oly nagy méretekkel birnak, hogy azok a kicsépelt gabonát könnyüséggel emelik föl; eldugulások — mint némely gépeknél oly gyakorta megesik — soha elő nem fordulhatnak.

A héjazó-mű a héjat — a gabona bajuszát — a legszebben választja el, a nélkül, hogy a szemet legkevésbé is megsértené.

Hornsby ujabb gépeinél a berendezés oly módon eszközöltetett, **hogy a héjazó vagy koptató henger külön-külön egymagában vagy mindkettő együttesen működik, vagy a kivánsághoz képest a szem ezeknek egyikébe sem kerül, hanem egyenesen a második tisztitó-műbe jut.**

A — felső — második tisztitómű egymásfölé helyezett s rezgő mozgással biró kicserélhető szitákból áll. A héjazó- és koptató-hengerből származó tisztátlanságok eltávolitására egy e czélra berendezett szelelő van elhelyezve, mely a gabonát másodszor is tökéletesen megtisztitja, mielőtt az osztályozóhengerbe kerülne. Megjegyzem, hogy Hornsby gépeinél a felső-sziták berendezése olyan, hogy minden szem, ha netalán a szitákon keresztül csusznék, ismét az első tisztitó-műbe kerül; ekkép a gabonából veszendőbe semmi sem mehet.

A kitünően szerkesztett Penny-féle szabadalmazott állitható osztályozó henger a tiszta gabonát elkülöniti, azaz osztályozza olykép, hogy azt a gazda kivánságához képest a legszebb vetőmagtól kezdve négy külön osztályra osztja be. A gép hátsó részén a tiszta gabona, minőség szerint osztályozva, a zsákokba bocsáttatik.

Az etető-tér oly tágas, hogy azon a munkások a legkényelmesebben dolgozhatnak; az etető állása oly módon van elhelyezve **a valóban angol gyakorlatiassággal elhelyezett védőkészülék segélyével,** hogy a más gépeknél oly gyakorta előforduló balesetek egészen el vannak háritva, — a munkás védve van. A gyakorlatian alkalmazott védőr folytán a szem ki nem ugorhat a betevési nyilásokon.

Hornsby javitott cséplőjének **rostafelületei oly nagyok, oly hosszuak, hogy azt egyetlen egy gép sem közeliti meg; s a tisztitó-szerkezetek tekintetében is épen ez által van magas fölényben Hornsby a többiek fölött.**

Megbecsülhetetlen az, hogy az egyes műveletek kivitelét az alkalmas szelelő-nyilások segélyével mindig ellenőrizni lehet. Azon előny ezen ujitott gépnél, hogy minden **egyes részéhez a legnagyobb könnyüséggel hozzáférhetni, valóban megbecsülhetetlen.**

A gépnek minden egyes farésze tökéletesen kiszáritott fából van s azért elő nem fordulhatnak azon repedések és eltorzulások, melyek a lelkiismeretlen vásári gyártásnál oly gyakoriak.

Ennek oka az, hogy a vas alkalmazása ellen nagyon is számbavehető tények bizonyitanak. A kiválasztott jó fának összeillesztése hajszálnyi pontossággal eszközölhető, mig az e czélra használt közönséges merev durva vaskeret összeállitása a cséplőgépnél szükségelt nagy pontossággal sohasem eszközölhető. A teljes gép felszerelése, a csapágyak beállitása a fakeretnél pontosan kivihető a fa ruganyosságánál fogva, mig az a merev vas alkalmazásánál sohasem sikerülhet a kivánt czélnak megfelelőleg; **mert ha valahol, ugy a cséplőgépnél nagyfontosságu és döntő körülmény a géprészek felszerelésének tökéletessége.**

A szállitás és működés közben netalán előforduló lökések és rázkódtatások a fánál ruganyos anyagra hatván, kevésbé vannak az egyes alkatrészek a megsérülés veszélyének ugy kitéve, mint a merev vaskeretnél, s általában a cséplőgépnél, mely a lehető legnagyobb rázkódtatásoknak van kitéve, kell, hogy teljes szilárdság mellett az egész gépezet teljes tömegében ruganyos legyen; s ez csakis a szilárd faramának alkalmazhatóságával érhető el.

A jó faanyagból készült s fesznüszerüleg elrendezett szilárd cséplőgépráma — miként azt Hornsby késziti — a legczélszerübbnek bizonyult.

Hornsby cséplőgépeinek futókerekei kovácsolt vasból vannak, s a gépnek a tengelyekre való elhelyezése oly gyakorlati módon történik, hogy annak szállitása a legkönnyebben eszközölhető.

Az 1882. év nyáron történt számos összehasonlitó kisérletekből kitünt, hogy ezen kitünő gépnek munkaképessége sokkal nagyobb, mint akármelyik más e nemü gépé.

A cséplőgép munkaképessége egy napi munkaidő alatt:

A gép dobszélessége	Kicsépelt tévemennyiség	A gép sulya klgr.	Szükségelt lóerőszám
36″	3500	2260	3
42″	6000	2550	4
48″	7500	3850	6
54″	9000	4500	8
60″	10000	4750	10

Ezen gépek mindegyike el van látva kettős rendszerü tisztitó rostával, héjazó és koptató, valamint választó hengerrel is.

Ezen páratlan kitünő gép ismertetéséből kitünik, hogy jogosult volt azon fentebbi állitásom, miszerint ez idő szerint ez a világ legtökéletesebb cséplőgépe.

Tudom, hogy a gazda a legszerényebb, a maga követeléseiben és a középszerüvel is megelégszik, és ha mellette közvetlen közelében nem lát jobbat, a magáét hajlandó a legjobbnak tartani, mit igen gyakran volt alkalmam tapasztalni; láttam különben jó gazdáknál és legutóbb egy elsőrendü nagy uradalomban három cséplőgépet dolgozni, mely a gyönyörü buzát hasogatta, a szalmában magot hagyott; a gép maga munka közben ugy rezgett, mint a török-szentmiklósi legény a csárdásnál és gazdája mégis meg volt vele elégedve, mert azt hitte, hogy annál nincs jobb a kerek világon s a tiszttartó hiában magyarázta urának, hogy az összetörött buzamag nem fog kikelni, hogy fél annyi szénnel is két annyit lehetne csépelni egy nap alatt, sat. Valamint, hogy a jobb gépek által elérhető haszonból három év alatt ki lehetne fizetni az uj gépeket; ura igazat adott neki, de megmaradt a régi gépeinél, s talán még esztendőre is kint fog rohadni gabonájának tetemes része, mint ez idén; holott jó gépekkel még a jó időben kaphatta volna gabonáját a magtárba. De azért én mégis oda törekszem, hogy azt a legjobbnak felösmerésére és megszerzésére birjam, mert nem sckat használ az a gazdának, ha pár forinttal olcsóbban vesz is valami középszerü vagy épen rosz gépet, vagy ha arra néhány ajándékozott tárgyat kap is ráadásul, ha aztán a szerkezet hiányos és kevés munkát végez, és néhány év mulva a javitások többe kerülnek, mint az a pár forint, a mivel jobban kellett volna megfizetnie a legjobb gépet. Ismételve legyen szabad figyelmébe hivnom a t. gazdaközönségnek azon soha el nem évülő igazságot, hogy **a rosz gép olyan, mint a házi tolvaj, mely észrevétlenül lopja meg gazdáját.**

Egyuttal van szerencsém a t. gazdaközönségnek Hornsby R. és fiainak hazai viszonyainkhoz alkalmazott gőzmozgonyát mint cséplőjének legmegfelelőbb motorát ösmertetni.

Ezen gépek, bár hazánkban még kevéssé elterjedtek, a gépek hazájában Angliában; Német-, Orosz-Franciaország s Európa más országaiban, de Amerikában is kiváló hirnevet szereztek. — Minden uj javitás, mely a géptechnikai tudományokkal gyakorlativá tétethetik ezen gépek szerkesztésénél kivitetett, hogy a már kivivott elsőbbségük minden más e nemü gépek felett megtartassék. Hornsby R. és fiai gőzmozgonyaikkal az **«angol kir. gazdasági egyesület»** szigoru versenypróbáin a legtöbb első dijat nyerték el kitünő gyártmányaikért.

A worcesteri nagy versenykisérletnél, melyet az **«angol kir. gazdasági egyesület»** rendezett a versenybirák itélete igy szólt:

«Mi Hornsby R. és fiainak itéljük oda a legnagyobb dijat, mert az ő gőzmozgonyuk a szokásos eladási állapotban kiállitva minden mások felett legkevesebb tüzelőanyagot fogyasztott el a nélkül, hogy e végből bármi előkészület is alkalmaztatott volna a gőzkazánon.»

Ez alkalommal azon körülmény se maradjon érintetlenül, miszerint az 1862. évi londoni világkiállitáson Hornsby R. és fiainak mezőgazdasági gépei vásároltattak meg szigoru vizsgálat után mintagépekül a párisi **«Conservatorie des arts et metiers» részére**, hol azok a látogatók által még mai napig is csodáltatnak.

Az 1867-ik évben Párisban tartott nagy nemzetgazdasági kiállitás, és szigoru gépversenyen **a 600 frankból álló első dijat és az aranyérmet nyerték el,** mert mint az ott tartott beható kisérletekből kitünt, Hornsby R. és fiainak közönséges 6 lóerejü mozgonya, mely az egész világon, mint kitünő tüzelőanyag-takaritógép ösmeretes, **— óránkint és lóerőnkint $1\frac{1}{2}$ klg. szenet fogyasztott.** — És ugy a tüzelőanyag takaritás, mint a gép berendezése tekintetében is a valamennyi ott együtt versenyzett gőzgépeket messze tulszárnyalta.

A bécsi nemzetközi kiállitáson gőzmozgonyaik és gőzcséplőgépeikért a becsület oklevéllel, a haladási érem és érdem-éremmel tüntették ki a juryk.

Az 1878-iki párisi nagy nemzetközi kiállitáson gőzmozgonyai és gazdasági gépeiért két arany-éremmel tüntették ki Hornsby R. és fiait.

Nem akarom mind elősorolni azon kitüntetéseket, melyeket e valóban kitünő mozgonyokkal nyertek; csak azt jegyzem meg, hogy mozgonyaik, cséplőik és mezőgazdasági gépeik ez idő szerint 257 kitüntetést nyertek. Es a mi fő, **gőzmozgonyuk és cséplőgépük soha semmi versenynél sem maradt másodiknak, de mindig az első volt.** — A hol csak megjelentek — biráltattak és győztek. Ezen körülmény a mai nap már oly tökéletesen kifejlődött gazdasági géptechnika állásánál fogva valóban páratlan.

Mióta a gazdasági czélok számára kerekein szállitható gőzmozgonyok létrejöttek, Hornsby R. és fiai kezdettől fogva már az e nemü gépekből különlegest gyártottak s mindig a legelső gyárosok közt, kik teljesen használható gőzmozgonyokat épitettek, az első helyet foglalták el. Azon nagymérvü tapasztalataik és segédeszközeikkel, melyekkel e téren birának, **«a gyakorlat és tudomány»** hires jelszavát oly sikerdúsan valósitották, hogy erős, tartós és gazdasági tekintetben kiválóan becsült gőzmozgonyaik ma már — joggal mondhatni — minden tekintetben megközelithetlenek. A gépgyártási tudományok terén kifejtett lelkiismeretes buzgóságuk folytán, melylyel minden ujabb tökélyesbitett eszközt és tényezőt felhasználtak, hosszu időre biztositották gépeiknek a kivivott felsőbbséget.

Valamely mozgony munkaképességére két főtényező bir legnagyobb befolyással, u. m.: a kazán tüzfelülete s a gőzhenger átmérője. A gép és kazán közötti helyes arány kivitele e mozgonyoknál a leggyakorlatiabban oldatott meg. E mozgonykazánok

oly nagy fűtőfelülettel birnak, hogy a legnagyobb erőkifejtés és mersékelt tüzelés mellett a szükséges gőzmennyiségnek háromszorosát képesek kifejteni.

A Hornsby-féle javitott gőzmozgonyok kazánlemezei a «**legeslegjobb**» vaslemezből készitvék, kűloldalai ugy mint a többieknél nemezzel és fával, mint rossz vezetőkkel, gondosan burkolva vannak s ezen burkolat csinnal készitett vaslemezzel van bevonva.

E gőzmozgonyok hengerkazánjainak hossza a gépszerkezettan törvényeinek megfelelőleg kellő arányban van annak átmérőjéhöz. De mint nagyfontosságu és a mozgony erejére döntő befolyással biró körülményt hangsulyozom a **Hornsby gőzmozgonyok tüzszekrényeinek tetemes nagyobbitását, mely a többi angol mintákat tetemesen meghaladja.**

A gyárosok mozgonyaiknál rendesen a kazán hoszméretét nagyitják, s azt világgá kürtölve azt állitják, hogy ezáltal a gőzfejlesztés sokkal erélyesebben, gyorsabban történik, valamint a gőznek a kivánt feszerőben és mennyiségben való fentartása is sokkal könnyebben eszközöltetik. Hogy ezen állitást ők maguk elhiszik-e vagy nem? — azt nem tudom, de a szakember, ki a gazdasági gőzmozgonyokkal behatóan foglalkozik, csak mosolyoghat az ilyen világgá kürtölt frázisok hallatára.

A hoszkazánnak átmérőjéhez s a gép erejéhez viszonyitva, a technikai számitások és a gyakorlati tényezők tekintetbe vételével igenis kell, hogy egy bizonyos meghatározott hosszusággal birjon; de ezen túl minden hosszabbitása a tüzcsöveknek oly kevés befolyással van a hatályos fűtőfelület nagyitására, hogy annak nagy előnyeit világgá kürtölni egészen felesleges.

Döntő befolyással, a kazán erejére határozottan a tüzszekrény nagy méretei birnak, s ezzel kapcsolatban nagyobb tüzelő és rostélyfelület az, melynek segitségével mérsékelt tüzelés és csekély tüzelő anyagfogyasztás mellett mindig elegendő és kellő feszerejü gőz tartatik fenn.

Az erélyes gőzfejlesztés a közvetlen tüzfelületen — a tüzszekrényen — történik, s a forró gázok a tüzcsövekbe jutva hőségüknek egy részét már a tüzszekrény felett levő vizgőz fejlesztésére forditották; s a csövek közt lévő gőzfejlesztés csak másodlagos; **s a többi gyárosok bármennyire is hoszszabbitják tüzcsöveiket, ha tüzszekrényeik aránylag kicsinyek, a kivánt és kikürtölt czél mégsem éretik el.**

Hornsby R. és fiai semmi áldozattól nem riadtak vissza midőn mozgonyaik tüzszekrényeit oly nagy mértékben nagyobbitották, mely egy gazdasági gőzmozgonynál sincsen meg. S ezzel kapcsolatban ezen mozgonyok tüzelő és rostély felületei oly méretüek, hogy a kivánt mennyiségü és feszélyü gőz a lehető legkevesebb tüzelő anyaggal fentartható.

Minthogy e gőzmozgonyok tüzszekrényei oly nagy méretüek, a szénnel való tüzelésen kivül fa, kukoriczacsutka, rőzse is használhatók, nemkülönben fürészporral is füthetők, ha a kellő szerkezetü rostélylyal ellátattnak; sőt nagyságuk folytán egy egyszerü tömő készülék hozzáadásával szalmatüzelésre is használhatók.

E nagyméretü tüzszekrények a legjelesebb «**Low Moor**» vasból készülnek, s az összes szögecselések külön gépek segélyével eszközöltetnek olykép, hogy a gőzkiömlés még a legfokozottabb gőzfejlesztés s a leghosszabb használat után sem történhetik.

Egy 6—8—10 lóerejü gőzmozgony-kazánnak ugy nagy tüzszekrénye s a csövek elegendő hosszasága folytán fütőfelülete névleges lóerőnkint 1·7 négyszögméter. Az aránylagos nagy rostély és tüzfelület, valamint a kellő kémény-bőség lehetővé teszi a gőznyomásnak kettöztetett fokozását is.

Hornsby csőszoritóval erősiti a tüzcsöveket a tüzés füstszekrény falaiba, ez által azok szükség esetén kivehetők s kupdad végüknél fogva ujból beilleszthetők.

A tüzszekrény boltozata erős nyeregvasakkal van merevitve, az oldalfalak pedig szögecsrendszerrel vannak szilárdul erősitve a hoszkazánhoz; a kazánon keresztül gömbölyü vasrudak huzódnak végig, melyek a tüzszekrény homloklemezét a füstszekrény csőfalával szilárdul egybekapcsolják.

A tüzszekrény boltozatában ólom szögecs van elhelyezve, mely a kazánt a gondatlan kezelésből eredhető veszélyek ellen biztositja; a mennyiben ha elhanyagoltatnék a szükséges vizmennyiség fentartása, ezen ólomszögecs megolvadván, utat nyit a gőznek, mely a tüzet eloltja.

Hornsby mozgonyainak kazánjai kellően vannak ellátva iszap, tisztitó és buvó lyukakkal, melyeknek fedelei könnyen leemelhetők és visszahelyezhetők; nemkülönben lebocsátó csapokkal is el vannak látva, melyek segitségével a kazán mindig tisztán tartható.

Minden egyes kazán, mielőtt a gyárt elhagyná, szigoruan megpróbáltatik viz és gőznyomással. Hazánkban való megérkezésük után ismételten a hivatalos vizsgálatnak vettetnek alá még egyszer oly nagy nyomással, mint a minővel tényleg működnek.

A kazán felszerelése teljesen megfelel az 1871-ik julius 7-iki gőzkazán törvényeknek; magában foglalja az ott megjelölt biztonsági és felszerelési alkatrészeket. A gőzelzáró szelepet, két biztonsági szelepet egyet emeltyü és sulylyal, egyet pedig érzékeny és pontos müködésü rugóval; gőzsipot, gőzfeszmérőt, két próbacsapot és egy vizmutató üveget, (mely eltérve az eddigi alakoktól ugy van berendezve, hogy csapjainak kimélésével az üveg s kazánnal közlekedő nyilások mindig tisztán tarthatók.) A már fennebb emlitett tisztitó nyilásokkal gőzkifuvó csappal, pontosan illő hamuszekrénynyel, a léghuzam szabályozására szolgáló, állitható födővel, valamint a lefektethető kürtővel, erős és czélszerü szikrafogóval vannak e kazánok ellátva.

Megemlitem még miszerint ezen Hornsby-féle mozgony kazánok, ha az elő tüzelés folytán mintegy fél légköri nyomásu gőz állittatott elő, a kazánnal és kürtővel kapcsolatos gőzcső, s a kürtő alsó részén elhelyezett s lyukakkal ellátott, zárt csőgyürü segélyével a csap megnyitásával a gőz megeresztése által oly léghuzam állitható elő, hogy $\frac{1}{2}$—$\frac{3}{4}$ óra alatt a kivánt gőzfeszerő előállitható. Ezen czélszerü szerkezet a gyors gőzfejlesztésre, ha az kivántatik fontos befolyással van.

A kazán jóságának egyik mértéke az, hogy mennyi vizet képes gőzzé változtatni adott mennyiségü tüzelő anyaggal. — **Hornsby kazánjai, mint az számos kisérletekből kitünt, 1 klgrm szénnel 5 klgrm vizet képesek gőzzé változtatni.**

Fentebb csakis a kazán s annak berendezéséről volt szó; bár rendesen, mint egy gép emlittetik a mozgony és kazán, valóságban azonban két különböző gépnem. Ugyanis a kazán hivatása a gőzt fejleszteni, a gépezeté a fejlesztett gőzt gazdaságosan felhasználni.

Hornsby mozgonyainak gőzhengerei kivételes nagyságuak, átmérőjükre nézve csak azt emlitem fel, hogy egy 8 lóerejü mozgony gőzhengerének átmérője 26 czentiméter s egy 10 lóerejüé 29 czentiméter. A nagy dugattyu felület helyes arányban van a kazán fütő felületével.

Nagy fontossággal bir a gazdasági mozgonyoknál a gőzhengernek, valamint a tolattyu szerkezetnek elhelyezése.

Ha a különböző gőzmozdonyokat tekintjük, azt találjuk, hogy hengereik és tolattyu szekrényeik a szabad levegőn jól-rosszul beburkolva kihülés meggátlása tekintetéből vannak elhelyezve.

A kazán gőze oly ürbe jutván, mely a külső hideg levegőn van, az folyton hüttetik s kell, hogy a működő gőznek egy része lecsapódjék ismét vizzé, (mit a kifuvató csapokkal folyton kibocsátani kell), mig a másik része csekélyebb feszerővel működik mint a melylyel a kazánban birt. **Ennélfogva a kivánt erő elérésére oly nagy gőzmennyiség szükségeltetik, hogy az semmiképen sincs arányban a véghezvitt munkával. S minden hangzatos szavak daczára is azt tapasztalja a gazda, hogy gépe bizony nagyon sok tüzelőt fogyaszt.**

Hornsby R. és fiai a gőzhengert és tolattyu szekrényt a tüzszekrény felett lévő gőztérbe helyezték, s ez által a gép működésére nézve el van érve azon nagyfontosságu és döntő körülmény, **hogy a hengerbe folyton tiszta száritott, tehát ruganyos gőz jut. A hengerben a gőz ugyanazon feszélylyel bir, mint a kazánban, a henger soha sem hülhet le, a gőz vizzé nem sürüsödhetik, és igy a kifuvató csapok szükségtelenek. Ekkép a tolattyu szekrénybe és hengerbe beömlő gőznek feszereje és expansiv munkája tökéletesen felhasználtatik, s a gőznek mint hajtó motornak legkisebb részecskéje sem vész kárba, de tökéletesen felhasználtatik.**

Ezen gőzmozgonyok hengereinek és tolattyu szekrényeinek ily módon való berendezése **szabadalom által van védve, utánozni azt senkinek nem szabad. s ha a szabadalom le is járna verseny képesen utánozni, nem birják.**

Némely gyárosok felfogván ezen előnyt, bár nyilvánosan mindig tagadták és czáfolgatták, gőzhengereiket, mégis különbözően igyekeztek védeni a hideg levegő káros befolyása ellen. Némelyek a füstszekrényben helyezték el. De minthogy ott a folytonos léghuzam miatt a czél nem volt elérhető, igyekeztek szabadon fekvő hengereiket kettős fallal és gőzburokkal ellátni. **Ezen eljárás már magában hallgatag beösmerése Hornsby mozgonyai fensőbbségének.** De mindezen gyenge utánzatok daczára is a gőznek a hengerben való lehülése és lecsapódása meg nem gátoltatott, s ezen berendezések mellett is a vizlebocsátó és kifuvató csapok nélkülözhetlenek gépeiknél, mig azok Hornsby mozgonyainál egészen feleslegesek.

Ez alkalommal nem hagyhatom fölemlités nélkül némely gyáros- és ügynöknek értesitőjében azon merész állitását, mely szerint a henger lehülésére s a működő gőznek lecsapodására semmi befolyással nincsen a hengernek szabad térben való felállitása. Minthogy Hornsby mozgonyainak henger elhelyezését a szabadalom védelme folytán nem utánozhatják, nagyhangu szavakkal igyekeznek annak páratlan előnyeit kisebbiteni. Ezek, s ehhez hasonló állitások nagyon közénséges fogások, s azok a kellő mértékre szállitandók le.

Azt állitják ugyanis némelyek, hogy a dugattyu gyors mozgása következtében alig számbavehető körülmény a gőz lehülése a szabadon álló gőzhengerben. **Ők maguk elismerik a gőz lehülését hengereikben, s ezen el nem tagadható jelenséget igyekeznek kisebbiteni.**

A huzamosabb munkánál is, a kivülfekvő henger hőségének tetemes részét folyton tova adja a környező hideg levegőnek. **Folyton meleg kiegyenlitődés történik a henger és hideg levegő között,** s bármilyen gyorsan müködjék is a dugattyu, a meleg kiegyenlitődés folyton tart, s a gyors menetnél fokozatosan nyilvánul; a henger hőségét folyton tova adja, melyet a berohanó gőznek kell utánpótolni. Ezen kihülési jelenség abban nyilvánul, **hogy a kazán gőzfeszélyénél a hengerbe ömlő gőz feszélye $\frac{1}{2}$—$\frac{3}{4}$ légkörnyi nyomással kisebb, a mi a huzamosabb menet alkalmával a tüzelőszerben tekintélyes tőkét képvisel.** Hiszen, ha ezen rendszerben nem rejlenék azon nagy előny, melyet föntebb ecseteltem, ugy Hornsby se lenne oly önzetlen, hogy legalább is 400 frttal többe kerülő szerkezetet csináljon, mint versenytársai, hogy azt azután ugyanoly árban adja el, mint a többiek. De elve levén mindig a legjobbat késziteni, inkább gépeinek kitünőségével, mint olcsóbb előállitásával akar versenyezni. Ezen elvének köszönheti azon körülményt, hogy cséplőkészleteivel a versenyeknél mindig első volt, és soha egyszer sem a második; azonban, ha valaki épen kivánná, ugy megrendelésre csináltathatnék neki olyan olcsóbb gépet is, a mint azt más gyárosok rendesen szokták csinálni; azt 400 frttal olcsóbban adhatnám.

A kazánban levő gőzfeszerő teljes kifejtésére nézve, a gőzgépeknek még mai kifejlődöttségük mellett is káros tényező, és gépszerkezettanilag ma még ki nem küszöbölhető körülmény az, hogy mig a gőz a dugattyu felületére hathatna, előbb változó keresztmetszetü nyilásokon kell által rohannia — mi által az ugynevezett «káros térfogatok» lépnek előtérbe. — A gőzcsatornáknak ezen különböző ürjei a gőz feszerejére nézve bizony hátrányos befolyással vannak, s ha még ehhez hozzájárul azon szerkezeti hiba is, hogy a tolattyu szekrénye és hengere a külég által folyton lehüttetik, azon gőzgép valóságos gőzemésztő készülék, mely a tüzelő anyagnak nagy fogyasztása folytán a gazdának — bár olcsón szerezte meg — bizony sok pénzébe kerül.

Hornsby mozgonyainál ezen «káros térből» eredő jelenségek lehetőleg ki vannak küszöbölve; mert a tüzszekrény felett lévő gőztérben lévén elhelyezve a a gőzhenger és tolattyu-szekrény, a gőzcsatornák káros hatása — **az egész szerkezetnek áthevülése s ezen hőnek állandósitása folytán — egészen semlegesittetik, s a gőzfeszerő ugyanaz a hengerben is, mint a kazánban,**

Az esetleges bárminemü javitások a tolattyuszekrény és hengeren épen oly módon eszközölhetők, mint a szabadon fekvő hengereknél, a henger és tolattyu-szekrény homlokzatánál könnyüséggel hozzáférhetni a csavarok leszedése által azoknak belső részeihez, s a tüzszekrény elöli homlokzata fölött a czélnak megfelelő buvó-lyuk van, hol a gépész, ha e fortélyt tudja, egész könnyüséggel végezheti az esetleges le vagy felszerelést.

Minthogy ezen berendezés folytán Hornsby mozgonyainak működése sokkal hatályosabb, s a névleges erejénél sokkal nagyobb erőkifejtés a tüzelés fokozása nélkül folyton betartható, ennélfogva a dugattyu valamint a tolórud is megfelelőleg erősbittetett. A dugattyu kenése, a henger födelére erősitett önmüködő kenő-szelenczével könnyen s a czélnak megfelelőleg eszközöltetik.

A főtengely nagy szilárdságu csapágyai oly módon vannak elhelyezve, hogy a kazán teljesen függetlenné van téve a gépezet működéséből eredő bárminemü befolyásoktól. A kazánnak a hőmérséklet okozta változások folytán beálló összehuzódása és kiteriedése könnyüséggel történik a nélkül, hogy a henger és főtengely közötti távolság ezáltal változnék.

Minthogy a csapágy-csészék tartósságára döntő befolyással van, azoknak érczvegyülete, Hornsby R. és fiainak sikerült olv fémvegyüléket előállitani, mely rendkivüli tartósságu.

A csapágycsészék kenése oly gyakorlati módozatok által eszközöltetik, hogy azoknak kezelése a legegyszerübben s legczélirányosabban eszközölhető. Por és más egyéb tisztátalan részektől gondosan óva vannak.

A javitott ujabb mozgonyok nagyobb fekfelületü erősebb főtengelylyel vannak ellátva, és a görbitett főtengely minden forrasztás nélkül a legjobb anyagból van késziteve.

A keresztfej, annak csapja, a dugattyurud, tolórud a legkitünőbb anyagból késziték, s a kopásnak alávetett alkatrészek edzett felülettel birnak.

Ezen mozgonyok érzékeny gőzszabályozóval vannak ellátva, melynek segélyével a gépmenet sebessége, a fordulatok száma állandóan betartatnak.

A tápszivattyu szerkesztésére a legnagyobb gond fordittatott. A szivattyu teste nincs közvetlen a kazán lemezéhez erősitve, mint némely gépeknél; — az által a tatarozás tetemes nehézséggel járna, mivel a szivattyu leszerelése csakis a kazánburkolat leszaggatása s a tömitések fölbontása által foganatositható.

Hornsby mozgonyainál a kazánhoz szilárdul erősitett öntöttvas lemezre van a szivattyu erősitve egyszerü kötőkarima és csavarok segélyével.

Minthogy a tápszivattyu munkaképessége valamivel nagyobb a kazán legfokozottabb vizszükségleténél, azon egy szabályzó csap van alkalmazva mely a kellő beállitásnál a kazánba mindenkor a szükségletnek megfelelő vizmennyiséget bocsátja be.

Ezen gyakorlati szerkezet alkalmazásával a viznek a kazánbani magassága, valamint a gőznyomás is mindig állandó marad. Az egész szivattyuszerkezetnek berendezése oly egyszerü s oly gyakorlati hogy annak kezelése a legkönnyebben eszközölhető.

A munkáját végzett gőznek egy része a tápvizbe vezettetik, hol az lecsapódván, a tápvizet 40—50 Celsius fokra felheviti, s ezen meleg vizet emeli a szivattyu a kazánba. Ezen meleg, mely más szerkezeteknél elvész, ismét visszavezettetik a kazánba, s az ebből eredő megtakaritások ugy a tüzelő anyagban, valamint a javitási költségek tekintetéből is tetemesek.

A mozgony kerekei egészen kovácsolt vasból vannak.

Az előállvány olykép van szerkesztve, hogy az a mozgony szállitását tetemesen megkönnyiti.

Az alkatrészek egybevágó arányai nagy megtakaritásokat eredményeznek a tüzelő anyagban. A kazán oly nagy, hogy a névleges lóerő háromszorosához is képes elegendő mennyiségü gőzt fejleszteni. A gép munkája — mint az a dörzsfékezési kisérletekből kitünt, minden megerőltetés nélkül a névleges erőnek kétszeresére emelhető. A gépnek minden egyes részei a gépszerkezettani tudományok legujabb tapasztalatai szerint észszerüen választattak meg. A megczáfoltatástóli aggodalom nélkül kinyilatkoztathatom azt, hogy Hornsby R. és fiainak mozgonyai ez idő szerint a legjobbak.

Hornsby gépeit 8 légköri nyomásra vizsgáltatja, mig mások gyöngébb gépeiknél 10-re, sőt többre is teszik azért, hogy nagyobb névleges lóerő számot mutathassanak ki, s innen ered gépeiknek nagy munka külömbözetei a kifejtett erő hátrányára. Hornsby gépeknél arány!alanul nagyobb mértékben fokozható az erő minden veszély nélkül; de mindennek daczára ajánlom a t. gazdáknak, hogy gépészeiknek ne engedjék meg a gőz tulfeszitését, mivel ez mindig a gép rovására történik.

A kazán 6 légkör-nyomásra van szerkesztve, tehát 12 őre lenne próbálandó, de az nagyobb biztonság és kimélet szempontjából csak 8 légkörnyomásra vizsgáltatik, tehát törvényesen 4 légkörnyomással használandó.

A gyakorta felmerülő szükségletnek eleget teendők, Hornsby R. és fiai kisebb mozgonyokat is készitenek 3 lóerőre, melyek nagyon előnyösen alkalmazhatók 30″-os szeges rendszerü tisztitó szerkezettel ellátott kisebb cséplőgépek hajtására.

Gőzmozgonyok sulya a következő:

3	lóerejü	egy	hengerrel	2200 klgram.
4	«	«	«	3200 «
6	«	«	«	3800 «
8	«	«	«	4900 «
10	«	«	«	5600 «
10	«	két	«	5850 «
12	«	«	«	6200 «

BIZONYITVÁNYOK.

T. **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapesten, váczi-körut 49. szám.

Kedves barátom! Már előbb akartam neked irni a nálad vett 10 lóerejü Hornsby-féle gőzcséplőgépről, de visszatartottam addig nyilatkozatomat, mig a kisérleteket különböző gabona-nemeken meg nem tettem, de most, miután a gép minden irányban tökéletesen kipróbáltatott, örömmel adom tudtodra, hogy ezen gép olyan, melynél tökéletesebbet az ember alig képzelhet. — Minden eddig általam használt és látott gépeket felülmul. Igen kevés tüzelő anyagot fogyaszt és mégis igen sokat végez; munkája szabatos, szépen tisztit és sortiroz, a magot nem hasogatja és a mellett oly csendesen áll, hogy az ember alig hiszi el, miszerint ily állapotban munkát végezhet; miből azt hiszem következtethetni, hogy a munka, melyet oly könnyen végez, nem fogja megrontani.

Hidd el, hogy ez annyira kimagaslik a többi eddig ismert gépek közül, miszerint azt egyik sem közelitheti meg. Fogadd érte legszebb köszönetemet. Megvallom, hogy soká aggódva néztem ezen gép elé, mert attól tartottam, hogy olyan lesz, mint a régibb Hornsby-féle gépek voltak, melyeket ismertem és csakis irántad való bizalmamnál fogva fogadtam el ajánlatodat. — E vidék tekintélyes földbirtokosai kivétel nélkül e ismerik ezen gépnek kitünő tulajdonságait és meglátod, hogy ezentul e vidékről senki sem fog más gépet venni, mint ilyet. — Jó szolgálatot vélek tenni a gazdaközönségnek, midőn ezen tiszta meggyőződésből eredt nyilatkozatom közzétételére nemcsak felhatalmazlak, de felkérlek. Novákon, 1882. augusztus 21. Őszinte barátod
Majthényi Albert, s. k. földbirtokos.

Szám 1501 Bgy. 1882.

Tekintetes **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapest, (váczi-körut 49. sz.).

A csikmegyei gazdasági felső népiskola részére Tarnóczy Gusztáv urtól (Budapest, váczi-körut 49) egy javitott szerkezetü Hornsby-féle 8 lóerejü gőzcséplőgépet vásároltam f. évi okt. havában. E cséplőgép a jobbmódu birtokosok által faluról falura vitetett, mig végre hozzánk került. Ugy az előbbiek jelentése, mint saját magam tapasztalata után nyilvánithatom, hogy e gép minden eddig a megyében használt gépeknél hasonlithatlanul jobban, szebben és gyorsabban dolgozik. Ennélfogva, midőn Tarnóczy ur azt nekem megvételre ajánlotta s én az ajánlatot, minden további utánjárás nélkül elfogadtam, nem csalatkoztam, előre is feltételezett üzleti becsületességében, miért mindazoknak, kik hasonló gépeket beszerezni óhajtanak, eléggé nem ajánlhatom, hogy Tarnóczy Gusztáv urral lépjenek üzleti összeköttetésbe. Csik-Szereda, 1882. évi nov. 24-én. **Becze Antal**, alispán.

Tisztelt barátom!

Csak most veszem tisztemtől a következő jelentést: «A Hornsby-féle cséplőgép tavaly tisztán és jól dolgozott» azért nem voltam képes becses felszólitásodra előbb válaszolni. Bécs, 1882. julius 9-én. Őszinte hived gróf **Karácsonyi Guidó.**

Nyiregyháza, 1882. május 10-én.

Nagyságos **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapesten.

Van szerencsém Nagyságodat értesiteni, hogy gazdálkodásomba egy, Hornsby S.-féle gőzcséplőgép már 8 év óta dolgozik, és hogy azzal minden tekintetben meg vagyok elégedve. Tisztelettel **Groák Zsigmond.**

Tarnóczy Gusztáv urnak az állandó mezőgazdasági gépcsarnok tulajdonosának Bupapesten, váczi körut 49.

Mi öntől egy 8 lóerejü gőzmozgonyt és egy hozzávaló gőzcséplőgépet vettünk, mindkettő Hornsby R. és fiai gépgyárosok gyártmánya, Grauthamból Angolországban, és örömmel tudatjuk Önnel, hogy ezen gőzcséplőkészlet bennünket mindenekfelett kielégitett.

Különösen emlitést érdemel a gőzmozdonynál annak szép, csendes, zajtalan menete, lehetőleg csekély szénfogyasztás mellett, ugyanigy a cséplőgépről annak tiszta, kitünő cséplése a lehető legtöbb munka-eredménynyel, a mi csak elérhető. Kötelességünknek tartjuk ezt nyilvánosan tudomásra hozni annak megjegyzésével, hogy mi a Hornsby R. és fiai-féle gépeket a most létezők közt a legjobbaknak tartjuk és kérjük Önt, hogy ezen bizonyitványunkat a legkiterjedtebb módon saját tetszése szerint felhasználhassa, mindenkori hivatkozással legnagyobb megelégedésünkre, melyet Önnek ujból elismerünk. Kelt Szeghegyen, 1882. november. **Karbinner Bernát** s. k. és **Exle** s. k. földbirtokos.

Tarnóczy Gusztáv urnak, Budapest.

Nagyságos ur! Van szerencsém értesiteni, hogy az Öntől vett gép igen jól csépel, és nem kell félnie gépét bárhova küldeni, miután az a . . . . . . félét is felül mulja. Én legjobban tudhatom a különbséget, mi után eddig egy . . . . félét birtam. Bucsán, 1882. julius 23. Tisztelettel **Hecht Jakab** s. k. földbirtokos és bérlő.

Tarnóczy Gusztáv urnak Budapest.

Nagyságos ur! A gép igen jól csépel; a legkisebb kifogást sem lehet ellene felhozni. Most atyám gépe is csépel nálam, egy . . . . . . féle gyártmány, — összehasonlitani sem lehet: a . . . . remeg, mozog menetközben, azt hinné az ember hogy széjjel megyen darabokra, ellenben a Hornsbyé nyugodtan áll mint egy szikla. Bucsán, 1882. aug. 9. Kiváló tisztelettel **Hecht Jakab**, s. k. földbirtokos és bérlő.

Tarnóczy Gusztáv urnak Budapest.

Nagyságos ur! Cséplőgépjével annyira meg voltam elégedve, hogy jobban kivánni se lehet. A gép erősen dolgozott: csupa nagy szalmás gabonát, rozsot és buzát csépelt. Az árpát egy régi, ... féle gép csépelte. Körülbelül 10000 kereszt buzát és 3000 kereszt rozsot csépelt, a nélkül, hogy a cséplés ideje alatt a szij leeset volna, vagy hogy a szalma, a mely ez idén legnagyobb részt nedves volt, a dob körül tekerődött volna. Ha nekem egy cséplőkészletet ugyanazon árban mint az első volt, elad, akkor ha . . . . nál a cséplést megkapom, kész vagyok még egy olyant megvenni. Kiváló tisztelettel **Hecht Jakab** s. k., földbirtokos és bérlő. Néver, 1882. XI. 21.

Turkevi, nov. 20. 1882.

Tekintetes **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapesten.

Kezemhez érkezett a tek. uraságod vezetése alatti gépcsarnokból, általam vett gőzmozgony használati engedélyokmánya s a nálam létezett ideiglenes engedélyokmányt kivánságához képest, ide mellékelve van szerencsém viszsza származtatni, a birtokomban levő gőzmozgony és cséplő-gép nálam két hónapig volt működésben, ez idő alatt semmi hibája nem történt, naponta folytonos, különösen julius utolsó fele és augusztus hóban naponta 15—16 órán áti működésében teljesen kielégitő eredménynyel és mennyiséggel működött. Tüzelő anyagot feltünően keveset emésztett fel, dobperselyek felmelegedésével soha semmi baj nem volt, a cséplődob soha meg nem fuladt vagy akadt, járása könnyüded, minden nagyobb zugás nélkül, állása működésében szilárd, az egyszerü kerék ékekkel szilárdan megállitható.

Gépszijakat teljes, legjobb minőségüeket kaptam vele ez ideig alig látszik, hogy használva voltak, a t. ur által leküldött olaj is kiváló jó minőségü volt.

Azon olajraktárnak, melyből a számomra érkezett gépolaj érkezett, czégét óhajtanám tudni, hogy azt másoknak is ajánlhassam s tőle magam számára is időnkint kocsikenőcsöt is rendelhetnék. Teljes tisztelettel maradván tekintetes urnak kész szolgája **Rácz András** földbirtokos.

Károlyház, 1882. aug. 10-én.

Tarnóczy Gusztáv urnak Budapesten.

Azon kérdésére, hogy az öntől szerzett cséplőkészlet munkájával megelégedve vagyunk-e, ezennel legteljesebb elismerésünket nyilvánitjuk, miután az, eltekintve az eddig előjött apró javitástól, ugy a tisztára cséplésben, mint a gabnanemek osztályozásában semmi kivánni valót nem hagy; ugyan oly jól dolgozik a gőzmozgony is, miután az, a mi fődolog, a munkában egész csendesen, minden mozgás nélkül egész nap szakadatlanul működik. Ezen elismerésünket örömmel nyilvánitva, maradunk tisztelettel pro **Weisz és Feiner: Stadler**, s. k. tiszt.

Nagyságos **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapesten.

Örömmel ragadom meg az alkalmat annak kijelentésére, hogy az öntől került R. Hornsby és S.-féle 10 lóerejü gőzcséplőgép igen igen szépen csépelt nálunk; a páratlan minőségü s munkaképességü cséplőgép minden eddig ösmert gépet fölülmul.

Örülök, hogy ily mintagép jutott vidékünkre, mert látjuk, miképen kell mai napság a gőzcséplőgépeknek dolgozniok, tapasztalt, régi gazdák bámulják nagy és tiszta munkáját, melyből csak ugy dül a kitisztitott, kiválogatott gabona. Midőn hallottuk, hogy Hornsby-féle a gép, igen féltünk, mert valaha volt egy ilyen gép vidékünkön, a melynek nem a legjobb hire volt, de most már igazán meggyőződtünk, hogy ennél jobb nincs. — Eddig . . . . .félével csépeltünk, de az sokkal kevesebbet birt csinálni és ez tisztábban is dolgozott. Kelt Bisztricsin, 1882. nov. 25. **Ludvig József**, ispán.

Tarnóczy Gusztáv urnak Budapesten.

Van szerencsém kijelenteni, hogy a nálunk használt R. Hornsby et S.-féle legujabb cséplőgép a legfokozottabb igényeket is kielégiteni képes. — Szerkezeti szilárdsága kitünő; — csépelt szemes gabona tisztasága, épsége, valamint munkaképességére nézve az általam ismert gépeket mint felülmulja.

Midőn tetszésére bizom ezen nyilatkozatomnak a gazdaközönség elé való jutását, egyszersmind felhivom az érdeklődést e páratlan gépre, mely valóságos kincses bányája a gazdának. Laszkáron, 1882. november 20-án. **Brandisz Ferencz**, a laszkári uradalom kezelő tisztje.

Nagyságos **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapesten.

F. év augusztus hó 7-ik napján nagyságodtól megvett lokomobil és cséplőgép, mind jó anyagbóli készültsége mind pompás járása, tiszta és gyors cséplése által megelégedésemet megnyerte annyira, hogy nagyságodnak midőn elismerésemet nyilvánitani kedves kötelességemnek ismerem; egyszersmind a tisztelt közönségnek is nagyságodat jó lelkiismerettel ajánlani el nem mulaszthatom, miért is telkérem, hogy azen nyilatkozatomat nyilvánosságra hozni sziveskedjék. T.-Kerecsen (Beregm.), 1882. decz. 17. Tisztelettel **Szabó Pál** m. p. reform. lelkipásztor.

Nagyságos **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapesten.

Van szerencsém értesiteni, miszerint a 10 lóerejü R. Hornsby et S.-féle cséplőgép nagyon kitünően dolgozott. Igaza van uraságodnak, midőn programmjában azt mondja, hogy a gépeknél csak a minőség lehet irányadó.

A rosták, melyek a cséplőnek lelkei, legnagyobb felülettel birnak, zajtalan járásu, kitünő szortirozásu; nagy és tiszta munkaképessége az, melyhez hasonlót — bár sok gépet láttam már dolgozni — nem ismerek.

Az előállitott gabona tökéletesen piaczképes állapotu s igaz az, hogy a jó gép a legjobb házi eszköz, mert az a gazdának dusan jövedelmező tőkéje.

Tavaly még . . . . . félével csépeltünk, melyről azt hittük, hogy igen jó, de miután elégett és ennek a munkáját láttuk, lelkiismeretesen bizonyitom, hogy az ehhez nem is hasonlitható. A cséplőgépek királyának kellene elnevezni ezt. — Kelt Felfalun, 1882. évi október 30. **Vide Ferencz**, ispán.

Bizonyitvány.

Van szerencsénk tudatni, hogy Tarnóczy Gusztáv urtól vett gőzmozgonynyal és szeges rendszerü gőzcséplővel nagyon meg vagyunk elégedve; ezen gépeknek könnyü járása, valamint tiszta munkája és nagy munkamennyisége minden várakozásunkat felül multa. A dob a magot egy cseppet sem zuzta össze, a gabonát könnyen beveszi, a szalmarázók a magtól a szalmát a legjobban kirázzák.

Mi ezen gépet nagyon megszerettük páratlan jó munkájáért.

Az Isten áldja meg Tarnóczy urat, hogy a gazdaembernek ilyen jó gépet ad. Ikafalván, (Erdély) 1883. jan. hó 14-én. **Lukáts András** s. k., **Dombi Benjamin** s. k., **Mátiss Rafael** s. k., gazdák.

Nagyságos **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapesten.

Kedves barátom! Midőn igéretemhez hiven, a nálad vett Epple-féle járgányos cséplőgép munkaeredményéről értesitlek, feleslegesnek tartom a gép előnyeit részletezni, csupán megjegyzem, hogy nézetem és meggyőződésem szerint ezen gyártmányu gépek elsőbbséget érdemelnek minden más gépek felett, azon konstatált tény alapján, hogy nemcsak szilárd anyagból épittetnek, de csekély vonóerőt igényelve, tiszta és nagy munkát képesek produkálni. Baráti tisztelettel megyeri **Krausz Lajos.** s.

Tarnóczy Gusztáv urnak Budapesten.

Örömmel tudatom, hogy az R. Hornsby et S.-féle ujitott 10 lóerejü cséplőgép, mely ez ószszel nálunk csépelt, minden eddig látott gépet felülmul. 18 év óta csépelünk különféle gépekkel, de ily meglepő munkaképességüt még nem láttam. Szerkezete is oly szilárd, hogy az ember alig hiszi, hogy valaha elromolhatna.

De meg kitünő, tiszta cséplése és jó szortirozása s a magnak nem hasogatása által a többi gépek közül kimagaslik. E gépnek páratlan tulajdonait valamennyi látogatónk egyhangulag elösmeri; felhivom a közfigyelmet e kitünő gépre. Az Isten éltesse Hornsbyt soká, hogy sok oly jó géppel boldogitsa a gazdákat! Alsó-Lelócz, okt. 2. 1882. **Kludik József**, az alsó-lelóczi uradalom kezelő tisztje.

Hornsby-féle 3 lóerejü gőzmozgony és Hoffherr L. cséplőkészlet.

Tek. **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapesten.

Bocsánatot kérek, hogy több izben hozzám irott levelére nem válaszoltam, oka az, hogy egy pár hétig hazulról távol voltam.

A cséplőgépet és a hozzá való apróságokat vettem, csakis egy ponyva maradt oda, a melyre igen nagy szükségem van, kérem annak mielőbbi leküldését.

Méltóztatik legközelebbi levelében irni, hogy értesitsem miképen vagyok a géppel megelégedve, mind a gőzmozdony, ugyszintén a cséplőgép is kitünőleg működik, csakis azon megjegyzésem van hozzá, hogy a cséplő a gőzmozgonyhoz gyenge s igy sokáig birni nem fogja, kérném ebbeli tanácsát, hogy nem jó volna-e jövőre a cséplőgépet kicserélni s hozzá egy erősebbet alkalmazni, ugyszintén arról is kérnék felvilágositást, hogy a gőzmozgony képes volna-e gőzmalomban egy követ elhajtani, óhajtanám cséplés után beállitatni, a gépészre jelenleg szükségem nincsen, csakis jövőre kérném gondoskodni. Magamat ajánlva vagyok Petneházán, 1882. aug. 9. tisztelettel **Szegedy István** földbirtokos.

Nagyságos **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapesten.

Készséggel adom becses tudomására, hogy az 1882. évi julius hóban önnél vásárolt Hoffherr-féle járgányos cséplőkészlet, ugy a gyártmány minősége és szerkezeti szilárdsága, miként gyors tiszta munkája és nagy munka képessége által teljes megelégedésünket érdemlé ki.

Ezen tulajdonságainál fogva, midőn uraságodnak részemről is köszönetemet nyilvánitanám, egyuttal biztositom, hogy kedves kötelességemnek fogom tartani a gazda közönség előtt ugy ezen cséplőkészletet, miként önnél rendelt minden gépünket, mint czéljuknak tökéletesen megfelelőket lelkiismeretesen és melegen ajánlani. Kelt Karcsava jan. 20. 1883. **Schiffer Ödön** gazdatiszt.

Nagyságos **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapest.

1882. év augusztus havában Nagyságod ajánlatára egy Hoffherr féle járgányt és cséplő gépet vettem; jelenleg felszólitására legnagyobb köszönetem mellett adom tudomására, hogy ezen gép egész cséplési idő alatt nyugodtan, tisztán és hiánytalanul dolgozott s egy percz fenakadásom sem volt mellette.

Köszönöm, hogy ily gépet méltóztatott adni nekem, legyen meggyőződve, hogy ha ily gépet ajánlanak mindenkinek, ugy minden oldalról a legnagyobb elismerést fogja érdemelni. Kelt Ecseren, 1883. január 18-án. Maradok tisztelettel alázatos szolgája **Hill János**, bérlő és birtokos.

Tisztelt barátom!

A Hornsby-féle sorvetőgép tárgyában hozzám intézett kérdésedre van szerencsém válaszolni, hogy a leszenyei gazdaságbani kezelő elődöm 1852-ben Wolf Leó bécsi ügynök közvetitése mellett vett 2, azon gyárbeli 13 soru sorvető-gépet, ezeket részint ő, részint én használtuk szakadatlanul az 1880. évig jelentéktelen igazitás mellett s az utóbbi évben azokat, még türhető áron adtam el 28 évi használat után. Barátságodba ajánlott maradtam. Leszenye, 1882. május 23-án. Tisztelő barátod, rokonod, B. **Majthényi László.**

Kedves Barátom!

Miután az általad küldött Backer-féle szelelő rostát, ugy mint a Mayer-féle konkoly-tisztitót használatba vettem, nem mulaszthatom el ez alkalmat, hogy ne értesitselek, miszerint ezen eszközök szerkezetének egyszerüsége, pontos kiállitása, munkaképessége és jutányos ára folytán, ezekkel nem csak teljesen meg vagyok elégedve, de a küldöttekért egyszersmint köszönetemet is nyilvánitsam.

Fogadd különben baráti üdvözletemet, melylyel maradok N.-Kosztolányt, 1883. január 15-én, igaz barátod **Kosztolányi László** s. k. földbirtokos.

Nagyságos **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapesten.

Kedves barátom! Felszólitásodnak készséggel teszek eleget s elismerésem kifejezése mellett tudatom veled, hogy a tőled vásárolt gépek teljes megelégedésemet vivták ki, azok helyi viszonyainkhoz arányitva a lehető legnagyobb gonddal és szakértelemmel történt megválogatottságáról tanuskodnak, mert ugy a gyártmány erős és szilárd minőségét, valamint a csekély vonóerő igénybevételét tekintve, csakis helyi körülményeink és viszonyaink beható ismertetésem alapján ajánlhattad azon gépeket, melyekért midőn teljes megelégedésemet nyilvánitom, egyuttal kérlek, fogadd értük köszönetemet, mint oly gépekért, melyek nemcsak nekem, de általában a hazai gazdaközönség igényeinek tökéletesen megfelelni képesek. Kelt Bánhegyesen, 1883. év. jan. 18. **Bossányi Miklós**, nagybérlő és földbirtokos.

Tarnóczy Gusztáv urnak Budapesten.

Becses kérdésére a legnagyobb készséggel tudatom, miszerint gazd. gépcsarnokából vásárolt Piksley Simisféle szecskavágó és daráló gépekkel teljesen meg vagyunk elégedve. Kelt Oroszlámoson, január hó 24. 1883. Kiváló tisztelettel **Bagáry Pál**, gr. Batthyány József, uradalmi felügyelője.

Nagyságos **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapest.

Szivesen értesitem, hogy az uradalom részére nagyságodtól rendelt gépek ugy a szilard gyártmányt, miként a szerkezett egyszerüségét s a munka kellő eredményét, tekintve helyi viszonyainknak, teljesen megfelelnek s legnagyobb megelégedésünkre működnek. Kelt Szent-Antal, 1883. jan. 19-én. **Muszka József**, s. k. Coburg herceg tiszttartója.

Nagyságos **Tarnóczy Gusztáv** urnak Budapesten.

Kedves barátom! Ezennel értesitlek, miszerint a nálad vásárolt gépekkel teljesen meg vagyok elégedve, s kivánatosnak tartom, hogy közgazdaságunkban az ilyen gépek minél nagyobb elterjedést nyerjenek. Kelt Battonyán, 1883. január 20-án. **Sármezey Manó**, földbirtokos.

A fentiek alapján bátran ajánlhatom ezen cséplőkészletet tisztelt gazdatársaimnak. De egyuttal figyelmeztetnem kell, hogy azok kik ilyen gépet venni óhajtanak, ebbeli kivánságukat mielőbb előjegyeztetni méltóztassanak, nehogy úgy járjanak mint sokan taval, kik elkésett rendeletük folytán selejtesebb gépekkel voltak kénytelenek beérni. Ugyanis a gépek szállitásánál az előjegyzési sorrendet kell megtartanom és az elkésett megrendeléseket a legjobb akarat mellett sem teljesithetném.

Mert ezen gyár nem készitvén vásári munkát, csak megrendelésre dolgozik. És mióta ezen remekművek előnyei köztudomásuvá lettek, magából Angliából és Amerikából annyi megrendeléssel van elhalmozva, hogy hazánkból jóformán csak szivességből fogad el megrendelést, mert szerinte mi még nem méltányoljuk eléggé a minőséget, és kivánjuk, hogy ő a nagy mennyiségben sokkal olcsóbban kiállitott selejtesebb vásári munkáju gépekkel ártekintetében is versenyezzen, ami a jobb anyag és tökéletesebb kiállitás mellett lehetetlen.

TARNÓCZY GUSZTÁV.

1883 TIZENHETEDIK ÉVFOLYAM. 33. SZÁM. BUDAPEST, SZOMBAT, FEBRUÁR 3.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
KÉZIRATOKAT VISSZA NEM KÜLDÜNK.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy egész évre 20 frt | Egy negyedevre 5 frt
Egy fél évre .. 10 frt | Egy hora 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr.
Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

KIADÓ-HIVATAL:
BUDAPEST, IV. HIMZŐ-UTCZA 1. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE
VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL
Hirdetéseket felvesz a külföldön:
Bécsben: OPPELIK A., I. Stubenbastei Nr. 2.
MOSSE RUDOLF, I. Seilerstätte Nr. 2.
HAASENSTEIN és VOGLER, I. Wallfischgasse 10.
DAUBE G. L. és TÁRSA, I. Wollzeile Nr. 12.
STERN MORITZ, I. Wollzeile Nr. 22.
DUKES MIKSA, I. Riemergasse Nr. 12.
HERNDL ALAJOS, I. Wollzeile Nr. 25.
Frankfurtban a/M.: DAUBE G. L. és TÁRSA.
Párisban: R. MOSSE, 40, r. Notre-Dame-d.-Vict[s].
AGENCE HAVAS (place de la Bourse).

Budapest, febr. 2.

Hétfőn délután 3 órára hivta össze hivatalosan Lord *Granville* a hatalmak londoni nagyköveteit, hogy a *dunai konferenczia* első ülését megtartsák, melyben alkalmasint maga az angol külügyminiszter is résztvesz, mig a további üléseken Lord *Fitzmaurice* lesz Anglia képviselője és a tanácskozás vezetője. A meghivás forma szerint csak a nagyköveteknek szól, de a hatalmaknak szabadságában áll a dunai bizottságban való képviselőiket is a konferencziába küldeni. Napirendet Lord Granville a meghivókkal nem küldött szét, de bizonyosnak tartják, hogy a tanácskozás első tárgyát a *román képviselő bebocsátásának kérdése* fogja képezni. Nem kétkednek benne, hogy Románia képviselője egyuttal szavazati jogot is nyer, ellenben *Szerbia* képviselője csak tanácskozási szavazattal fog bebocsáttatni. *Bulgária* képviselőjét nem fogják bebocsátani, mert különben *Törökország* megtagadná a konferencziában való részvételét; egyiránt, mint Londonból jenetik, *Muzurusz* pasa török nagykövet tegnapig még semminemü utasitást sem kapott kormányától a konferenczián követendő magatartására nézve. A tanácskozás tulajdonképi tárgyait, mint továbbá jelentik, ezek fogják képezni: az európai dunai bizottság mandátumának meghosszabbitása, a bizottság illetékességének kiterjesztése a galacz-brailai folyamrészre, a «vegyes bizottság» fölállitása s a Barrère-féle javaslat. Londoni diplomácziai körökben a konferenczia gyors és sikeres eredményét reménylik, mivel a Barrère-féle javaslat a nagyhatalmak aláirása által európai javaslattá lett, s Oroszország és Románia ellene szőtt összes nyilt vagy titkos terveit nem veszik komolyan. A mi Oroszországot illeti, ez — keleti szokás szerint — igen sokat követel, hogy némi engedményt kapjon. Arra, hogy a konferencziát eredménytelenné tegye, Oroszország nem gondolhat, mert ezt a többi európai hatalmak Ausztria-Magyarország elleni ellenségeskedésnek tekintenék, a mi Oroszország mai állására nézve annyival kevésbbé volna kedvező, mert ellenzésével elszigetelten állana. Általában azt hiszik, hogy a konferenczia, ha hetenkint három ülést tart, február 20-ára bevégzi munkáját.

Az angol kormány által az egyiptomi ügyekre vonatkozólag legujabban közzétett *okiratok* már nem birnak azzal az érdekességgel, mint az előbbiek. Legnevezetesebb ezek közt Lord *Granvillel* január 25-ki jegyzéke, melylyel a franczia kormánynak arra az ellenvetésére felelt, hogy Angliának és Egyiptomnak nincs joga az ellenőrzési rendszert eltörölni. Granville arra utal, hogy az ellenőrzés létesitése a kedivének önkényes cselekedete volt, nem pedig Angliával, akár Francziaországgal kötött nemzetközi szerződés eredménye. Ama dekrétum kibocsátásának a czélja csak az volt, hogy a kedive hitelét pénzügyi körökben emelje s az egyiptomi financziákat lehetőleg rendezze. Már pedig a brit kormány sem a dekretumban, sem az azt megelőzött tárgyalásokban nem láthat semmit, a mi a kedivére nézve olyanféle kötelezettséget foglalna magában, hogy az ellenőrzési rendszert örök időkre fentartsa. Ily kötelezettség csak formális diplomácziai megegyezésből eredhetne.

A *portán* elkészitették ugyan már a *választ* az angol körjegyzékre, de ez a szultán helybenhagyását még nem nyerte meg. Érdekes körülmény gyanánt jegyzik föl, hogy az angol ügyvivő által átadott jegyzék a portán egy álló hétig várta a szokásos hivatalos leforditást. Konstantinápolyban állitólag azt is megtudták, hogy Kairóban Lord *Dufferin* alattomban figyelmeztette a kedivét, hogy Anglia igen szivesen látná az ő lekoszönését fia javára — a miben szultán közvetlen beavatkozást lát Egyiptom belügyeibe, a mely beavatkozást nyilván az angol protektoratus fogná követni.

Az *angol parlamentet* a felső és alsóház vezérei *február 15-ére* hivták össze ujabb tanácskozásra. *Gladstonenak* az alsóház tagjaihoz intézett levele, mely *Cannesból* jan. 26-áról van keltezve, «fontos ügyeket» emlit, «melyeknek az elintézése a legutóbbi ülésszakok alatt előfordult különös körülmények által haladékot szenvedett.»

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

Az uzsora-törvényjavaslatnak függőben maradt szakaszát tárgyalta ma a ház. A kérdés, a melyet egyik mult ülésben Polónyi vetett fel, az volt, hogy ne üldöztessék-e hivatalból az uzsora. Az igazságügyi bizottság megkérdeztetve, tagadólag válaszolt. Apponyinak azt a javaslatát, hogy legalább az üzletszerü uzsora üldöztessék hivatalból, elvetni javasolta. A mai vita folyamában kifejlődött eszmecsere következtében az egész ellenzék Szilágyi Dezsőnek ama módositásához csatlakozott, hogy az igazságügyi bizottság által szövegezett szakaszhoz a következő toldassék: «Oly esetekben, midőn valamely községben az uzsora vétsége általánosan el van terjedve, a politikai hatóságok kötelessége a büntető feljelentést megtenni.» Nyolcz szótöbbséggel azonban a ház ezt is elvetette. Az ülés végén kérvényeket tárgyalt a ház. Csütörtökig érdemleges gyülés nem lesz.

II.

A képviselőház ülése február 2-án.

Elnök: Péchy Tamás. *Jegyzők:* Baross Gábor, Rakovszky István, Duka Ferencz.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Szapáry Gyula gróf, Kemény Gábor báró, Széchenyi Pál gróf, ifj. Ráday Gedeon gróf, Pauler Tivadar, Trefort Ágost, Bedekovich Kálmán gróf, Orczy Béla báró.

Literáty Ödön az igazságügyi bizottság előadója benyujtja az igazságügyi bizottság jelentését az ország sz. koronája egyik őrének megválasztásáról szóló törvényjavaslat tárgyában.

Elnök: Az osztályok mellőzésével annak idején napirendre fog tüzetni.

Következik a napirend: **az uzsora és káros hitelügyletekről** szóló törvényjavaslat 9. §-ának tárgyalása.

Teleszky István előadó kifejti amaz indokokat, melyek az igazságügyi bizottságot arra birták, hogy Apponyi Albert grófnak amaz inditványával szemben, mely az üzletszerü uzsorának hivatalból való üldözését kivánta, az eredeti szöveget ajánlja elfogadásra. Az uzsoravétség eseteiben a hivatalból megindítandó eljárás majdnem kivétel nélkül eredménytelennek fog mutatkozni, mert ha a cselekményt magok a károsítottak fel nem deritik, ha az adatokat a hatóságnak rendelkezésére nem bocsátják: az átalán véve is igen nehezen bizonyitható uzsoravétségnek bebizonyitása ugyszólván lehetetlenné fog válni. Az igazságügyi bizottság azon meggyőződésben van, hogy büntető törvénykönyvünknek rendszerét és az uzsoravétségnek a csalás vétségéhez és büntettéhez általában, különösen pedig a btk. 385-ik §-ába ütköző csaláshoz való hasonlatosságát figyelembe vevé; az uzsoravétség azon büntetendő cselekvények közé sorozandónak mutatkozik, a melyek miatt büntető eljárás megindításának csak a sértett fél inditványára legyen helye és azt hiszi, hogy ezen gróf Apponyi Albert módositványában is elfogadott szabály alul az üzletszerüleg üzött uzsora eseteire nézve kivételt megállapitani azért nem lehet, mert azon indokok, a melyek az uzsorának az inditványtól függő büntetendő cselekvények közé leendő sorozása mellett szólanak, fennállanak, esetleg részben fokozottabb mérvben fennállhatnak az üzletszerüleg üzött uzsora vétségeinél; mert továbbá az üzletszerüleg üzött uzsoránál többeknek károsítása forogván fent, nem lehet attól tartani, hogy ha valódi üzletszerü uzsora forog fent, a károsítottak egyike sem fog a törvényengedte inditványozási joggal élni s mert végre azon körülmény, hogy az uzsora üzletszerüen folytattatik-e vagy nem, előzetesen a büntető eljárás megindításakor nem lévén megállapitható: az inditványozott kivétel azon veszélylyel járna, hogy a nem érdeklett felek részéről történt feljelentés mindenesetben üzletszerü uzsora alakjába lenne öntve és ez által könnyü szerrel meghiusithatóvá válnék azon szabály, mely az uzsora vétségét rendszerint a sértett fél inditványára rendelné üldözendőnek. Ezekből kiindulva, a bizottság gr. Apponyi Albert inditványával szemben a 9. §. eredeti szövegének fentartását hozza ajánlatba. Tekintettel azonban arra, hogy a büntetőtörvénykönyv általános rendelkezései az uzsora vétségére is alkalmazandók lesznek, azon esetre, ha a törvény világos kivételt nem állapit meg; tekintve továbbá, hogy a btk. 112. §-a szerint a magánfél inditványa azon naptól számitott 3 hó alatt terjesztendő elő; a mely napon az elkövetett büntett, vagy vétség és annak elkövetője az inditványra jogosítottnak tudomására jutott!; tekintve végre, hogy az uzsora vétségére nézve ezen három hónapi határidő annálinkább rövidnek mutatkozik, mert az uzsora vétsége az első §. szövege szerint az ott fenforgó körülmények létezése esetében már a hitelezéssel vagy a fizetési halasztással be van fejezve: Inditványozza a bizottság, hogy a IX. §. első és második bekezdése közé a következő uj bekezdés vétessék fel:

«A sértett fél inditványát a három évi elévülési határidőn belől az 1878. V. t.-cz. 112. §-ban előirt három havi idő eltelte után is előterjeszthetni.»

Apponyi Albert grófot ki nem elégiti a bizottság inditványa. — Az eset épen az, midőn hátramaradott értelmiségü és fejlettségü országrészben valamely falu, melyben esetleg intelligentia vagy egyátalán nincs, vagy nagyon csekély mértékben van képviselve, jóformán az egész szegény néposztály van a közveszélyü uzsora általi rendszeres kipusztulásnak kitéve. (Élénk tetszésnyilatkozatok a szélső balon.) Ehhez hasonló eset előfordulhat hátramaradott kisebb városok legszegényebb iparosainál is, a midőn az uzsora által igy tömegesen sujtott egyének részint értelmi hátramaradottságuknál, részint nyomasztó helyzetüknél fogva oly gyámoltalanok és oly függésben állnak magától az uzsorástól, hogy azok egyikétől sem várható a bünvádi feljelentés. Mindenki, ki az ország sok részének viszonyait illeti, tudni fogja, hogy ezen esetek az életből merittettek és hogy ezek képezik tulajdonkép a közveszélyes uzsorának legsulyosabb és a törvény által leginkább sujtandó eseteit. És ép ezekkel szemben, a törvény tehetetlen, ha fentartatik az a rendelkezés, hogy csak a sértett fél inditványára vehető üldözőbe az uzsora vétsége. A következő ujabb módositványt nyujtja be: «A szakasz végére a következő bekezdés teendő: Az illető járás szolgabirájának, a városokban pedig a polgármesternek feljelentése alapján az üzletszerü uzsora vétsége miatt a bünvádi eljárás hivatalból is megindítható.»

Literáty Ödön szerint Apponyi inditványa olyan valami állapotot létesitene, a mely sem a vádrendszerrel, sem a magánváddal össze nem egyeztethető. — Az inditvány rendőri természetü intézkedést foglal magában, melyet a büntető eljárás keretébe beilleszteni szóló nem volna képes. Ez a hivatalos denuncziálás privilegizálását foglalná magában, mert azok a szolgabirák minden adat és bizonyiték nélkül állván, csak egyszerü feljelentést fognak tenni s akkor tessék azon feljelentés alapján nyomozásokat tartani. Az a szolgabiró minden felelősség alól menekülni fog, mig ellenben a magánvádló óvakodni fog, hogyha közvetlenül kell feljelentést tennie, alaptalan feljelentésekkel az illetőket zaklatni. Szóló bizonyos tekintetben a hivatalbóli üldözést szükségesnek tartaná. De ezt konkrét esetekre kellene szoritani, ezen konkrét eseteket megállapitani pedig vajmi nehéz.

Almássy Sándor: Az uzsoratörvényt nem az intelligentia kedveért szavaztuk meg, hanem a nép javára, a nép kedveért, ez pedig tehetetlen arra, ha a feljelentést egyedül tőle követeljük, mert az is pénzbe kerül, és nincs módjában. Elfogadja Apponyi inditványát. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Pauler Tivadar igazságügyminiszter: Méltóztassanak meggondolni, hogy ha azt vesszük, hogy az egyszerü feljelentés is elégséges arra, hogy a kir. ügyész megindítsa az eljárást, vajjon lehet-e fentartani azon elvet, hogy hivatalból indittassék meg az eljárás mindenesetre még ott is, hol az illető félnek talán leginkább kárára van s megindittassék a legtöbb esetben eredmény nélkül? A mi Apponyinak most benyujtott inditványát illeti, nem lehet törvényt alkotni az országnak bizonyos részére, nem lehet törvényt alkotni bizonyos vidékre, vagy bizonyos emberekre. A törvény általános és igy a szolgabirónak és polgármesternek kötelességében, vagy jogában állana, — hiszen az illetőknek mindig kisebb-nagyobb szorgalmától, lelkiismeretességétől függ, hogy mennyiben fogják azt gyakorolni, — nemcsak Sáros- vagy Zemplén-, de Bihar, Pozsonymegyében, Temesvárott, Budapesten, ezen feljelentést megtenni s igy az eljárást megindítani. Czélszerü lehet-e egy politikai tisztviselőt ezzel megterhelni, erre feljogositani? Ha csakugyan előfordulnak az uzsorának ily tömeges esetei, ha a nép csakugyan szenved ily nyomás alatt, lesznek mindig emberek, a kik az illetőt figyelmeztetik, hogy te feladási joggal birsz, és ha nem lennének mások, nem lehet-e épen a szolgabiró, a polgármester az, a ki őt figyelmezteti s azt mondja neki, hogy azt te teheted, és ezen esetben azon eredményt idézheti elő, mit ezen inditvány kiván, de a nélkül, hogy olyan elvet állitsunk fel, hogy a politikai hatóságnak tisztviselője, vagy jogositva legyen, vagy kötelezve legyen, mert arra nézve van különbség; ilyen feladásokat megtenni, megtenni minden esetben, vagy pedig az ő belátásához képest mérlegezve, hogy ez olyan uzsora-e, melyet neki fel kell jelenteni, vagy nem ilyen tömeges üzletszerü uzsora?

Thaly Kálmánra az igazságügyi miniszternek és Literátynak felszólalása azt a benyomást tette, hogy a mi jogászaink nem a lényeget, de a chablont tekintik. Literáty azt mondta, hogy jogrendszerünkbe nem illik be ezen intézkedés. Nem azt bizonyitja tehát, hogy az nem szükséges, hanem azért nem fogadja el, mert azt ellenzi a chablon. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.) De azt is tagadja szóló, hogy be nem illeszthető volna ezen intézkedés a fennálló jogrendszerünkbe, habár némileg a közigazgatási hivatalnokok jogkörének némi tágitását is eredményezné. Jogéletünk egyik régi első rangu tekintélyétől igen csodálatos volt azt hallani, hogy bizonyos vidékek és bizonyos egyének részére nem lehet törvényt hozni, hanem egész általánosságban kell a törvényt hozni. Hiszen a miniszter tudja, hogy hozatott törvény egy ember részére, mikor Koháry országbirónak megbénult a keze. Törvényt hoztak az ország rendei, hogy stampigliával irhassa alá a rendeleteket. Ha tehát egy ember tompakezüsége miatt a magyar országgyülés bölcsesége jónak látta kivételt tenni, hogy ne volna akkor szükséges az uzsora fertőjébe sodort egész tömegeknek megmentésére némi módositást hozni egy törvénynek paragrafusaiban. Literátynak megjegyzi, hogy különbség van a Bach-szisztem denuncziácziója és az ilyen denuncziáczió közt, mely a nép javára, az elnyomott, az értelmiségében is korlátozott népnek az uzsora körmei közül kiszabaditására történik! (Helyeslés a szélső balotdalon). Ismer, szóló, főispánt ez országban, a ki nem restelt denuncziálni egy váltóhamisitási esetet. Ez megtörtént, tehát ha egy főispán kötelességének tartotta a váltóhamisitást bejelenteni, tartsa kötelességének az alispán, a szolgabiró, a polgármester az ilyen tervszerüleg tömegesen üzött uzsoráskodásnak följelentését. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) Pártolja Apponyi inditványát, azzal a hozzá toldással, hogy a szolgabiró mellé az alispán is tétessék. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Polonyi Géza: Még alig 24 órával ezelőtt ugy voltunk meggyőződve, hogy a ház többsége e kardinális kérdésben azon nézetnek hódol, hogy az uzsora hivatalból üldözendő, s ime, alig 24 óra mulva megtörténik az, hogy az igazságügyi bizottságban első alkalommal a szavazatok többsége a szöveg ellen szólt, később azután a szavazat-egyenlőség jött létre, és hosszu kapaczitáczió után megtörtént az a sajátságos dolog is, hogy egy törvényjavaslat tárgyalásánál még előadót is volt kénytelen változtatni a bizottság, mert a bizottsági előadó a maga nézetével kisebbségben maradt. Már a multkor előadta amaz argumentumokat, melyek arra késztetik, hogy az uzsoravétséget általában véve hivatalból üldözendőnek tartsa. A 9. §. felett való szavazással határozni fog a ház a felett, hogy a pártkérdésnek nem nyilvánitott kérdésekben van-e a házban e konziláczionak helye, vagy nincs. (Helyeslés a szélső balon.)

Szilágyi Dezső szerint lehetetlen elejteni azt az elvet, hogy az uzsora vétsége a sértett fél inditványára üldöztessék. De másrészt nagy hiba és tévedés volna elzárkózni azon lehetőség elől, hogy igen is az uzsora vétsége széles körökben gyakorolható, mikor aztán az nem annyira főleg az egyesek sérelmének, mint tulnyomólag a közérdeket veszélyeztető müködésnek jellegével bir. (Helyeslés.) Szóló nem tudna megnyugodni amaz inditványban, a mely egyszerüen azt mondja, hogy az uzsora csak a sértett fél feljelentésére üldözendő, még kevésbbé pedig abban, a mely a politikai hatóságokra bizza minden korlát nélkül feltétlenül a közvád uralma alá helyezni e vétségeket. Lehet egy közép utat találni. (Halljuk! Halljuk!) E mód abból áll, hogy nemcsak a feljentési jogot kiterjeszteni, hanem a feljelentési kötelezettséget is ki kell mondani. Az általános széles szabály az, hogy az uzsora vétsége a sértett fél feljelentésére üldöztetik. Már most, ha öszintén és határozottan keressük azt, hogy az eseteknek ezen nagy tömkelegében mely esetek azok, a midőn a vétségek elkövetése megtorlásánál első sorban a közérdek megsértése előtérbe lép és ott a hatóságoknak közbe kell lépni, ezen eseteket meg lehet jelölni nem ugyan minden tekintetben kielégitő szabatossággal. Mi volna ez intézkedés? Az üzletszerüséghez kötni? Annak absolute semmi értéke nincs, mert minden kriminalista tudja, hogy az üzletszerüség fogalma annyit jetent, hogy ha már a birói elitélés által egy vagy több esetben a büncselekmény konstatálva van. Már most, hogy a hatóságok akkor léphessenek fel, midőn már egy ember ellenében, kinek büncselekményéről van szó, már az uzsora miatt elitélés történt: ez annyit jelent, mint nem arra a szükségre alkotni törvényt, s a melyről gondoskodni akarnak, t. i. a tudatlan, önmagok ügyében eljárni, vagy legalább kellőleg eljárni nem tudó, vagy nem merő körére a személyeknek. És ha az üzletszerüséghez köttetik, gyakran a magánviszonyokban a legkiméletlenebb, a legkárosabb beavatkozásokra vezet. En a megoldást abban találom, hogy szabályul fel kell állitani, hogy az uzsora vétsége csak a sértett fél feljelentésére üldezendő, de oly esetekben és oly helyeken, a hol az uzsoráskodás egy időben nagyon elterjed és a hol ezen nagy elterjedése folytán átalánosan jelentkező visszaélésnek természetét öltötte magára és a magánfelek még sem mozdulnak, ott nem joga, hanem kötelessége a politikai hatóságoknak a sértett fél feljelentését pótolni a kir. ügyészségnél és a feljelentés ép azzal a hatálylyal bir, a melylyel a sértett fél feljentése, hogy t. i. a kir. ügyésznek a maga hivatását teljesiteni kell. (Helyeslés balfelől). A következő inditványt adja be:

«Oly esetekben, a hol az uzsora általánosan el van terjedve, a politikai hatóságok kötelessége a büntető feljelentést megtenni. (Helyeslés balfelől.)

Apponyi Albert visszavonja inditványát s hozzájárul Szilágyi inditványához. (Helyeslés balfelől.)

Teleszky István előadó: Az igazságügyi bizottság nem chablonokhoz ragaszkodott — mint Thaly mondta — hanem egy helyes rendszerhez. Ha Thaly nem tud különbséget tenni rendszer és chablon között, nagyon sajnálja, de az igazságügyi bizottság egy helyes rendszert csak azért, mert Thaly jónak látja azt chablonnak nevezni, felforgatni sohasem fog. A rendszer az, hogy a mi büntető törvénykönyvünk kétféle büncselekményt ismer, egyiket olyat, mely csak a sértett fél feljelentésére illetőleg inditványára üldözhető, a másikat olyat, hol a közvádlónak adatik kezeibe az üldözés és az eljárás megindításához a sértett fél inditványa nem szükséges. E kettő közé semmi beékelés nem helyes, különösen nem tartja szóló szerencsésnek Apponyi inditványát, mely lényegben tökéletesen megegyezik Szilágyi Dezső inditványával. Az inditványok egyikéhez sem járulhat.

Thaly Kálmán: Bizony csak chablon az, midőn önök félnek, reszketnek attól, hogy ne csak törvénykezési, hanem közigazgatási hatóságra, közegre bizassék — bár a nép javára irányuló — bármely jogkör; az ily rendszert csakis chablonnak nevezhetem el. (Helyeslés a szélső balon.) A magáét visszavonja s pártolja Szilágyi inditványát. (Helyeslés balfelől.)

Pauler nem fogadja el Szilágyi inditványát. Ha azt mondjuk: hogy «a politikai hatóságok egyáltalában», akkor még a községi elöljáróságok is beleértetnek, a mi annál kevésbbé czélszerü, miután itt a községi elöljárókra különféle befolyás érvényesülhet, a mi az illetőkre igen alkalmatlan, és ennek folytán bizonyos tekintetben veszélyes lehetne.

Szilágyi Dezső ujból indokolja inditványát. Az uzsora szó mellől a «vétség» szót inditványából kihagyja, mert belátja, hogy mint a miniszter mondá, a nélkül a szöveg szabatosabb.

Szavazásnál a többség az igazságügyi bizottság szövegét fogadja el. A Szilágyi Dezső által inditványozott toldást a többség **83** szavazattal **75** ellenében *elveti*.

Következik a **kérvények** tárgyalása.

Az egri izraelita társalgó-kör az izraelita rabbi és hitszónoki tisztet a magyar nyelv birásának föltételéhez köttetni s a talmudnak magyar nyelven való tanitását törvényben kötelezőleg kimondatni kéri.

Berzeviczy Albert előadó: Miután magában véve azon törekvés, hogy valamely hitfelekezet egyházi és iskolai életében az állam nyelve terjesztessék, csak méltánylást érdemel, s miután a vallás és közoktatási kormánynak módjában áll az ily törekvést a maga hatáskörében jóakaratulag előmozditani: a kérvényi bizottság ezen kérvényt e szempontból a vallás és közoktatásügyi miniszternek kiadatni véleményezi.

Elfogadtatik.

A budapesti hirlapirók közgyülése *a vasárnapi munkaszünet* ügyében törvényt kér alkottatni.

Berzeviczy előadó: A kérvényi bizottság e kérvényeknek fontosságot tulajdonit, a mennyiben csakugyan a már más kérvényekben méltatott valláserkölcsi szempontokon kivül, igen fontos társadalmi és közgazdasági tekintetek indokolják a vasárnapi munkaszünet megtartását. Hanem a kérdés gyakorlati megoldása nagy nehézségekkel jár és ennek folytán a kérvényi bizottság egyelőre csupán csak azt inditványozza, miszerint ez a kérvény megfontolás végett a kormanynak adassék ki. (Helyeslés.)

Göndöcs Benedek: A vasár- és ünnepnapok megünneplése végett a budapesti hirlapokon kivül a katholikus papság is kérvényezett. A kérvényi bizottság véleménye szerint ez ügy a kormányhoz tanulmányozás végetti áttétele hozatik javaslatba, midőn ehhez hozzájárulok, azon kérésemnek adok kifejezést, hogy a kormány ez ügyet tanulmányozván, törvényjavaslatot a vasár- és ünnepnap megünneplése végett még ez ülés szaka alatt a t. háznak beterjeszsze. Meg kell itt emlitenem azt, hogy a vasár- és ünnepnap tanulmányozása szerintem nem lesz nehéz, mert a törvény első főpontja már meg van és igy szól: «Hat nap munkálkodjál, a hetediket szenteld a te urad Istenednek és azon napon se te, se szolgád és szolgáló leányaid ne dolgozzanak, sőt igavonó állataid is pihenjenek», ezenkivül, hogy a kormány biztos uton haladjon, én részemről melegen ajánlom az angol nemzet törvényeit, a vasár- és ünnepnap megünneplése végett, igyekezzék a kormány azt a mi viszonyainkhoz alkalmazva felhasználni. Angolhon, noha megtartja a vasárnapokat, mégis hatalmas és nagy kereskedéssel bir és igy haszonlesőknek nem lehet azt mondani, hogy a vasár- és ünnepek megtartása nagy kárára lesz a gazdászat-, ipar- és a kereskedelemnek! (Helyeslés, Ugy van!)

Berzeviczy Albert előadó: A bizottság maga is fontosságot tulajdonit a kérvénynek, azonban a gyakorlati megoldás tekintetében nehézségeket lát. Angliában nem annyira a régi vasárnapi törvények tartják fenn oly szigoruan a vasárnapi munkaszünetet, mint inkább a társadalomnak ugyszólván vérévé vált meggyőződése, megszokása. Ezt törvénynyel dekretálni nem lehet. Németországban is az ujabban ez irányban megindult mozgalom inkább az egyleti müködés terén megy végbe, mintsem törvényhozási és hatósági intézkedésekben.

Elnök: A kérvényi bizottság javaslata elfogadtatván, a kérvény megfontolás végett a kormánynak adatik ki. A lugosi államhivatalnokok, a debreczeni államhivatalnokok, a soproni államhivatalnokok, a beszterczebányai államhivatalnokok, a kolozsvári kir. törvényszék, ügyészség és járásbiróságok kisebb javadalmazási hivatalnokai, a nagyváradi kir. törvényszék, ügyészség és járásbiróságok segéd- és kezelőszemélyzete fizetésök és lakbér-illetményök felemelését, általános nyugdijrendszer és szolgálati pragmatika alkotását kérik.

Berzeviczy Albert: A kérvényi bizottság javaslata szerint e kérvények a miniszterelnök utján a kormánynak adandók ki.

Lázár Ádám pártolja a kérvényeket. Javasolja, hogy toldassék meg a kérvényi bizottság határozati javaslata azzal, hogy a kérvény kiadatik «beható tanulmányozás és még ez ülésszak alatt véleményes jelentéstétel végett.» (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Tisza miniszterelnök felszólalása után a kérvényi bizottság javaslata fogadtatott el.

A többi kérvények vita nélkül intéztetnek el.

Elnök: Holnap déli 12 órakor ülés lesz az uzsoratörvényjavaslat végmegszavazása végett. A csütörtöki ülésben a közoktatásügyi bizottságba fog egy tag választatni s aztán a vadászati adóról szóló javaslat kerül tárgyalás alá.

Az ülés végződik délután 1 óra 40 perczkor.

A képviselőház bizottságaiból.

A képviselőház kérvényi bizottsága ma d. u. 5 órakor **Vizsolyi** Gusztáv elnöklete alatt ülést tartott, melyen **Rakovszky** Géza előadása alapján tárgyaltattak a *24-ik sorjegyzékbe foglalandó kérvények.*

E kérvények részint a néptanitók magyar nyelvre való kötelezésére, részint a marhavész elleni biztositó-szövetkezetekre, a Rába-szabályozásra, a megyei tisztviselők nyugdijazására, az adókezelés reformjára stb-re vonatkoznak, s legnagyobb részt régibb határozatok értelmében nyertek elintézést.

Az ülés esti 6 órakor véget ért.

A képviselőház közoktatásügyi bizottsága ma délután 5 órakor **Baross** Gábor elnöklete alatt tartott ülésében folytatta a *középiskolákról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását.*

Az ülésen a kormány részéről **Trefort** Ágoston közoktatásügyi miniszter és **Szász** Károly miniszteri tanácsos voltak jelen.

Előadó: **Szathmáry** György.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után, folytattatott a részletes tárgyalás.

A 36—38. §§. (fegyelmi eljárás az igazgató és tanárok ellen) *Berzeviczy* Albert a következő módositványt nyujtja be:

«Módositvány.

A 34. §. utolsó bekezdései gyanánt vétessék föl a következő két pont:

«Ha hitfelekezeti középiskola tanára hivatalától fegyelmi uton elmozdittatott, az ily eset az illető felekezeti főhatóság által a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az indokolt itélet közlése mellett haladéktalanul följelentendő.

Minden elmozditási esetben az elmozditást kimondó itélet közzététele és szigoru megtartása iránt a nevezett miniszter intézkedik.

Az igazgató és tanárok elleni fegyelmi eljárás módozatait a kormány rendelkezése és közvetlen vezetése alatt álló, továbbá a törvényhatósági és községi, ugyszintén a társulatok és magánosok által fenntartott nyilvános középiskolákra nézve a vallás- és közoktatásügyi miniszter szabályrendeletileg állapitja meg s őrködik azok megtartása fölött. A hitfelekezeti főhatóságok saját intézeteikre nézve e szabályzatot maguk állapitják meg, de kötelesek azt s annak minden megváltoztatását a vallás- és közoktatásügyi miniszternek haladéktalanul tudomására hozni.»

Ennek folytán a későbbi 43. §. (fegyelmi szabályzatok) elhagyandó lenne.

Berzeviczy bővebben indokolva, elfogadásra ajánlja e módositványt.

Horánszky ugy véli, hogy legalább a fegyelmi vétségek — miután hivatalvesztést is vonhatnak maguk után — nem szabályrendeletileg, de itt a törvényben volnának az 1876: VII. t. cz.-hez hasonlóan megállapitandók.

Baross elnök nem ellenzi maga részéről Horánszky inditványát, mely tulajdonképen csak a 36. §. praecisebb fogalmazását vonná maga után.

Hegedüs László arra figyelmeztet, hogy a református zsinat szentesitett egyházi törvényei a fegyelmi eseteket és fegyelmi eljárást már szabályozzák.

Horánszky inditványa elvben elfogadtatván, a 36. §-nak a szerinti ujra szövegezésére az elnök, Honránszky, Kovács és a bizottsági jegyző *albizottság* gyanánt kiküldetnek.

Ezután *Berzeviczy* módositványa rövid eszmecsere után elfogadtatott s beillesztés végett szintén az albizottsághoz utasittatott.

Arany János levelei Petőfi Sándorhoz.

XXII.

Szalonta, september 27. 1848.

Öcsém Sándor!

Mielőtt Jellacsics elfoglalná Pest városát és tégedet bokros érdemeidért premier miniszterének tenne, kivántam ezen soraimat hozzád lengedeztetni, a végre, hogy megtudhasd, miszerint én s az enyéim még élünk, még sem a vadrácznak, sem pediglen a környéken lázadó románajku tisztelt polgártársainknak és hőkeblü testvéreinknek körme közé nem estünk.

Mióta pesti utamból, melyet a halhatatlan akadémikus barátommal — egyébkint a legnagyobb szüzi ártatlanságban — egyedül, csupán csak és kiváltképen a te Halhatatlan valóságod tiszteletére tettem, — mióta, mondok ezen pesti utból megérkeztem, az óta honn vagyok és elmémet jártatom azon dolgon, mi módon lehetne kieszközölni, hogy a magyar haza kebelében mérges fekélyek és pattanások, Jellasich et Compagnie, ráczok, horvátok, oláhok, tótok, vendek, szászok, svábok és több illyes férgek, ha nem is zsiros száju magyarokkal, legalább echt franczia néppel cseréltessenek ki.

De hagyjuk e fontos tárgyakat és térjünk kevésbbé fontosakra.

Schedelnek átadtad-e Toldi estéjét? Ha igen, vedd vissza és tartsd harcz kész állapotban, hogy mihelyt rá szükségem lesz, azonnal segélyemre jöhessen harczias buzogányával.

Tompa megszüntette velemi levelezését, utóbbi levelemre, mellyet neki Gräfenbergbe küldtem, nem felelt. Hajlandó vagyok hinni, hogy Pesten léte alkalmával te pletykáztad tele a fülét, mert ahhoz nagyon értesz.

De többet nem irhatok, mert holnap hajnalban szüretem fog instauráltatni: szivesen látlak. Az ördög és minden szentei vigyenek el, ha holnap szüretre hozzám nem jösz.

Btd *Arany János.*

Szüret után.

Öcsém a szüret elmult. Hál' istennek, nem mondok egyebet. Akár van bor, akár nincs, hál' istennek, mert a szüret elmult. Én ki-szen-vedtem!!! Egyébirant pajtás, olyan 20 akó borom lett, mint a pinty. Gyer igyuk meg ketten: én is tizet, te is tizet. Vagy inkább ne igyuk: ha eljő az ellenség lekenyerezem vele. Hogy lehet valakit borral lekenyerezni?

Szeretném tudni, hogyan áll a dolog VasGerebennel. Hány előfizetőnk van? mi a közköltség etc. A te mindenhatóságod mind ezeknek végére fog járni (mert szavad adtad) és az én mindentudóságomnak tudtára fogja adni.

Ha pedig az ur Isten és Jellasich ő felsége ketten ugy akarnák, hogy még Kufsteinban se lássuk egymást, hát az én istenem téged áldjon meg et quidem a tieiddel együtt.

Ölel(né)lek, Csókol(ná)lak, de olly messze vagy tőlem mint a ...... mint a boldogság.

Arany János.

XXIII.

Arad, november 7. 1848.

Vitéz kapitány Uram!

Ne legyen a te szived kétségbe eséssel teljes, mintha leveled elveszett volna s én talán már irnám is az epost:

«Az elveszett levél»

XXIV énekben. Megkaptam leveledet, s nem lévén szabadságom akkor tájban Szalontárról megszökni, de más részt nem tudom, valjon azt, kinek levelét october 31-én kaptam, october 23-án Debreczenben fogom-e találni, csaptam egy sentimentalis vál*aszt* s *azt* azonnal küldeni akartam, ha talán még Debreczenbe találna tégedet, de a posta méltóztatott meg nem várni és csak 5-öd nap mulva lehetett volna ismét utnak inditnom, mellyen való búsult gerjedezésemben a levelet széttéptem, mielőtt pedig a posta ideje eljött volna, imé ide Indultam, köznemzet őr minőségben és most van szerencsém az álgyú dörgést fülélyesen hallani. 5-én reggel volt egy kis komédia, a várbeliek kitörtek Uj-Arad felé, de viszsza verettek, egy kaszárnyát és temérdek kamarai ölfát azonban a Marosparton felgyujtottak.

Mi az aradi piaczon hallgattuk az álgyú dörgést, tehát már az sem ujság előttünk.

Hogy pediglen Ó-Arad felé olly könnyen ki ne törhessenek, a térparancsnok a Maroson levő nagy fahidat 6-ra viradóra felgyújtatta, hol a szalontai első század remekül viselte magát a gyujtogatásban. Ennyit a mi vitézi dolgainkról. Egyébirant mi csak 2 hétre jöttünk felváltani, más két századot, melly már szinte két hetet töltött itt, Arad város felhivására, minden felsőbb parancs nélkül.

Hogy azonban olly derék fattyu voltál, hogy másik levelet is küldtél (mit nőm Aradra utánam külde) az becsületedre válik fiú.

Ha mikor innen haza szabadulok, még Debreczenben lennél .... no de arról később. Most pedig zárom levelemet avval, hogy:

Az én istenem áldjon meg téged s azokat, kik kedvesek neked,

barátod

Arany János.

(Külczim: Petőfi Sándor honvéd-század urnak a 28-dik zászlóaljnál

Debreczenben

Telegdy Lajos könyvárus urnál.

XXIV.

Szalonta, november 19-én 1848.

Sok bajnak utána az ősz dalia
Csend lakta honába kerül

Itthon vagyok, barátom, itthon. Haz[illegible] 1848-ik esztendőben, november hónap 18-án szombaton este 10 órakor. Azóta babérimon pihenek. — Kimondhatlanúl jól esik vissza emlékeznem ama péntek éjszakára, midőn esteli 10 órától, reggeli 2 óráig, tehát négy teljes órán keresztül, Arad város piarczán mint kitüzött riatéren részint állva, részint ülve, főleg pedig hasmálva observálgattuk a barongó holdvilágon fel-fel villanó álgyú villámokat, hallgattuk az egymásba szakadt dörrenéseket és kushadtunk a mellettünk szétpattogó bombák forgácsai elől.

Ez, leszámitva a félelmet, isteni mulatság volt. Közelünkben a téren harmincz szuszteránál (a mint a szalontai nemzetőrök elnevezték) több pattant szét, nem számitva a levegőben elpuffogottakat. Berger ur többet lövetett e 4 óra alatt 500-nál, gránát golyókat is sokat, de még sem gyujtott semmit. Szombaton (tegnap egy hete) délelőtt ismét kutyálkodott, de nem oly mértékben, mint megelőző éjszakán, azért sehogy sem birta magát érdekessé tenni. Azóta hallgatott egész tegnapig.

Tegnap az uton megint hallottunk lövéseket, de azért nem tértünk vissza. Pihenünk, barátom, mert jövő héten alkalmasint Erdélybe indulunk. De azért te csak irj nekem folyvást Szalontára, nőm keres alkalmat utánam küldeni leveleidet. Én a pokolból is irni fogok neked, mig hol létedet tudom.

Kedvesen lepett meg harmadik leveled. Még is jó fiu vagy, bizony isten. Én is irtam egyet Aradról hozzád Debreczenbe, nem tudom kaptad-e. Mindegy, abba semmi olyas nem volt, csupán igazolásomul szolgálandott, a miért Debreczenben meg nem látogathattalak.

Kedvesen értettem meg, hogy zászlóaljatokat az altáborba rendelték. Bizonyosan ott fog az telelni s te az urláb leteltével utána rukkolván, kényszerülve leszsz engem nolle velle meglátogatni. Biz' isten derék lenne! Ha Szalontán utazol keresztül (a minthogy Szalontán fogsz) kérdezd a másod jegyző lakását, megtalálod azt közel az országuthoz, a csizmadiaszinnel csaknem vis-à-vis, s' se kérdve, se hallva kovártélyozd be magadat. Ne félj, mi nem veszszük meg rajtad a hus árát.

Aradon Bányival ismerkedtem meg, ki téged végtelenül tisztel, de keserüen panaszkodik, hogy te ő rá neheztelsz etc. Azt mondja, ő nem Sárosi irányodban .... szóval, igen magasztal, még pedig, a mint hiszem, teljes öszinteséggel. Azonban quid ad te irodalmi magasztalás most?

Vas Gerebenre jó formán ráirtam volt, hogy küldjön pénzt. Pénzt ugyan nem küldött, de levelét asztalomon találtam, miszerint pénzt csak azért nem küldött, mert a posta nem fogadta el. Most alkalomtól küldi. Elvárom. Egyébirant az irói pályán szépen haladunk. Az Életképeknek még 2 verssel vagyok adós . . . s leszek talán örökös adósa.

Kibékültél-e már Jókaival? Az oly furcsa kis processzus volt, hogy, kivált a posteriori, az ördög is nevetne rajta.

Hanem, édes fiam, az isten áldjon meg. Kifogytam a materiálékból, melyek egy levél unalmassá tételére még ezentul megkivántatnának.

Azért áldjon meg az isten, nem mondok annál többet.

Csókolom a kis komám kezecskéit. Csókolja őt a feleségem. Téged pedig Schwarzgelboffizier én ölellek agyon, mihent hozzád férhetek.

Várj csak.

Barátod

A. J.

köznemzetőr, mint leendő százados kapitány m. p.

XXV.

Szalonta, nov. 29. 1848.

Signore capitano!

Minek okáért te nekem mostanában nyulfark hoszszuságu levelet irsz, annak okáért én se irok neked hosszabbakat, annál kevésbbé, minthogy Aradról megjöttem, Erdélybe pedig nem mentünk, Toldit pedig már megkaptam.

Ölellek etc.

btod

A. J., m. p.

A 39. §. a főigazgatói kerületek számát 12-ben állapitja meg.
Trefort miniszter ezt csak ideiglenesen kéri igy megállapittatni, a hatáskör szabályozásától függvén a végleges megállapitás.
Horánszky, Szász és **Szathmáry** felszólalása után **Kovács** azt inditványozza, hogy a «főigazgató» név helyett «középiskolai tanfelügyelő» használtassék.
A bizottság a számot függőben hagyatni, egyebekben a §-t megtartani határozta.
A 40. §. (a főigazgató kinevezése) és a 41. §. (a főigazgató hivatali viszonya) elfogadtattak.
A 42. §. a főigazgató teendőit irja körül.
Trefort miniszter kiemeli, hogy e §. csak a status quot tartja fen.
Hegedüs László aggályait fejezi ki a főigazgató hatáskörének tulságos kiterjesztésére nézve.
Berzeviczy inditványozza, hogy e §. első bekezdésében tétessék ki, miszerint a főigazgató a felekezeti iskolák fölött a felügyeletet csak a későbbi 48. §. értelmében gyakorolhatja.
Szász Károly e bekezdésből a felekezeti iskolák emlitését egyátalán kihagyandónak véli.
Baross elnök is hivatkozva a mult évi enquetere, a különválasztást ajánlja.
Hegedüs kiemeli, hogy a javaslat álláspontja, s a felekezetek mult évben meghallgatott képviselőinek álláspontja között lényeges a különbség. Az 1791. XXVI. tcz. alapján a felekezeti iskolákat egészen külön fejezetben kellene tárgyalni.
Trefort miniszter kijelenti, hogy ha az érettségi vizsgánál és tanárképesitésnél kellőleg biztosittatik az állami befolyás, egyebekben nem ragaszkodik mereven a részletekhez.
Kovács a szigoru betekintésben semmi sérelmet nem lát s hivatkozik az állandó gyakorlatra; de szintén a külön §-ban való tárgyalást kivánja.
E különválasztás elvben elfogadtatván, **Szász** e szerint szövegezett módositást nyujt be, mely elfogadtatik.
A 43. §-nál (idegen államok, külföldi társulatok segélye) — **Kovács** kifogásolja, hogy a szerzetrendek e §. intézkedései alól ki vannak véve; a külföldről jövő befolyás elől a szerzetrendek iskoláit is elzáratni óhajtja.
Trefort miniszter magyarázza a §-t; egy némely szerzetrend Rómában székelő generálisával kénytelen fentartani az összeköttetést.
Bubics Kovácscsal szemben tagadja, hogy a szerzetrendi iskolák külföldről befolyásoltatnának.
Horánszky [illegible]m osztja Kovács felfogását; kiemeli, hogy a korm[illegible]k igen nagy befolyása van a szerzetrendek iskol[illegible] kéri a bizottságot, hogy oly kérdésekbe ne nyuljon [illegible] melyek épenséggel nem tartoznak e törvény kere[illegible]e, elfogadná azonban egy megnyugtatóbb formulát is.
Szász Károly azt inditványozza, hogy e kifejezés használtassék: «e határozatok által a hazai törvényesen bevett és oktatással foglalkozó róm. kath. szerzetrendek egyházi szervezetéből kifolyó összeköttetései nem érintetnek.»
Bárczay a szerzetrendek nyilatkozatát az enquetében kivánná emlékezetbe hozatni.
Elnök ismerteti azt.
Hegedüs László szerkezeti módositásokat ajánl világosabb megérthetés végett.
Bubics hangsulyozza, hogy itt csak egyházszervezeti összeköttetés joga tartatik fenn, iskolák befolyásolásáról szó nincs, mert ezen intézetek a miniszter vezetése alatt állanak.
Dániel Márton tekintettel arra, hogy a kath. intézetek fölött az állam kiterjedt befolyást gyakorol s igy a bekezdés benhagyása veszélyre nem vezethet, azt bennhagyatni kivánja.
Jónás Szász előbbi inditványát pártolja.
A **többség** a bekezdés megtartását kivánja s azt a Szász Károly által módositott alakban fogadja el.
Kovács különvéleményt jelent be.
A 44. és 45. §§. (illetékesség és fegyelem) mint az előbbiek után feleslegesek, kihagyattak.
A 46. §. a felekezeti törvényhatósági stb. intézetek segélyezéséről s az igy segélyezett iskolák jogviszonyáról szól.
Trefort miniszter indokolja a §-t s tapasztalati adatokra hivatkozik.
Elnök kiemeli, hogy e §-ban a részletezés a jogviszony szerződési természetéhez képest nem volt elkerülhető.
Hegedüs arra utal, hogy a reform. zsinat megállapodásai szerint reform. iskolákra nézve ilyszerü szerződés csak a felekezeti főhatóság hozzájárulásával fog létrejöhetni.
A szakasz elvben elfogadtatott. A részletekben néhány jelentéktelen módositás tétetett; igy többek közt a felekezeti főhatóság hozzájárulásának kimondása Hegedüs inditványához képest.
A 47. §. (állami főfelügyelet a felekezeti iskolák felett, jelentések és statisztikai adatok első bekezdése) a) pontja elfogadtatott; a b) ponton csekély változtatások eszközöltetnek; a c) pontot (tanrendszer, jelleg változásának bejelentése) **Szász** Károly magyarázza és indokolja. Elfogadtatik; a d) pontból (tankönyvek felterjesztése) az «osztálykönyv» emlitése kihagyatik, e helyett a b) pont alatt az «iskolai anyakönyvek bemutatása» is felvétetik. Ugyane pont második bekezdése (az adatok a főigazgató utján küldetnek föl) **Hegedüs Kovács** és **Szász** felszólalása után változatlanul elfogadtatott, ugyanugy az utolsó bekezdés.
A 48. §. (a főigazgató meglátogathatja a felekezeti iskolákat) a 42. §-al egyetemben végleges szövegezés és elhelyezés végett az albizottsághoz utasittatott.
Ezzel az ülés véget ért.
Közelebbi ülés febr. hó 8-án d. u. 5 órakor.

UJDONSÁGOK.

— febr. 2.

— *Személyi hirek.* *Frigyes* főherczeg Bécsből Pozsonyba visszautazott. — Gr. *Dönhof* Ottó német követ Berlinből Bécsbe érkezett, ott néhány napig marad s azután Yokohamába indul. — *Thurn és Tuxis* herczeg, ki a mult héten érkezett Velenczéből Bécsbe, innen Lautcsinba utazott. — *A nassaui herczeg és herczegné* Majna-Frankfurtból Bécsbe érkeztek. — Gróf *Szapáry* Gyula pénzügyminiszter ma este Bécsbe utazott. — *Tisza* Kálmán miniszterelnök holnap este Bécsbe utazik.

— **Az uj országház** tervezetére kiirt pályázatra tegnap délig, a benyujtási határidő lejártáig összesen 19 pályamű érkezett be. A pályaműveket Huszár, a miniszterelnökségi segédhivatal főnöke vette át és átszállittatta azokat a belügyminiszteri palotával szemközt fekvő régi fegyvertár-épületbe, hol az udvar alkalmas helyiséget bocsátott a bírálóbizottság rendelkezésére, melynek kiküldöttei: Lipthay Béla báró, Ráth Károly főpolgármester, Visontai Kovách László képviselőházi háznagy, Tarkovich József miniszteri tanács és Ney Béla főmérnök tegnap délután csomagolták ki a tervezeteket. A tulajdonképeni szükebb körü biráló bizottság még e hó folyamán fogja megkezdeni működését. A külföldről meghivandó biráló bizottsági tagok működése csak arra fog szoritkozni, hogy a legjobbaknak itélt dijnyertes tervek közül ki fogják választani azt, mely szerint az országház épitendő lesz. A mintegy 6—8 hetet igénybe veendő birálati munkálatok és az eredmény kihirdetése után a beérkezett tervek a budai régi fegyvertár épületében egy alkalmas helyiségben közszemlére lesznek kiállitva.

— **Jubileum.** Pecz Vilmos, az «Első magyar általános biztositó társaság» életbiztositási osztályának főnöke, ma tartotta 25 éves hivatalos működésének, — mely még a nevezett társaság alakulásának idejében kezdődött — jubileumát. Az érdemekben megőszült érdemes szakférfinak ez alkalomból osztályának tisztviselői diszes emléket nyujtottak át.

— **Jótékonyság.** Zsibóról irják lapunknak január 30-ikáról: Tegnap Zsibón a szegény iskolás gyermekeknek nagy örömnapjuk volt. Báró Wesselényi Béláné, általa a mult őszszel rendezett zeneestély jövedelméből 20 szegény iskolás gyermeket öltöztetett fel tetőtől-talpig. De az öröm nem csak a gyermekeken látszott, hanem a fiatal bárónén is, mikor az egyenruhás kis sereg iskolai tanitó Kispál Miklós vezérlete alatt katonásan felvonult megköszönni a kegyességet.

— **Halálos veszélyben.** A «Magyar Polgár» irja e hó 1-éről: Schmidt József mozdonyvezető tegnapelőtt a 202. sz. gyorsvonattal Virágosvölgy és Kolozs között haladt, midőn a mozdony egyik szelepét akarta megigazitani. E közben az állványról lesikamlott, s már annak a veszélynek volt kitéve a keskeny uton, hogy a vonat elgázolja. De a vezető, igen ügyesen, hirtelen feltalálta magát, s egy lökéssel eltávozott a vonat vonalából. Ott ugyan a magas töltés tátongó mélysége állott előtte, de ez nem volt oly bizonyos halál. A nagy gurulásban csak jobb karja szenvedett zuzódást.

— **Szörnyü halál.** Pozsonyból irják e hó 1-éről: Nagy szerencsétlenség történt tegnap este Szunyogdi község közelében. Hallepp Lajos kocsis ugyanis, Somorjából való hazatértében éjjeli 1 órakor Szunyogdin ment keresztül, a hol figyelmeztették, hogy az országuton menjen, nem pedig a rövidebb uton. Hallepp azonban erre nem hallgatott; 150 lépésnyire a fórévi vámtól egy dombnak ment, melyről a kocsi a lóval együtt lebukkant; a kocsis a kocsi alá került, a mely agyonzuzta. Az esetről a vajkai szolgabiróságot, valamint a pozsonyi kapitányságot értesitették.

— **Egy hirhedt rablót** fogtak el Szilágy-Somlyón. Olsefszkinek hivják és sokat rémitette az erdélyi részeket. Ült is már a kolozsvári börtönben, de onnan tavaly megszökött. A napokban, mint már emlitettük, Ip határában járt néhány pajtásával; pár béressel találkoztak utközben, a kikkel összevesztek; rá is lőttek az egyikre, de a többi megmenekült és segélyül hiva néhány Ip községbeli embert, utját állották a zsiványoknak. Csak az egyiket sikerült elfogni, de épen ez volt Olsefszki. Mióta Olsefszki Kálmán kelepczébe került — irja a «Bihar» — ez esemény alkalmul szolgált arra, hogy gondolatunkba visszaidézzük a Halász-féle, a b.-ujfalui és a hegyköz-szent-imrei rablások történetét, s aligha csalódunk abban, hogy mind a háromban ugyanegy kompánia volt a tényező. Mind a három helyen ugyanis azzal kezdték a gonosz tettet, hogy revolvert szegeztek a mellnek, s csak a fölismerhetlen pénz volt követelésük tárgya, és mint Halász Józsefnél visszautasitották a jegyes ezüst gyertya- és sótartókat, czukorszelenczét, ezüst pohártálczákat és asztalkészletet, azok szerint jártak el a szent-imrei rablásnál is, hol szintén nem kellett a fölajánlott ezüstnemü. Mindkét helyen a pénzhez jutás után nyájassághoz fogtak s az áldozatoknak enni-inni kellett velük, kiktől kézszoritással távoztak el. Hogy pedig mind három helyen ugyanazok voltak, kitünik abból is, hogy mindenütt fiatalokul és uri ruhába öltözöttekül tüntek fel. A legszigorubb eljárást követik a vádlottak ellen.

— **Szigligeti-kör Nagyváradon.** A nagyváradi «Szabadság» mai számának vezérczikkében azt az életrevaló eszmét penditi meg, hogy miután a nagyobb vidéki városokban mindenütt alakultak más társadalmi körök, alakitsanak Nagyváradon Szigligeti-kört. Alig van város — irja az emlitett lap — hol az intelligenczia, a lakosság arányát tekintetbe véve, annyira ki volna fejlődve, mint Nagyváradon. Itt a szellemi munkások nagy tömege hever parlagon, kiknek önbecsérzetét a hirlapok apró veszekedései, egymás ellen való torzsalkodásai bizony nem fogják felkelteni és tevékenységre buzditani. — Az eszme nem uj. Már régebben az ötvenes évek előtt volt Nagyváradon egy társaskör, melyben a társaság tagjai egymás közt keresték a szellemi élvezetet, de akkor csak az akadémia falai közé szorult a kör tevékenysége. — A provizorium után Szacsvay-kör czim alatt alakult Nagyváradon egy társadalmi egyesület, azonban ez csakhamar megszünt. A «Szabadság» most Römer Flóris kanonokot hivta fel, hogy álljon a mozgalom élére és alakitsa meg a Szigligeti-kört.

— **Egy amerikai Monte Cristo.** A «The Weekly Chronicle» legujabb számában egy oly ember halálát regisztrálja, kinek tettei élénken emlékezetbe hozzák az idősebb Dumas egyik szenzácziós regényének főhősét. Az illető — Fred Klinkertown — mintegy 30 évvel ezelőtt segéd volt Jonas Shripper new-yorki üzletében. Ernyedetlen szorgalma és higgadtsága által annyira szerezte meg főnökének bizalmát, hogy ez vejéül és üzlettársául szemelte ki. De Shripper-nek leánya egy gyönyörü szép hölgy, megakadályozta a házasságot, a mennyiben két nappal az esküvő előtt egy fiatalabb segéddel megszökött és csak mint annak törvényes neje tért vissza apja házához. Klinkertown határtalanul szerette a leányt; a történtek miatt elkeseredve, kilépett az üzletből, szörnyü boszut táplálva szivében, ellenfele ellen. Évek hosszu során át nem hallottak róla semmit. Kaliforniába ment, hol ép akkor a sárgaláz pusztitott. E közben meghalt Skripper s annak veje, John Hughbon vette át az üzlet vezetését. Kevés vártatva rosszra fordultak az üzlet ügyei. Közvetlen szomszédságában versenytársa akadt, ki áruit oly olcsón vetette a piaczra, hogy Hughbon egy év multán nem birt már vele és igy kénytelenitve volt üzletét bezárni. Más városrészbe ment, de rögtön mellette termett előbbi versenytársa. Ismét elköltözött, de sorsát nem kerülhette ki. Egy második év lefolyása után tönkre volt téve. — Kétségbeesésében öngyilkossá lett, s nejét a legnagyobb nyomorban hagyta hátra. De a szükölködés nem volt tartós. Minden évben férje halála napjának évfordulóján börzsacskóban foglalt 2000 dollárt kapott ismeretlen kéztől. Egyszerre aztán következő tartalmu levél volt a pénzes börzacskóban: Férjének bőrét timárral kikészittettem és abból ön számára pénzeszacskókat csináltattam, melyeket önnek hiven meg is küldtem. Most már kifogytam a bőrkészletből, minélfogva a könyöradományt csak vászonzacskóban küldhetem. Az öné: Fred Klinkertown. Hugbon asszony most már nem fogadta el a segélyt, sőt annyira bánkódott, hogy nemsokára kórházban halt meg. De Klinkertown is megkapta érdemlett büntetését. Fájdalmas epebaja támadt, melyben kevéssel ezelőtt meg is halt.

— **Rejtélyes öngyilkosság.** Nagy-Váradról irják e hó 1-jéről: Egy vándorló asztaloslegény köszöntött be pár nappal ezelőtt Bogdán-Szovárhegyen, Mihályi István kovácsmesterhez. Ez a fiut szivesen látta s kértére neki éjjeli szállást adott. Miután azonban szük lakása saját családjának befogadására is alig elégséges, a vendégnek a padláson vetett ágyat. Reggel a fiatal ember számára egy kis utravalót készitettek össze, hogy majd átadják neki, ha elhagyja a házat. A vendég azonban addig váratott magára, hogy utoljára a háziak rosszat sejtve, felmentek a padlásra. Itt a fiatal embert halva találták. A holttestet megkisérttették életre hozni. Az erre irányzott törekvéseknek azonban semmi eredménye nem volt. Az öngyilkos kilétét illetőleg csak annyit tudtak, hogy Szilágymegye, peéri illetőségü. Hogy öngyilkosság által vetett-e véget életének vagy ugy halt meg, vagy eltették-e láb alól, azt még nem tudják bizonyosan.

Rövid hirek. *A budapesti alaguton* át a lefolyt január hóban összesen 115,945 gyalogos, 269 targoncza s 30,326 kocsi közlekedett. Ezek után befolyt 4781 frt 97 kr vámjövedelem, a mi a mult év megfelelő időszakával szemben 193 frt 86 kr többletet tüntet fel. — *Biszkup* Lajos losonczi evangelikus egyházi tanitó, január 31-én ünnepelte tanitói működésének 25-ik évfordulóját; tanitványai ezüst serleget nyujtottak át a derék tanitónak. — *Linczből* távirják, hogy b. Lebetzov, egy porosz születésü hadapród, buskomorságból agyonlőtte magát.

= **A királyi zálogház** Terézváros Eötvös-utczai fiókjában egy tervszerüleg üzött csalásnak jöttek nyomára, mely által az ott alkalmazott becslő hivatalnok pár száz forintnyi kárt szenved. Az esetről a következő értesitést vettük. Már hónapok óta naponként délután 12 órakor, közvetlenül a záridő előtt, egy tisztességes külsejü fiatal ember szokott megjelenni, s pár darab vászon schiffont zálogositott el. *Novák* József becslőnek az egész dolog gyanusnak tünt fel ugyan, de azt eloszlatta az, hogy a vásznak gyáriasan voltak összecsomagolva, s a gyár megjelölése mellett, a meter tartalma is meg volt jelölve. Tegnap délután végre időt vett magának a becslő s a fiatal ember előtt kinyitott egy épp akkor elzálogositani akart darab vásznat, s legnagyobb meglepetésére kellett tapasztalnia, hogy minden végből 10 meter hiányzik, s hogy tévutra vezesse a becslőt, a vég könnyüségét illetőleg, fát tett bele vászonnal áthuzva. Ezt tapasztalva, a fiatal ember által egész télen át elzálogitott vásznakat felbontotta s mindegyiknél azon hiányt s helyébe fadarabot talált. A becslő köteles az államnak a kárt megtériteni, kaucziója lefoglalásával, miután kötelessége lett volna a kölcsönfelvételnél minden darabot megnézni. A fiatal ember rendőrséghez kisértetve, magát *Sternberg* nevünek vallotta, foglalkozása kereskedősegéd, a hiányról nem akar semmit sem tudni. Miután magát kellően igazolta, elölegesen szabadlábon hagyatott, mig az iratok a fenyitő törvényszékhez tétetnek át.

= **Szétugrasztott játékbanda.** Az éjjel a rendőrség tetten ért egy nasi-vasi bandát a király és Petőfi-utcza sarkán levő Breitner és Lott-féle Flóra-teremben. Egy polgári biztos neszét vette, hogy a mondott helyiségben javában foly a nasi-vasi s három rendőrrel, nagy óvatosság mellett meglepte a játszókat. Midőn a rendőrök beléptek, a banda tagjai felugráltak helyeikről s a mintegy 150 frtnyi bank egy részét hamar besepertek, ugy hogy a biztos csak 20 frtot foglalhatott le a «törvény nevében.» A játszóknak a támadt zürzavarban sikerült megugraniok, s igy neveiket sem jegyezhették fel, csak annyit tudtak meg, hogy a bankadók bizonyos Ellinger és Deutsch voltak. A vizsgálatot ez ügyben megindították.

= Lapunk vidéki előfizetői részére Fleischmann és Weber magyar királyi udvari szállitók budapesti mag- és növénykereskedésének tavaszi árjegyzékét mellékeljük s ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

SZINHÁZ, MÜVÉSZET.

— **Strausz János** az ismert zeneszerző tegnap este egészen csendben Budapestre érkezett, miután szerénységénél fogva ki akarta kerülni a tiszteletére tervezett ünnepélyes fogadtatást. A zeneszerző több napot fog Budapesten tölteni. Holnap, szombaton személyesen fog igazgatni a népszinházban a «Furcsa háboru» előadásán és 4-én jelen lesz a Tarnóczy Gusztáv által tiszteletére rendezendő estélyen. Miután Strausz csupán szivességből jött Budapestre a nőipar-egylet javára megtartandó előadásra, az emlitett egylet, iskolájában egy gyönyörü diszalbumot himeztetett a művész számára és azt vasárnap ünnepélyesen fogja neki átnyujtani. A zeneszerző legujabb operettje legközelebb megjelenik és a népszinházban is szinre fog kerülni.

— **A budai v rszinházban** lázas sietséggel dolgoznak a tüzbiztonsági munkálatok befejezésén, hogy a szinház 4-én megnyitható legyen, a mi a munkálatok előhaladottságát tekintve, biztosra vehető. A nagy vasfüggöny már elkészült és tegnap este tették vele az első egyensulyozási próbát, mely jól sikerült. A vasfüggönynek és a szinpadi nyilásnak épen oly szerkezete van, mint a nemzeti szinházban. Holnap: szombaton este tartják meg az első próbát a szinházvizsgáló bizottság jelenlétében ugy a vasfüggönynyel, mint a világitással, az uj szerkezetü fütéssel és a vizvezetési csövekkel. A szinház bejáratát két óriási tömör kőpillér választja 3 részre és a bejáraton belül ki és befelé nyiló ajtók ellensulyozzák a léghuzamot. A földszinti széles bejárat már kész, a középső üléssorokat is már eltávolitották és az uj vészajtók fölé «Menekülési kijárat» feliratu táblákat helyeztek el. A szinpad és a nézőtér eltisztitása holnap és részben holnapután fog eszközöltetni.

— **A fővárosi képzőmüvészeti bizottság** ma Gerlóczy alpolgármester elnöklete alatti ülésén készitette el évi jelentését, mely a mult évi városi képzőművészeti mozgalmakat terjedelmesen ismerteti. E jelentés a közgyülés jóváhagyása után minden törvényhatóságnak meg fog küldetni. A vigadó kis terme szobrainak és a nagy terem Csárdás és Lengyelke pályázatának megitélését a bizottság az ujjáalakulás utáni időre hagyta.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **Az Eötvös-alap központi bizottsága** ma d. e. 10 órakor tartotta meg ünnepélyes közgyülését a sugáruti tanitónőképző intézet zenetermében, melyet ez alkalomra déli növényekkel diszitettek fel s felállitották benne Eötvös mellszobrát. A közgyülést Péterffy Sándor elnök tartalmas beszéddel nyitotta meg. Utána a titkár tett jelentést a központi bizottság mult évi működéséről. A mult évi összes bevétel 6412 frt 70 kr. volt; ehhez hozzáadva az 1881. fennmaradt 2685 frtot, a bevétel 7097 frt volt, a kiadás pedig 6398 frt. A folyó évben 2880 frt fog segélyképen kiosztatni, 200, 100 és 50 frtos tételekben. A pályázatok f. évi május hó 1-éig küldendők be. Ez évben a Lederer és Békey-féle alapitványok is ki fognak adatni. A titkári jelentést a közgyülés örvendetes tudomásul vette. Ezután a budai tanitóképző dalkara énekelt egy éneket, majd Sebestyén Gyula képzőbeli tanár olvasott föl Eötvösről, melyért a bizottság nevében Péterfly elnök köszönetet mondott neki. A közgyülést a hymnus eléneklése zárba be.

— **A magyar kereskedelmi csarnok** f. hó 11-én tartandó közgyülése alkalmával egyuttal 10 évi fennállásának jubileumát is fogja megülni. A magyar kereskedelmi csarnok ugyanis a 10 év előtt keletkezett pesti kereskedelmi csarnokból 3 év előtt alakult át magyar kereskedelmi csarnokká. Neuvelt Armin elnököt, ki keletkezése óta áll az intézet élén, a választmány egyik tagja a közgyülésen alkalmi beszédben fogja üdvözölni, este pedig bankettet rendeznek tiszteletére.

— **Az országos honvédsegélyző-egylet** folyó hó 27-én déli 12 órakor a képviselőház 1-ső számu termében rendes évi közgyülést tart, mely közgyülésen leendő megjelenésre a t. cz. részvényes tagok tisztelettel felkéretnek. Az elnökség.

— **Tisztelgés.** A földtani társulatnak egy küldöttsége tisztelgett tegnapelőtt *Reitz* Frigyes min. tanácsosnál, a társulat volt elnökénél, hogy hivatalosan tudomására juttassa a társulat közgyülésén tiszteletbeli elnökké történt megválasztatását. A küldöttséget dr. Szabó József egyet. tanár s a társulat jelenlegi elnöke vezette s tagjai voltak: Böck János, dr. Hoffmann Károly, dr. Pethő Gyula, Schafarzik Ferencz és Franzenau Ágoston. Szabó, üdvözlő beszédében kiemelte mindazokat az érdemeket, a melyeket Reitz a társulat vezetésében 6 évi alelnöksége és 12 évi elnöksége alatt szerzett. Tolmácsolta a közgyülés sajnálatát R. végleges visszavonulása fölött s egyszersmind abbeli elhatarozását, hogy a társulat ügyei körül szerzett érdemei elismerését a közgyülés jegyzőkönyvbe igtatta s őt örökös tiszteletbeli elnökké megválasztotta. Reitz meghatva mondott köszönetet a megtisztelő kitüntetésért s megigérte, hogy a társulat érdekeit a jövőben is tőle telhetőleg elő fogja mozditani.

— **Horváth Jenő** honvédfőhadnagy január hó 31-én felolvasást tartott a katonai tudományos egyesületben a honvédség kiképeztetési és iskola ügyeiről. Általános fejtegetések után áttér felolvasó tulajdonképeni tárgyára. A kiképeztetés a honvédségnél a tisztikar legönfeláldozóbb működését igényli, mert számtalan oly nehézség van, mely a rendszerben gyökerezik. A kiképeztetési rendszert felolvasó két részre osztja: a legénységi és a tiszti kiképeztetést közvetitő intézményekre. Az elsőhöz tartozik a rendes 8 heti ujonczkiképeztetés. Behatóan fejtegetvén a tanzászlóaljak rendszerét, majd előadta azokat az elveket, melyek szerint az őszi gyakorlatok végrehajtatnak és felemliti a sátortáborok czélját és hasznát. Leirja az altiszti kiképeztetés módozatait ugy a gyalogságnál, mint a lovasságnál és felemliti azt az előnyt, melyet a tanzászlóaljak e tekintetben nyujtanak. Felolvasásának második részét a tiszti kiképeztetés kérdése képezte. Ismerteti az eljárást, mely a tanonczoknak az előkészitő vagy tisztképző tanfolyamba való beosztása körül követtetik, valamint e tanfolyamok belső szervezetét. — Felsorolja azután a többi tanfolyamokat, melyek a rendszeres kiképeztetést eszközlik s melyek sorát a törzstiszti tanfolyam zárja be; itt felemliti, hogy e tanfolyam 8 éven állott fenn s belőle összesen 152 törzstiszt jelölt százados került ki. Ezek után áttér ama tanfolyamokra, melyek a honvédtisztek különleges kiképeztetésére valók. Zárszavában összegezi az eredményt, mely abból áll, hogy iskola ugyan van elég, de a kiegészités hiányai folytán nincs elég hallgató; különösen szembetünő ez a tiszti kiképeztetésnél, miután a szabadságolt állományban még mindig 1400—1500 tiszt hiányzik. A szép számu hallgatóság tetszéssel fogadta az érdekes felolvasást.

— **A központi Fröbel-nőegylet** gyermekkertésznőképezdéjében (Széchenyi-tér 2. sz.) ez évben az I. félévi szigorlatok következő sorrendben tartatnak meg: Febr. 7-én d. u. 2—6 óráig vizsgálnak Péterffy Sándor a neveléstanból és módszertanból, dr. Ziffer Károly az egészségtanból, Berényi Salamon a magyar nyelv és irodalomból, Lovassy Sándor a természetismeretből, Szidanits Ferencz a tornából. Február 8-án d. u. 2—6 óráig vizsgálnak: Berényi S. a számtanból, földrajzból és történelemből, Langer János az énekből, Löschinger Zsigmond a rajzból, Pischinger Alajos a zenéből. Február 9-én d. u. 2—4-ig lesz a gyakorlati vizsgálat Péterfy Sándor felügyelete alatt. E szigorlatokon az egyesület tagjai s az ügybarátok szivesen láttatnak.

— **Az eperjesi Széchényi-kör** ez évi közgyülése január hó 20-án tartatott meg, nem nagy számu közönség jelenlétében. A közgyülés tárgysorozatának első pontja volt az elnöki megnyitó, mely a körnek nemzetisége s kultur társadalmi feladatait s a kör második czélját a társas életi szellem fejlesztését, a helyi viszonyok beható tekintetbevétele mellett tette értekezés tárgyává. — Kyss Géza titkár felolvasta titkári jelentését, melyből látható, hogy a kör tevékeny volt. Két emlékünnepet is rendezett a kör, tiszteletbeli tagja Arany János és Kéler Béla iránt való kegyeletből. A Petőfi által halhatatlanná tett «erdei lak» elé állitandó emlékszobor ügye a kör buzgósága folytán igen szépen halad, az eddig gyüjtött tőke már a 130 frtot meghaladja. A könyvtári jelentés szerint a könyvtár 1297 kötetben 915 müvel bir. Az 1883. évi költségvetés 1600 frtban állapittatott meg. Az igazgató választmány javaslata alapján a Londonban élő dr. Duka Tivadart, ki a nemzeti közmüvelődés iránti élénk érdeklődésének ujból az által adta elismerésre méltó jelét, hogy a magyarságot s népnevelést Sárosmegyében terjesztő egyesületnek Dukafalván létesitendő magyar népiskolára 500 frtnyi adományt ajánlott fel, a közgyülés egyhangulag a kör tiszteletbeli tagjává megválasztotta. Kubinyi Albert inditványára a kör alapitó tagja, néhai dr. Tóth Miklós püspök elhunyta feletti fájdalmának jegyzőkönyvi kifejezést adott. A kör tisztikara Nuber Sándor elnökkel élén ujra megválasztatott.

— **A berlini magyar egylet** Bakonyi Emil tagjának inditványára egyhangulag elhatározta, hogy Kossuth Lajost 80-ik születésnapja alkalmából üdvözölni fogja.

— **Az első budapesti házmesterek egylete** részéről közhirré tétetik, hogy a háziuraknál esetleg üresedésben levő, avagy leendő házmesteri állásra az egylet mindenféle mesterségbeli megbizható alkalmas egyénekkel rendelkezik.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A tisza-eszlári esethez.** Nyiregyházáról sürgönyzik lapunknak: Mint ma nagyon jó forrásból értesülök, a törvényszék tegnap három óra hosszáig tartott ülésében határozatilag is kimondotta, hogy az iratok az országos közegészségi tanács elé terjesztessenek. A határozat azonban irásba nem foglaltatott még, minthogy az elnöknek, ki egyszersmind referens, sietve el kellett utaznia. A határozat irásba foglalása és referátiója csak Kornis visszajövetele után történik. Mint illetékes forrásból értesülök, a közegészségügyi tanácsot, mint harmadik forumot, maga Pauler miniszter ajánlotta, kitől Kornis a mult héten tájékozást kért. — Bary Smilovits ügyében Kisvárdán is többeket kihallgat.

MULATSÁGOK.

— **Az «Országos dijnok-egyesületi mükedvelő- és dalkör»** mind több és több életjelt ad magáról. Mulatságokat rendez, a melyek eddig mind sikerültek és pedig igen szépen. A budai «Fáczán» vendéglőben ma megtartott estély sem képezett kivételt, a mennyiben a terem csaknem zsufolásig megtelt. Bevezetésül az egyesület mükedvelői «A tiszaháti libácska» czimü kétfelvonásos vigjátékot adták elő, melynek szerepei Perreiné, Remellay Józsa, Barabás János, Vámossy József, Czeitler Sándor és Dancz Ferencz kezeiben voltak. Az első és második felvonás között Völgyi Kornélia több dalt adott elő czimbalmon. A közreműködők mindanyian derekasan megállották helyeiket és megérdemelték a sürün felhangzó tapsot. Az előadást reggelig tartó táncz követte, a mit a fiatalság nagy animóval járt. — A mulatságon a nők közül ott voltak: Völgyi Béláné, Pauer Antalné, Csalogányi Ignáczné, Knazoviczky Sándorné, Ferenczffy Antalné, Selyem Jánosné, Vértag Jakabné, Gierel Györgyné, Kirchner Henrikné, Hangl Ignáczné, Sebastiani Zsigmondné, Bicskey Emerenczia, Kamóczy Anna, Antal Józsefné, Szebeni Fay Adolfné, Matejka Gizella, Rehák nővérek, Ruffy Józsa, Coslaw Mathild és Amália, Rudwig Mária, Och Luiza, Balogh Ilona, Hangl Margit, Borovszky Mariska, Novák Irma, Szobovits Irma- Somlyay Teréz, Köffer Mariska, Weixlgärtner Emma, Saxinger Amália, Dakos Anna, Felsenmayer Berta, Irma és Auguszta, Goller Anna, Münzberg Vilma, Thibay Irma, Poppovich Anna, Eichhorn Teréz, Karola és Francziska, Sebastiani nővérek, Trübswetter Mariska, Gahlen Janka, Groé Antonia, Heckl Ilka, Holl Heloise, Schankál Gizella, Beck Gabriella, Cseszthuisen Józsa, Anna és Mária, Reiffer Anna, Koch Anna, Teschl Luiza stb.

— **A kereskedő ifjak társulata** az Arany János szobra javára hangversenyt rendezett ma este a társulat helyiségeiben, a melynek eredménye csinos összeggel fogja gyarapitani a hazafias czélra megindított gyüjtéseket. Szép és nagyszámu nőközönség jött el meghallgatni az igazi müélvezetet nyujtó hangversenyt s igy nagyon természetes, hogy a férfi közönség még számosabb volt. A hangversenyt a zenekedvelők egyesületének több tagja Goldmark «Tavaszi csáb»-jával nyitotta meg, tetszést aratva az összevágó énekkel. Mihályfy Károly (a nemzeti szinház tagja) szépen és érzelemmel szavalta el Ábrányi Emilnek «Arany sirja» czimü s a mai napra irt csinos költeményét. Szendy Árpád Lisztnek Rigoletto-fantáziáját zongorázta, majd Orbán Árpáddal együtt négykézre magyar népdalokat zongorázott. A hangversenynek legkiemelkedőbb pontját a Saxlehner Emma éneke képezte, a ki Blumenthalnak «Gyermekek országa» czimü dalát annyi verve-vel és olyan müvészien adta elő, hogy a jelenlevők nem hagytak fel a tapssal mindaddig, mig a müvésznő ráadásul el nem énekelt néhány magyar népdalt. A hangverseny után a fiatalság tánczhoz kezdett, kitartással járva azt reggelig. A négyeseket 50—60 pár tánczolta. A nők közöl ott voltak: Herrich Károlyné, Saxlehner Emma, Haris Mihályné, Böhm Jusztika (Abonyból), Steiner Veronka, Veneczianer Flóra, Basch Regina, Sziklai Sarolta, Boros nővérek, Csillag kisasszony, Kovács Kálmánné, Grézló Errolyné, Gogola Gizella, Titsch Gyuláné, Fodor Jánoné, Schiebb Józsefné, Fischl Józsefné, Stefanszky Józsefné, Vidosfalvy Bódogné, Rubleczki Istvánné, Klein nővérek, Zeller Mariska, Tirnauer Györgyné, Vidosfalvi Vilma, Császár nővérek, Husovszki Ida, Zieglerné, Engel Juliska, Pilisi Julia, Hodermarszki Lujza, Tatai Margit, Tutkovics Istvánné, Rubleczki Károlyné, Seile Fanny, Lakner Kálmánné stb.

— **A vöröskereszt-egylet** ungmegyei fiókja által rendezett társas estély, fényes elite-bállá fejlődött. A terem szépen volt diszitve, különösen a királyi pár arczképe ékes koszorukkal és kivilágitással emelte fényét a sikerült mulatságnak. A lady patronesse a közszeretetben álló Nehrebeczkyné, az egylet buzgó elnöknője volt. Vidám jókedv volt mindvégig, a mit mi bizonyit az a körülmény, hogy a tánczot reggel 6 óra felé járták legtüzesebben. Jelen voltak: Bartók Irma, Cserszky Olga, Finciczkyné, Fábryné leányával, báró Gottesheimné, Göcze nővérek, Gertvayné, Homicskóné leányával, dr. Iváncsyné, Iváncsik Mariska, Kendéné, Kovács Károlyné két leányával, Keresztesiné, Lain Sándorné, dr. Moskovicsné, Mráz Ludmilla, Pásztélyi Mariska, Holovácskóné, Paulainé, Pólányi Erzsike, Pápay Erzsike, özv. Rothné, London Lujza, dr. Russayné, dr. Oesterreicherné, Schramm ezredesné leányaival, gr. Sztárayné leányaival, Szieber Edéné leányaival, Szomrakyné, Szemjánné nővérével, Horváth Teréz, gr. Török Hermin, Thuránszkyné leányaival, Ujlakiné, Volfinau Bella stb. A tiszta jövedelem 324 frt. Ebből a választmány határozata értelmében az egylet központi igazgatóságához 100 frt küldetik, az ungmegyei fiókegylet alaptőkéjének javára 100 frt, a helybeli közkórházi kápolna berendezésének alapjára pedig 100 frt fordittatik, a győri árvizkárosultaknak 20 frt, végre egy könyöradományra szorult nő felsegélyezésére 5 frt adományoztatott.

— **A «Budapesti önkénytes tüzoltó-egylet»** társas vacsorával egybekötött zártkörü farsangi mulatságát ma este tartja a Széchenyi sétányon levő Ruschek-féle helyiségben. Kezdete esti 9 órakor.

— **Az esztergomi** kereskedő ifjak önképző- és betegsegélyző egylete e hó 1-én igen sikerült dáridót rendezett a «Fürdő» vendéglő nagy termében. Az első négyest 38 pár tánczolta. A hölgyek közül ott voltak: Dr. Áldory Mór egyleti elnök neje, Brucsi Jánosné, Berényi Zsigmondné, Brausteiner Sándorné, Berényi Fanny, Bergmann Luiza, Doktor Etelka, Erlich Fanny, Fleischmann Ignáczné, Fischer Dávidné, Fekete Ilonka, Friss nővérek, Gogola Róza, Kosaras Anna, Kádár Gyuláné, Miedler Fanny, Popp Alajosné, Popper Lipótné, Schalkházné, Pater Etel, Schönbeck Imréné, Scheiber Berta, Szende Janka, Schternfeld Rezsőné, Tafferner Mariska, Wajand Pepi és Ilonka, Weichsler Anna, Zvilinger Hermanné stb. A kedélyes családias jellegü mulatság virradtig tartott.

— **Nagyváradról** irják lapunknak, hogy az ottani szépitési egyesület január hó 31-én sikerült tánczmulatságot rendezett a «Fekete-sas» szálló nagy termében. Az első négyest több mint 80 pár tánczolta. A füzértáncz éjfél után három órakor kezdődött, s mindvégig igen ügyesen rendezték. Jelen voltak: Ausländer Józsefné, Adler Gézáné, Blaskovics Sándorné (Gyapju), Bölönyi Józsefné, Bak Gusztávné (B.-Gyula), dr. Berkovits Ferenczné, Dobozy Edéné, Deutsch Károlyné, Ficzek Lajosné, Hollósi Jenőné, Jelentsik Istvánné, Knapp Ferenczné, Krausz Dávidné, Lázár Kálmánné, Mezey Mihályné, Miskolczy Barnáné, Molnár Imréné, Menz Mórné, dr. Nemes Imréné, Nucsiklenszky főhadnagyné, Örley Kálmánné, ifj. Petrovits Endréné, gr. Porczia Lajosné, Rothmann Lipótné, dr. Sipos Árpádné, Schwartz Zsigmondné, Steiner Arminné, dr. Sonnenfeld Zsigmondné, Tedeschi Ivánné, Wertheimstein Alfrédné, Auslender Regina, Amigó Mariska, Blaskovits Melanie, (Gyapju) Balogh Juliska, Böhm Paula, Bak Mariska, (B.-Gyula) Csanády nővérek, Derzs Juliska, (Vértes), Dobozy nővérek, Ferenczy Ilona, Fleischer Jenny, Fleischer Hermin (B.-Böszörmény) Friedmann Hermina, Gyöngyössy Matild, Grósz Hilda, Klobusitzky Ilona, Kováts Ilona, Kiss Mariska, Komornyik Ilon, Löw Hermin, b. Luzsinszky nővérek, Mártonffy Ilona, (Szakáll), Nemes Cecil, Paur Irén, Petrovics Ilka, Pontelly nővérek, Schvartz Sarolta, Sonnenfeld Irén, Schlesingnr Róza.

— **Máramaros-Szigetről** irják lapunknak, hogy a január hó 29-én rendezett fiatalsági bál teljesen sikerült. Ezt részben a bizottság elnökének Berghoffer Vilmos kir. alügyésznek, részben az egész rendezőségnek tulajdonithatni. Sok szép leány és asszony volt együtt, mi nem kis mértékben fokozta a tánczszomjas ifjuság ugyis magasan álló kedvét. Tudósitónk a jelen volt hölgyek közül: Müller Irma, Dont Gizella, Vlkolinszky Rózsa, Buzát Regina, Belházy Jenny, Morvay Ilona, Marikovszky Etelka, Ember Gizella, Láng Nándorné, Nádasi Józsefné, Kruzzer Ilonka, Soós Irma stb. kisasszonyokat emliti. A táncz világos virradtig tartott.

— **Jász-Ladány** város fiatalsága január 27-én a «Magyar királyhoz» czimzett szálló disztermében fényesen sikerült tánczestélyt rendezett, a járda-alap javára, a tiszta jövedelem 58 frt. Jelen voltak: Réz Gyuláné, Polnik Ferenczné, Szendey Károlyné, Gallovichné, Bary Gézáné, Kiss Antalné, Beleznayné, Gunsztné, Bernátskyné, Walterné, Miselbach Károlyné, Quaschinszky Klemmi, Réz Irma és Ilona, Vincze Mariska, Kiss Ida, Gunszt Mili, Nagy Janka és Szendey Margit.

— **Csurgó** (Somogymegye) és vidéke ifjusága január 28-án ismét megtartotta e napon minden évben rendezni szokott bálját, mely eddig kivivott jó hirnevéhez méltóan ez idén is a legfényesebben sikerült. Nemcsak a közvetlen környék, de távol eső megyék és hozzájárultak, hogy e vigalom találkozó helye legyen a legkiválóbb hölgyeknek. A mulatság reggelig tartott. Jelen voltak: Vida Károlyné, Hochreiter Kornélné, Bauss nővérek, Schuszter Flóra, Hochreiter Jolán, Maszluháczné, Nagy Ilka és Lenke, Horváth nővérek Inkéről, Aigner Ida, Szmodics Ida, Héjas Irma, Koller Ágnes, Mayerhoffer Juliska, Horváth Irén és Jolán, Kajdy Julcsa stb.

HÁZASSÁG.

— **Lekky István** a miskolczi járás segédszolgabirája és tartalékos hadnagy a napokban néhai Schlick Gyula ügyvéd szép leányát: Jolánt eljegyezte.

GYÁSZROVAT.

Csikvacsárcsii **Lázár** Jánosné, született Reich Lujza asszony, Mihályfi Károlynak, a nemzeti szinház fiatal tagjának napája, elhunyt 50 éves korában. Derék, müvelt nő volt, kinek halálát férjén kivül nagyszámu család és rokonság fájlalja.

A hivatalos lap febr. 2-iki számából.

Kinevezések. Ő felsége Patachich József pénzügyi tanácsosi czimmel és jelleggel felruházott pénzügyi titkárt és Ferschin Emil pénzügyminiszteri számtanácsost pénzügyminiszteri titkárokká nevezte ki. A fővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság, Kratochvill István számgyakornok-jelöltet dijas számgyakornokká nevezte ki.

Rendviselési engedélyek. Ő felsége megengedte, hogy André Adolf cs. és kir. főkonzul Hongkongban, az olasz koronarend tisztikeresztjét, továbbá Suzzara Sándor cs és kir. konzul Kairóban, a pápai Szt.-Gergelyrend lovagkeresztjét, valamint a persa nap- és oroszlánrend II. osztályát elfogadhassák és viselhessék.

Konzulság. Ő felsége Vienne L. hajótulajdonost és tiszteletbeli alkonzulsági ugyvivőt Brestben, ugyanoda fizetés nélküli alkonzullá a tarifaszerü konzuli illetékek szedésére való jogosultság mellett kinevezte.

A hadsereg köréből. Ő felsége Chambaud-Charrier Ernő nyug. alezredesnek a czimz. ezredesi jelleget dijmentesen adományozta, továbbá megparancsolta, hogy gróf Cassini Oszkár korvett kapitánynak, a cs. és kir. nagykövetségnél Londonban tengerészeti attaché gyanánt teljesitett jeles szolgálatai elismeréseül, a legf. megelégedés kifejezése tudtára adassék; Le Blanc-Souville Gottfried korvett-kapitánynak, a felülvizsgálat következtében «tengerészeti szolgálatra alkalmatlan, de helyi szolgálatra alkalmas» gyanánt nyugalmaztatását elrendelte; további őrnagyi helyi alkalmazásokra előjegyzésüket elrendelte a következő 1. oszt. századosoknak: Neyer Árminnak, a 102. sz. gy.-ezredben; Eichler Ferencznek, a 61. sz. gy.-ezredben; Schneider Rezsőnek, a 3. sz. gy.-ezredben; Friedl Jánosnak, a 71. sz. gy.-ezredben; Wichmann Eberhardnak, a 9. sz. táb. vadászzászlóaljnál; Klopfstock Józsefnek, számf. a 32. sz. táb. vadászzászlóaljnál, szolg. alkalmazásban a hadi levéltárnál; Oschkrkany Józsefnek, a 11. sz. táb. tüzérezredben és Jasbetz Antalnak, a tüzértörzsnél, szolg. alkalmazásban a cs. és kir. közös hadügyminiszteriumban; azután: lovag Mály Károly nyug. 1. oszt. századosnak a czimzetes őrnagyi jelleget dijmentesen adományozta; továbbá megparancsolta, hogy: Couarde Gedeon második osztályu sorhajó-hadnagynak, több hajó legénységének mentésénél kifejtett higgadt és rettenthetlen működése elismeréseül, a legf. dicsérő elismerés kifejeztessék; azután hasonló alkalomból Benussi Antal főkormányosnak, tevékeny, bátor és önfeláldozó magatartásáért a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta; Schilder Károly 23. sz. táb. vadászzászlóaljbeli főhadnagynak, a m. kir. honvédség tettleges állományába áthelyezését, Wimlatil József várakozási illetékkel számf. szabadságolt őrnagyhadbirónak a szerajevói helyőrségi törvényszéknél, a megujitott felülvizsgálat alapján «rokkant» gyanánt nyugalmaztatását elrendelte; dr. Rex Ignácz I. oszt. főtörzsorvosnak és egészségügyi főnöknek a zárai hadparancsnokságnál, nyugalmaztatását saját kérelmére elrendelte, és dr. Haala Adalbert I. oszt. főtörzsorvost és a trieszti 9. sz. helyőrségi kórház főnökét — a zárai hadparancsnoksághoz egészségügyi főnökké kinevezte; dr. Wolff Jakab törzsorvosnak és eszéki helyőrségi főnökorvosnak, a felülvizsgálat alapján «rokkant» gyanánt nyugalmaztatását, helyébe pedig dr. Magny Miksa törzsorvosnak a krakói 15. sz. helyőrségi kórháztól való áttételét elrendelte: végül Wischinka János I. oszt. müszaki segédnek a bécsi kat. gyógyszerraktárnál, saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából, sokévi kötelességhü és sikeres szolgálata elismeréseül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

Kilépés a honvédségből. Ruzsicska János zágrábi 80. sz. honvéd-zászloaljbeli szabadságolt állományu élelmezési járulnoknak, a m. kir. honvédség kötelékéből kérelmezett kilépése, a védkötelezettség teljesitése után, viselt rendfokozatának megtartása nélkül, 1882. évi deczember hó 31-ével megengedtetett.

Ügyvédi kamara. A pozsonyi ügyvédi kamara részéről közhirré tétetik, hogy Szüry Kálmán vágsellyei ügyvéd csákóvári közalapitványi ügyészszé történt kineveztetése következtében a kamara lajstromából saját kérelmére kitöröltetett. A kolozsvári kir. közjegyzői kamara részéről közhirré tétetik, hogy Filtsch Gusztáv beszterczei kir. közjegyző, a kamara fegyelmi biróságának végzésével állásától ideiglenesen felfüggesztetett.

Alapszabály megerősités. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter, a pancsovai vadász- és vadvédő-egylet, Nyitrán alakult «felvidéki magyar közmivelődési egyesület» alapszabályai, a belügyminiszterium által, a bemutatási záradékkal elláttattak.

Névváltoztatás. Poltringer János bőnyi illetőségü ugyanottani lakos, saját, valamint Jenő, Lenke, Jolán és Ilona nevü kiskoru gyermekei «Perényi»-re, Schlesinger Mayer Márton táap-szentmiklósi illetőségü ugyanottani lakos, saját, valamint Lujza, Lajos, Odön, Dezső és Teréz nevü kiskoru gyermekei «Szántó»-ra változtaták nevöket belügyminiszteri engedélylyel.

Válság Franciaországban.

A képviselőház febr. 1-ei ülése.

A franczia képviselőház február 1-ei üléséről közlött táviratok pótlásául a következő részletes tudósitást közöljük:

A mai ülésben Thibaudin az uj hadügyminiszter már részt vett. A ház folytatta a kiutasitási törvényjavaslat általános tárgyalását.

Falliéres a betegen fekvő miniszterelnök képviseletében *Devés* igazságügyminszter szólal fel. Beszéde elején megemliti, hogy még a monarchiák kormányai is mindenkor megtették, hogy a trónvesztett családok tagjaival szemben mindenkor gondoskodtak bizonyos elővigyázati rendszabályokról. 1871-ben az orleansi herczegek engedélyt kértek a visszatérésre; az engedélyt megnyerték ugyan, de csak oly feltétel mellett, hogy a nemzetgyülés tagjai nem lehetnek. Az miniszter emlékeztet a herczegeknek Frohsdorfba való utazására, mely alkalommal a herczegek azt mondták, hogy ők a monarchismus egyedüli képviselői. (Helyeslés jobbról.) E napon a herczegek nyiltan a köztársaság elleneinek és trónkövetelőknek vallották magukat. Nemcsak hirlapjaik és pártbelieik, hanem a hadsereg körében is külön czimmel tisztelik meg a herczegeket. (Nyugtalanság.) Ily körülmények közt a köztársaság nem védhetné-e magát ép ugy, mint a nonarchia? (Tetszés.) A kormány nem a tömeges kiutasitásra kiván felhatalmazást, mert ez a rendszabály az erőszakosság jellegét viselné magán s ártatlan személyeket is sujtana. A katonai és polgári hivataloktól való megfosztás után a herczegeknek nem lesz többé módjukban, hogy esetleg izgathassanak. A kormány szükség esetére a kiutasitás jogát is birni akarja. Ez által a kezdeményezés a parlament állandó ellenőrzése mellett a kormánynál marad. A kormány teljes tudatában van felelősségének. Azok, a kik zavargásokat akarnak szitani, mindenkor készen fognak bennünket találni. (Ismételt tetszés.) A miniszter kijelenti, hogy a herczegeknek a hadseregből való elbocsátásánál mindössze 5—6 teljesen kivételes helyzetü személy ügyéről van szó. A hadsereget ez az intézkedés nem fenyeti, mert az előléptetést szabályozó elemeket nem érinti.

Az egész törvény nem a proscriptió, hanem az előrelátás törvényekről nem gyakorol erőszakot, hanem gondoskodik az állam biztosságának fenyegetése ellenében szükséges eszközöl. Ellenségeinkkel szemben igen nagy szivesség volna, ha önmagunkat csalnánk meg. Az ország türelmetlenül várja a törvényt, (Élénk tetszés.)

E nyilatkozat felolvasása után Madier de Montjeu szólalt fel Floquet inditványa mellett és ezután szavaztak arra, hogy a részletes vitát megkezdjék-e. A részletes vitának megkezdésére vonatkozó inditványt 396 szavazattal 134 ellenében elfogadták. Erre leirhatatlan jelenet fejlődik ki.

Andrieux a szószékre lépve, következő czikket terjeszti javaslatként a képviselőház elé: «A törvény előtt minden polgár egyenlő s közhivatalokra és méltóságokra erényei és tehetségei szerint egyformán alkalmazható.» E javaslatát némi gunynyal védi, mi nevetésre és tetszésnyilvánitásokra adott alkalmat. Arra emlékezteti a házat, hogy maga a kormány is szükségtelennek tartja e törvényt s azután igen szellemes beszéddel élesen támadja meg a kormány magatartását.

Szóló tovább folytatva beszédét, azt mondja, hogy ő még mindig köztársasági (Egy hang: Már nem az!) és a tulzók sohasem fogják őt köztársasági érzelmeiben megingatni. (Tetszés.) De ő nem ért egyet azokkal, kik Saint-Just-ot és Robespierre-t majmolják. (Nevetés, zaj.) Azokhoz tartozik, kik népszerüségüket is feláldozzák azért, hogy pártuknak dicsőséget szerezzenek. (Élénk derültség.)

Ekkor már oly nagy volt a zaj, hogy az elnök alig birta helyreállitani a rendet. Andrieux erre visszavonja inditványát.

Cuneo d'Ornano ujra fölvetette, a kamara azonban 351 szóval 100 ellenében elvetette.

Ezután **Floquet javaslata** került tárgyalásra, ellenindítvány gyanánt.

Pelletán Camillo mód nélkül zajos jeleneteket idézett elő a javaslatot pártoló beszédével. Az ő nézete szerint az a czélja a törvényjavaslatnak, hogy Napoleon herczeget kidobassa, de az Orleansokat megmentse. De ő azt akarja, hogy vagy dobják ki a herczegeket mind, vagy türjék meg az országban valamennyit. Elvtársainak tetszésétől elragadtatva azt a kérdést vetette fel Pelletán, nem igaz-e, hogy a katonai manővereket a herczegek javára szolgáló manifesztácziókká változtatták s azt i[illegible]ték Algir egyik volt kormányzójának (Chanzy tábornok) hogy [illegible]salli méltóságot kap az alkotmányos monarchiában. (Zajos közbeszóllások.)

Marcère: Ön halottat sérteget!

Ribot: A hadügyminiszter dolga, hogy válaszoljon. (Zajos tetszés. A jobboldal nagy lármát csap.)

Larochefoucauld herczeg: A hadsereget itt sérteni engedik. Méltatlanság! (Zajos kiáltások jobbról: Hadügyminiszter! A jobboldalon ülők fölemelkednek s a szószékre mutatva folyvást kiáltják: Hadügyminiszter!)

Elnök szüntelen csenget.

Philippoteaux (kiáltja): Chanzy tábornok azt mondotta, hogy a ki a franczia tábornokok közül a marsalli pálczára áhitozik, keresse tul a Rajnán: (Viharos tetszés.)

Roys gróf: Meggyalázzák Chanzy emlékét!

Elnök (izgatottan): Tiltakozom az ellen, hogy én türtem volna itt a hadsereg sértegetéseit. Senkinek sem jutott ez eszébe. (Zajos tetszés.) A ki azt hiszi, hogy ezt türtem volna, az megsért engem és megsérti a képviselőházat. Pelletan ur nem akarta megsérteni Chanzy tábornokot, hiszen csak nemrég köszönte meg azt az elismerést, melylyel én itt a tábornok emlékének adóztam. (Tetszés.)

Pelletán: Önök jól tudják, hogy én nem Chanzy tábornokot értettem, hanem azt, ki az orleansi herczegek mellett tüntetést rendezett. (Nagy zaj.)

Több képviselő a szószékhez tolakodik.

Léon herczeg (a terem közepéről kiáltja): Csodálom, hogy akadt a hadseregben tábornok . . . (Zaj. Felkiáltások: Rendre.)

Elnök (nagyon komolyan): Szavai sértik a hadügyminisztert; vonja vissza, a mit mondott!

Léon herczeg: Én istenem! A szó már kimondva. (Felkiáltások: Czenzura!)

Elnök: Semmi kétértelmüség! Vonja vissza szavait!

Léon herczeg: Nem végzem be a mondatomat, ugy is tudják, hogy mit gondoltam! (Zaj.)

Elnök: Az nem elég!

Léon herczeg (vállat vonva): Én istenem! Ám kezdjék meg én velem a kiutasitások aeráját.

Elnök *kimondja a czenzurát s a herczeg ideiglenes kizárását.* (Tartós mozgás.)

Floquet javaslatát **352** szóval **172** ellenében **elvetették.**

A mai nap eseménye a **hadügyminiszter** beszéde, melyet háromszoros éljenzéssel fogadtak.

Thibaudin hadügyminiszter visszautasitja mindenekelőtt azt a véleményt, hogy valaki sérteni akarta volna Chanzy emlékét. Chanzy a történelemé, tehát nem szorult védelemre. (Zajos tetszés.) A saját személye ellen intézett támadást szintén visszautasitja. Magaviseletéről külön bizottság mondott itéletet s egyhangulag korrektnek nyilvánitotta. A javaslat, a mint elő van terjesztve, nem érinti a herczegek rangját, melyhez a bizottság szuverén határozatából jutottak. A herczegek szolgálaton kivül helyeztetnek ugyan, de rangjuk megmarad. Sajátságos kategória ez, nevezetesen rendelkezés alatt álló trónkövetelők kategóriája. (Zajos tetszés. Felkiáltások a jobboldalról: Szégyen!) A törvényjavaslat tisztán politikai jellegü; elvállalom a föltétlen kötelezettséget e törvény alkalmazására. (Viharos taps.) A mi a hadsereg érzelmeit illeti, jogom van rá, hogy innen a szószékről az ország szine előtt is kijelentsem, (Zaj a jobboldalon) hogy mi soha sem hittünk a hadseregre való alkotmányellenes befolyásban, *mert a hadsereg tiszteletben tartja a törvényt s meghajol a köztársaság előtt.* (Zajos tetszés.)

Larochefoucauld herczeg sértő nyilatkozatot tesz, mely miatt rendre utasitja az elnök s ezt jegyzőkönyvbe iktatják.

Thibaudin hadügyminiszter (emelkedett hangon): A hadseregnek nincsenek titkos ambicziói, dicsvágya nyilvánvaló, föltétlenül meghajol a törvény és a köztársaság előtt, s mindkettőt meg fogja védelmezni. (Taps, dühös kifakadások a jobboldalon. Felkiáltások: Nem a köztársaságot, Francziaországot!) A hadsereg egységes és oszthatatlan marad. (Viharos tetszés; perczekig tartó mozgás.)

Cuneo d' Ornano (bonapartista) izgazott hangon beszél az előzetes kérdés mellett. Minden egyes módositásnál névszerint való szavazást kiván a jobboldal.

Az előzetes kérdést elvetették.

Cassagnac megtámadja a hadügyminisztert s ujabb módositást ajánl.

A törvényjavaslat *első részét, mely a herczegeket minden polgári hivatal viselésétől eltiltja, nagy többséggel fogadta el a képviselőház.*

Azt a részt, mely *a herczegeket a katonai szolgálatból kizárja,* továbbá a törvényjavaslat első szakaszát, a másodikat, mely *a kiutasitás lehetőségét határozza meg,* valamint az utolsó szakaszt is *elfogadták.*

TÁVIRATOK.

London, febr. 2. A Reuter-ügynökség jelentés Oroszország a Granville Egyiptomra vonatkozó körjegyzékében foglalt nézeteket egyelőre elvben helyesli, de azzal a fentartással él, hogy a részletek tüzetes fejtegetése megtörténjék. Ausztria-Magyarország és Olaszország kormánya hasonlóképen fogják föl a helyzetet. Németország kormánya a tett közléseket előzékenyen fogadta és nem tartja magát közvetlenül érdekeltnek ez ügyben, csupán a hatalmak egyetértését óhajtja. Átalában el lehet mondani, hogy Angolország nyilatkozatai rokonszenves fogadtatást találtak.

Pétervár, febr. 2. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) A lengyel püspököket husvét táján nevezik ki.

Konstantinápoly, febr. 2. *Edhem* pasa ide érkezett és megérkezése után csakhamar a palotába ment. Edhem Aarifi pasával tanácskozott, kinél az osztrák-magyar nagykövet is megjelent.

Konstantinápoly, febr. 2. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) Osman pasa napi parancsot adott ki a hadsereghez, melyben a fegyelmet megbomlottnak jelzi és a fegyelem helyreállitására vonatkozó rendszabályokat helyez kilátásba. A napi parancs kedvezőtlen benyomást tett. A tiszti kar sértve érzi magát s attól tartanak, hogy a hadügyminiszter ellen manifesztálni fognak.

New-York, febr. 2. Az «Egypt» rakományának legnagyobb része a tüz kitörése előtt biztonságba helyeztetett. A tüzvész által okozott kár körülbelül félmillióra rug. Az «Egypt» a tüz által kevéssé rongáltatott meg és a folyamra vontatták. A «Henry» nevü német hajó szintén megsérült.

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, febr. 2. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) **Gabnatőzsde.** A mai ünnepi forgalomban élénk üzlet volt, *tengeriben* május—juniusra és az uralkodó vételkedv mellett 6.68 szilárd árfolyamon köttetett. Minden más időre kötés üzlettelen, változatlan és az árfolyamok átlag inkább csak névlegesek. *Buza* tavaszra 10.05, őszre 10.45, *zab* tavaszra 6.90, *rozs* tavaszra 7.65.

Bécs, febr. 2. (Az «Egyetértés» tudósitójának távirata.) **Értéktőzsde.** Kedvező párisi boulevardjegyzésekre az üzlet felette élénk volt, különösen oszt. hitelrészvény és *magyar hitelbank* keresett. **12 órakor zárulnak:** Osztrák hitelrészvény 291.50, *magyar hitelbank* 289.75, angol-osztrák bank 119.50, unionbank 115.30, bankegyesület 110, tramway 219.40, osztrák-magyar államvaspálya 333.20, Károly-Lajos vasut 303.25, déli vasut 138.50, elbavölgyi vasut 216.25, májusi járadék 77.80, osztrák aranyjáradék 96.10, *magyar 4%-os aranyjáradék* 86.55, husz frankos arany 9.51, birodalmi márka 58.75. **Zárlat után:** osztrák hitelrészvény 291.50, és 294.50 után 294.25, *magyar hitelbank* 290, osztrák-magyar államvaspálya 334, elbavölgyi vasut 217, májusi járadék 77.95, *magyar 4%-os aranyjáradék* 86.65 után 87.15.

Az elsőfoku ipar (mesterinas) iskolák szervezéséről.

A nm. vallás és közoktatásügyi m. k. miniszterium ezen iskolák szervezése iránt tudvalevőleg már a mult év május havában tette meg az első lépést, midőn az ország összes törvényhatóságait felhivta, hogy tennének jelentést az iránt, ha vajjon történt-e eddig valami törvényhatóságaik területén megfelelőleg az 1872. VIII. t. cz. 42. §. értelmének, — a mesterinasok iskoláztatására nézve? és kikérte, hogy ha nem történt volna semmi, adnának jelentést, hogy miként vélnek intézkedni.

A törvényhatóságok néhánynak kivételével egyhangulag azt jelentették, hogy az iparos tanonczok a vasárnapi ismétlő iskolába járnak, hol 2—3 órai tanitásban részesülnek.

Ez természetesen nem lévén elég, elrendeltetett az első foku ipariskoláknak szervezése a kiadott szervezési szabályzat szerint. E czélból a mellett, hogy a tanfelügyelők is utasittattak, kiküldetett J. Péterffy József min. biztos, ki már a mult év október első napjaiban megtette az első lépéseket s tényleg megkezdte a munkálatot.

Én kezdettől fogva nagy érdeklődéssel kisértem ez ügyet s igy értesültem is mindig a történtek felől.

Január 15-éig a min. biztos Vácz, Esztergom, Érsekujvár, Pozsony, N.-Szombat, Trencsén, Körmöcz, Ujbánya, Léva, Losoncz, Sopron, Kaposvár, Miskolcz és Kassa városokban inditotta meg a tárgyalásokat. Akadály volt, hogy az ipartanodai bizottságot az első értekezleten sehol sem lehetett megválasztani s igy csupán a nézetek cseréltettek ki. A min. biztos tehát deczember 2-áról kelt köriratában felkérte a törvényhatóságokat, hogy ezen bizottságok választassanak meg. Tudomásom szerint a felkért 68 törvényhatóság közül 22 küldötte be a jelentést a végrehajtott választásról.

A fent elősorolt városokban tartott értekezletek alkalmával felkérte a min. biztos a hatóságokat, hogy a szervezési munkálatot lehető rövid idő alatt küldjék be, a mi abból állana, hogy megválasztatván a bizottság a tanonczok összeirása, osztályozása, a tanerők megválasztása, a tanitásra szánt napok és órák megjelölése, a költségvetés elkészitése eszközöltessék. Tudtommal eddig csak Losoncz és Sopron küldte be munkálatát és tényleg meg is kezdé a tanitást. Állitólag Kaposvárott is folyik már a tanitás, de a munkálat onnan még nem érkezett fel.

Igy állott az ügy január 15-éig. Egyetértve a közoktatásügyi miniszter urral, elhatároztam magamat a min. biztossal utazni s közösen odahatni, hogy a czél mielőbb eléressék.

Tárgyaltunk eddig Székesfehérvárt, Veszprémben, Szombathelyt, Pápán, Debreczenben, Nagy-Károlyban, Szatmárt és Mármaros-Szigeten. S most saját személyes tapasztalatomból mondhatom el a következőket:

Az iparosok és hatóságok részéről a legjobb akarattal találkozunk. Mindenki átlátja és átérti a kérdés nagy fontosságát, akarna is tenni, tesz is a mit tehet. Söt örömmel konstatálhatom, hogy vannak helyek, hol maga a megye egész tekintélyével s áldozatkészséggel lép fel mint pl. Szombathelyen, hol nem csak azt mit most czélozunk, hanem ennél lényegesen többet akarnak és fognak is tenni. De a legjobb akarat, a legőszintébb törekvés hajótörést szenvednek sma szervezetlen, mondhatnám anarchikus állapotokon, melyeket az 1872. évi VIII. törvényczikk, tudniillik az ipartörvény az iparosok között teremtett.

Meghagyatik ebben az iparosnak, hogy tanonczát az ipar, esetleg az ismétlő iskolába küldje, söt kiszabatik büntetés is az esetre, ha ezt nem teszi. De azért az ismétlő iskolába alig jár a tanonczok fele, — mert az iparhatóság jelen szervezetében az ellenőrzésre képtelen, s aztán az ipariskola sehol sincs, hiszen a törvény nem határozta meg, hogy ki állitsa azt fel.

Az ipartársulatoknak semmi előny sem biztosittatván, a társult iparosok csak terhet viselnek, mig az iparosoknak egy impozáns száma nem lép társulatba s megkárositja azokat, kik társulatban vannak.

A városok szegényeknek vallják magukat, az iparosok még szegényebbeknek s mégis mindenki örömest tenne, ha érdekeit törvény által védve látná.

Nem czélom a tapasztaltakat itt felsorolni, szükség esetén el fogom ott és annak idején mondani, hol ennek helye lesz, akkor ugyanis, ha az ipartörvény reviziója napi rendre kerül. Ezuttal csak felhivnám a kormány figyelmét a következőkre:

Az ipartörvény reviziója ma már elodázhatlanná vált s én részemről nem látok semmi okot a halogatásra. Továbbá, jelezhetem már ma, mi különben is meggyőződésem volt mindig, hogy a kényszertársulás, a tanonczsegéd és mesterkvalifikácziójának meghatározása, a tanonczok tanittatásával járó terhek arányának szabatos meghatározása és az elsőfoku iparhatóságok czélszerü szervezése az ipartörvény novellában a leghatározottabban kifejezendők.

Egy különben is a gyár és szabad ipar s a szabad kereskedés nyomása alatt álló terhes adókkal megrótt osztály, melyet a legsujtóbb viszonyok készületlenül találtak, egy osztály, mely teljesen elhanyagoltatott, holott ennek az állam alkotó részének kell lenni, joggal követelheti, hogy helyes törvény által a végnyomortól megmentessék és megmentessék ekként a kézmüipar a tökéletes elpusztulástól, mi bekövetkezik és elvész ez osztály, ha kormány és törvényhozás nem sietnek a szükséges intézkedéseket megtenni.

Budapesten, 1883. február 2-én.

Gr. *Zichy Jenő.*

A Gazdakör közgyülése.

— febr. 2.

A Gazdakör ma délelőtt tartotta évi közgyülését saját helyiségében.

Somssich Pál elnök 11 órakor üdvözölvén a kör megjelent tagjait, a közgyülést megnyitottnak nyilvánitotta s az évi jelentést felolvasta. E jelentés szerint:

A mult közgyülésen hozott határozat értelmében a Gazdakör az 1882-től 1884-ig terjedő időre ujra alakulván, még 1881-nek deczember hava második felében szétküldettek az aláirási ivek s az 500-at meghaladó tagok közül 365 ujra belépett a tagok sorába. A tagok száma azonban már 1882 első felének elteltével 525-re emelkedett, mi által a kör fennállása alakulásának idejére biztositva lett. Az év második felében 35 uj tag vétetvén fel, 1882 végén a tagok száma 560-at tett, s ezek közül a gazdatisztek száma 11-et képvisel.

Minthogy pedig gyakran tapasztaltatott, hogy az ügyrend 3. §-a a tagok által olyképen magyaráztatik, mintha helybeli, tehát budapesti és vidéki tagokból állana a kör: az igazgatóság ez alkalommal hangsulyozza, hogy az idézett szakasz értelmében ily különbség a tagok közt nem tehető, s hogy csakis a gazdatisztek, kik vidéken laknak, részesülnek abban a kedvezményben, mely szerint a rendes 12 frtnyi tagdijnak a felét vagyis 6 forintot fizetnek.

A mi a gazdakörnek szellemi tevékenységét illeti, ezt a következő adatok tüntetik fel.

A kör egyik főczélja lévén a gazdasági haladás és a napi kérdések iránt való érdekeltséget ébreszteni és azok tekintetében való tájékozást terjeszteni, hetenkint értekezletek tartattak és pedig a következő sorrendben: Január 18-án gr. *Károlyi* Sándor a lánczhajózásról, jan. 25-én *Steiner* József a közlekedési akadályokról, február 8-án *Migazzi* Vilmos gr. a hazai haltenyésztésről, február 11-én *Türr* István tábornok az őrlési adóról, február 15-én *Szilágyi* Virgil az uzsoráról, február 18-án *Weisz* B. Ferencz az isk. takarékpénztárakról, február 25-én dr. *Czakó* Kálmán a vetőmag hamisitásáról, márcz. 1-én *Kern* S. Ferencz a sertéskereskedés hiányai és akadályairól, márcz. 4. *Bakay* Nándor a kender és lenterme'ésről, márcz. 8-án *Horánszky* Nándor a vizszabályozási ügyek adminisztrácziójáról és a tehervisel és kérdéséről, márcz. 11-én *Egán* Ede a tejgazdaságról, márcz. 15-én *Kvassay* Jenő a vizvédelmi müvek fontosságáról, *Fehér* Sándor a Tiszának és mellékfolyóinak szabályozásáról, márcz. 22-én *Dorner* Ede egy ujabb olcsó és hasznos takarmánynemről és a takarmány czélszerü kezeléséről, ápr. 26-án *Galgóczy* Károly földünk buzájáról és lisztjéről. Máj. 17-én *Krisztinkovich* Ede vizi utaink államositásáról. Novemb. 22-én Dr. *Azary* Ákos a virulens bántalmakról. November 29-én *Bujanovics* Sándor a magy. gazdatisztek állapotáról. Deczember 6-án *Pólya* Jakab az amerikai versenyről. Deczember 13-án Dr. *Csillagh* Gyula a talajjavitásról, mint a külön hitel alapjáról. Deczember 16-án *Villásy* Pál a kerti gazdaságról. Deczember 20-án *Ordódy* Lajos a mezőgazdasági biztositásról.

A bejelentett felolvasások közül elmaradt kettő, és pedig *Gyürky* Antalé, a tudomány által indokolt szőlőmivelésről és *Bartók* Béláé «a paraszt birtokosztály szakoktatásának országos szervezetéről.» E két felolvasásra azonban az igazgatóság határozata értelmében a legközelebbi időben fog határidő kitüzetni.

Ha a körnek csak a felolvasások száma és jelentősége tekintetében kifejtett müködése és az vétetik tekintetbe, hogy a kör juniustól október végéig szünetelt s hogy igy összesen hét hónapon át fejtett ki tevékenységet, azt lehet állitani, hogy a kör müködése nem volt eredmény nélküli.

Az igazgatóság a lefolyt idő alatt 19 ülést tartott, a melyekben az első félévben 160, a másodikban 35 tagot vett fel. Ezenkivül január hó 11-én a pénzügyminiszter felhivása folytán *Mándl* Lipót tagot a kör képviseletében oly utasitással küldte a szeszadó reformja tárgyában összehivott értekezletre, hogy ottan a gazdasági szempontokat, különösen pedig a gazdálkodó közönség körében a gazdasági szeszgyáraknak minél nagyobb számban való felállitása iránt nyilvánult kivánalmakat törekedjék érvényesiteni. Január hó 18-án gr. *Apponyi* Albert által tett azon inditvány következtében, hogy a fő dbirtokkal kapcsolatos magánjogi kérdések megvitatására az uj polgári törvénykönyv megalkotása a legjobb alkalmat szolgáltatja; egy szakbizottságot küldött ki, mely *Szilágyi* Virgil felolvasását és gr. *Dessewffy* Aurelnak február 22-én a nők szenvedő váltóképességének korlátozása tárgyában tett inditványát tárgyalta; gr. *Károlyi* Sándor előterjesztette november 29-én a mezőgazdasági szakoktatásra, a mezőgazdasági biztositási ügyre, a talajjavitási hitelügy szervezetére és a hitelviszonyokra vonatkozó azon kérdéseket, a melyek alkalmas időben megvitatás tárgyait fogják képezni. Dr. Herich Károly miniszt. tanácsos felszólalása következtében felhivta a közlekedési szakbizottságot, hogy a dunagőzhajózási társulat által a tariffa tekintetében követett eljárást tanulmányozza és a magyar termelők érdekében szükséges lépések iránt javaslatot terjesszen elő. Ugyane bizottságnak adatott ki a dunagőzhajózási társulatnak védő irata is.

Felterjesztést intézett a kormányhoz gr. *Károlyi* Sándor és *György* Endre felolvasása folytán a vizügyi bizottság által hozott határozat, gr. *Dessewffy* Aurel inditványára a dohánybeváltások közül tapasztalható visszaélések megszüntetése, a hydrographiai intézet felállitása és a kivándorlási bizottság határozata következtében a kivándorlás tárgyában. A további intézkedések megtétele végett átiratott az orsz. magy. gazd. egyesülethez gr. Migazzy Vilmos, Weisz F. Bernát, Villásy Pál és Ordódy Lajos értekezése ügyében.

Ezután érinti elnök, hogy az igazgatóság a kör titkári állását rendszeresitette, s hogy az igazgatóság kebelében változás történt, a mennyiben gróf *Széchenyi* Pál földmivelési miniszterré neveztetvén ki, alelnöki állásának megtartása mellett a körgazdai tisztről lemondott, ennek vitelére *Bossányi* László kéretett fel, ezután hálásan emlékezik meg b. Kemény Gábor volt földm.-, ipar- és kereskedelmi miniszternek ama tényéről, mely szerint Egán Ede fölolvasásának kinyomatási költségeit megtéritette és 26 szaklapot dijtalanul megküldött.

A jelenlegi földmivelési miniszter a gazdakört a vizjogról Kvassay Jenő által szerkesztett javaslat felőli véleményadásra szólitotta fel. E javaslat a vizi ügyek tanulmányozására kiküldött bizottságnak adatván ki, az rendeltetésének beható tanácskozások után eleget is tett.

A szakbizottságok közül még a magánjogi kérdések tanulmányozására kiküldött bizottság fejtett ki nevezetesebb s messze kiható horderővel biró tevékenységet.

A gazdakör eddig, folytatá az elnök, tehetségeihez képest feladatának megfelelni törekedett, de magas hivatásának, melyet alakulásakor maga elé tüzött, még nem felelhetett meg ugy, a hogy az ohajtotta, mert ez csak akkor válik lehetségessé, ha a tagok száma annyira szaporodott, és annyi tőke áll rendelkezésére, melylyel megteremthetők mindama eszközök, melyek egyfelől a moralis sulyt, másfelől az anyagi erőt biztositják. Ez pedig csak ugy érhető el, ha az egyes tagok az eszmét saját körükben terjesztik s tagok gyüjtésén buzgólkodnak, mit a kör t. tagjainak nagybecsü figyelmébe ajánlunk.

A közgyülés a jelentést éljenzéssel vette tudomásul.

Dr. *Peregriny* János titkár felolvasta a mult évről szóló számadásokat, és a folyó évi költségvetést. A mult évi bevételek 6760 frt 41 krajczárra rugtak, a kiadások 5787 frt 58 krra. A fölösleg tehát 972 frt 83 krt tett, miből 801 frt az első hazai takarékpénztárban van elhelyezve, a többi pedig a kör pénztári készletét képezi. Az uj költségvetés szerint erre az évre 7977 frt 83 kr. bevétel és 6700 frt kiadás van előirányozva.

Elnök a számviz gáló bizottság jelentésével kapcsolatban kiemeli, hogy ma, midőn ugy a szellemi, mint az anyagi erő magát érvényesiteni törekszik. a gazdaközönség sem maradhat el. Hiába vetik szemünkre, hogy osztályérdek védői vagyunk. Hisz minden osztály védi a maga érdekeit. Hát csak a gazda legyen az. a ki tesped, a ki a szükséges eszközöket nem akarja elérni. A gazdakör kötelessége szellemileg odahatni, hogy a gazdálkodó közönség jobbléte emeltessék, hogy a közbirtokosság állása megmentessék és hogy a kisbirtok, vagy a paraszt birtok nemzetiségi tekintetekből fentartassék, mert ebben központosul a magyar fajnak nagy része. (Élénk helyeslés.) Ez törekvése a Gazdakörnek és semmi más. Minden egyéb, a mit róla mondanak, szeliden szólva csak ráfogás. (Élénk helyeslés.) Daczára ezeknek, a tagok kötelessége iparkodni, bár kis tehetséggel, de egész buzgalommal arra, hogy mindinkább terjeszkedve, azon osztályt, a melynek képviselői vagyunk, a mai nehéz viszonyok közt is fentartsuk és felvirágoztassuk. (Helyeslés.) Ez a kör czélja, a minek elérésére erkölcsileg jogositva is van. (Élénk helyeslés.) Ez után elnök határozatilag kimondja, hogy a kör titkárának, dr. Peregriny Jánosnak a felmentés megadatik.

A jövő évi költségvetést a számvizsgáló bizottság jelentése alapján a következőképen állapitotta meg: Bevétel: tagdijakból 6654 frt, hátralékból 171 frt, egyéb jövedelmekből 180 frt, hozzáadva a mult évi készpénzt 972 frt 83 krt, összesen 7977 frt 83 kr. — Kiadás: személyi járandóságokra 1660 frt, dologi kiadásokra 4670 frt, előre nem látható kiadásokra 370 frt, összesen 6700 frt.

A számvizsgáló bizottság tagjaiul közfelkiáltás utján megválasztattak: Miklós Gyula elnök, László Zsigmond, Szávoszt Alfonz és Karsay Albert.

Minthogy inditvány bejelentve nem lett, elnök a megjelenteknek köszönetet mondván, a gyülést bezárja.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **A szeged-percsorai** árvi mentesitő társulat emlékirata s illetőleg a társulatnak fizetési haladékot kérő folyamodása tárgyában küldöttség tisztelgett a képviselőház miniszteri szobájában Tisza miniszterelnöknél, Kemény b. közlekedési- és Szapáry Gyula gr. pénzügyminiszternél. A miniszterek szivélyesen fogadták a küldöttséget, melynek tagjai Kende Kanut vezetése alatt Csejtey Antal és Mészáros Nándor országgyülési képviselők, Pálfy szegedi polgármester és Hegedüs István tápéi jegyző voltak s a kérvények a lehetőségig figyelembe vételét kilátásba helyezték.

⁂ **Kereskedők köre.** A fővárosi és vidéki kereskedők körének 1883. február 3-án szombaton, délután 4 órakor a kör helyiségében (VII. kerület, Erzsébetváros, Károly-körut 3. földszint, Huszárház) tartandó nyilvános értekezletére. Tárgy: 1. A budapesti kereskedelmi és iparkamrának 1883. febr. 5-én tartandó közös ülésre kitüzött tárgyak megvitatása. 2. A kamarában teendő inditványok és interpellácziók feletti tanácskozás és határozathozatal. 3. A kamrának az 1881-ik évben a kamarai kerület kereskedelmi, ipari és forgalmi viszonyairól szóló jelentésének bemutatása s a feletti tanácskozás és határozathozatal.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Febr. 2. —

Gabonatőzsde

Ünnepi forgalom.

A *buza*-üzlet ma valamivel csendesebb irányt követett. A kinálat ugyan gyenge volt, de malmaink tartózkodó magatartást követtek és csak olcsóbb árakon akartak vásárolni, mi azonban nem sikerült nekik. A forgalom ennek következtében vontatott volt és csak mintegy 8000 métermázsára szoritkozott, mi meglehetősen változatlan árakon vétetett piaczról. — Egyéb gabonanemek csekély forgalom mellett ugy árban mint irányban teljesen változatlanok. — Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki:* 200 mm. 81·5 k., 300 mm. 80·5 k. és 100 mm. 79·4 k. 10.45, 400 mm. 80·3 k. 10.35, 800 mm. 78·8 k. 10.30, 100 mm. 78·5 k. 10 frt, megfutott, 200 mm. 78 k. 10 frt, 100 mm. 78 k. 10 frt: mind három hóra.

Pestvidéki: 200 mm. 79 k. 9.80 sárga, 100 mm. 78·5 k. 9.80, 200 mm. 78·5 k. 10.10, 200 mm. 78·5 k. 9.92½, 100 mm. 78·5 k. 9.85, 100 mm. 79 k. 10.10, 200 mm. 78 k. 10 frt, 200 mm. 77·5 k. 9.75, 100 mm. 77 k. 9.70, mind három hóra.

Fehérmegyei 100 mm. 79 k. 9.30 frt, három hóra.

Északmagyarországi 100 mm. 77·5 k. 9.65 frt, 100 mm. 77·5 k. és 100 mm. 77·3 k. 9.70 frt, 100 mm. 76 k. 9.30 frt, üszögös, mind három hóra.

Bánsági 100 mm. 78 k. 9.50 frt, pótlékos.

Felsőmagyarországi 550 mm. 77·5 k. 9·40 frt, Szobbról, 250 mm. 76·7 k. 9.20 frt, Szobbról; mindkettő három hóra.

Rozs 600 mm. 7.30 frt, 200 mm. 7.25 frt, 100 mm. 7 frt, mind készpénzfizetés mellett.

Árpa 300 mm. 7.40 frt, 200 mm. 6.85 frt, 100 mm. 7 frt, mind készpénzfizetés mellett.

Zab 200 mm. 6.47½ frt, 200 mm. 6.35 frt; mindkettő készpénzfizetés mellett.

Tengeri 200 mm. 5.95 frt, hibás 200 mm. 5.95 frt, 200 mm. 6 frt, 100 mm. 5.90 frt; oláhországi 300 mm. 6.10 frt, mind készpénzfizetés mellett.

Határidőüzlet nagyon csendes irány mellett teljesen üzlettelen volt,

Déli 12 órakor zárárulnak:

Szokványbuza tavaszra	9.53— 9.55
» » őszre	10.04—10.07
B.-tengeri május-juniusra	6.15— 6.18
Szokványzab tavaszra	6.50— 6.53
Káposztarepcze augusztus-szeptemberre	13.¾—13⅞.

Értéktőzsde.

— Ünnepi forgalom. —

A mai vasárnapi forgalomban magas párisi jelentések alapján határozottan szilárd irány uralkodott. Osztrák hitelrészvény 289 és 292; magyar hitelbank 287.25 és 290 közt ingadoztak; magyar leszámitoló és pénzváltóbank 92.75—93, magyar 4%-os aranyjáradék 86.45—86.62½, magyar papirjáradék 85.40—85.50, osztrák-magyar államvasut 332.50 pénz, magyar jelzáloghitelbank (II. kib.) 108.75-ön köttetett.

12 óra, 30 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészvény 291.20—291.30, magyar hitelbank 289.50—290, magyar 4%-os aranyjáradék 86.55—86.60, magyar papirjáradék 85.40—85.45.

NAPIREND: Február 3-án.

Naptár: Szombat, febr. 3. — Római kath.: Balázs püspök vértanu. Prot.: Balazs. Görög-orosz: (jan. 22.) Timot. Anasztáz. Zsidó: (seb. 26.) Sabbat Boer. — Nap kél 7 ó. 26 p., nyug. 5 ó. 3 p. — Hold kel 3 ó. 41 p. reg., nyug délben. — Vallás- és közoktatásügyi miniszter fogad délben 1—3 óra közt.

Horvát miniszter fogad d. e. 10, d. u. 2.

A magyar jogászegylet teljes ülése este 6 órakor. Előadó: dr. Jellinek Arthur.

A fővárosi és vidéki kereskedők körének értekezlete d. u. 4 órakor.

A tiszti kaszinó jelmezestélye.

A magyar tisztviselők orsz. egyesületének bálja a Hungária szállodában.

A budai kör jelmezestélye.

„Egyetértés“-egylet bálja a Vigadóban.

Az állami és közintézeti hivatalszolgák tánczvigalma a zenekedvelők termében.

Az ó-budai társaskör bálja a koronában.

A Szt. György egylet bálja a régi polgári lövöldében.

A könyvnyomdászok és betüöntők dalkörének farsangi daiestélye a Fáczán helyiségében.

A „Szt-Péterhez czimzett I. budapesti házmester-egylet zártkörü tánczestélye.

Verescsagin-kiállitás a képzőművészeti társulat sugárut műcsarnokában d. e. 9-től d. u. 4 és este ½6—½10-ig. Belépti dij 30 kr.

Egyetemi füvészkert az üllői-uton d. e. 8—12 és d. u. 2—4.

Üvegfestészeti kiállitás Kratzmann Ede müteremében (a füvészkert mellett) latható egész nap dij nélkül.

Muzeumban: képtár d. e. 9— d. u. 1.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7.

Egyetemi könyvtár d. u. 3—7.

Muzeumi könyvtár d. e. 9—d. u. 1.

Allatkert nyitva egész nap.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Csávolszky Lajos.

NYILT-TÉR.

KIADANDÓ

néhány *bolt-helyiség* a Fonciére, Pesti biztositó-intézet sugár- és váczi utak sarkán fekvő bérházában. Bővebb felvilágositás az intézeti irodában (V. sas-utcza 10. II. em.) nyerhető. 5828

SZINHAZÁK ÉS MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ.

Budapest, febr. 3-án.

WILTNÉ assz., csász. kir. udvari és kamara-énekesnő vendégjátékául és HAJÓS ZSIGMOND, szerződött tag első felléptéül:

BÁNK BÁN.

Eredeti nagy opera 3 felv. Irta Egressy Béni. Zenéjét szerzette Erkel Ferencz.

Személyek:

II. Endre	Malecky
Gertrud	Saxlehner E.
Otto	Pauli
Bánk-bán	Hajós Zs.
Melinda	Wiltné
Petur	Ney
Biberach	Tallián
Solom mester	Kiss
Udvarmester	Szekeres
Tiborcz	Odry
Fortunato Franchetti	Hatvani
Van Scheelen	Andorfi
Groot Baltazár	Solymosi
Elza, felesége	Beregi K.
Biffi } altisztek a ge-	Karikás
Gini } nuai seregnél	Kovács I.
Marchese Filippi	Kassai
Pamfilio	Szabó
Macedonio	Marton
Nicodemo	Izsó
Basilio	Várdai
Sustagchio	Bajor
Camilla Venturi	Galambos
Giovannina Ranzi	Béni Irma
Teresa Balbi	Vidorné
Agnese Colomba	Füredíné
Bettina Salvi	Vasváriné
Francesca Pollini	Tóvári A.
Maritta Ditrini	Szirmai M.
1-ső } markotányosnő	Vámosi P.
2-ik } markotányosnő	Gyöngyösi
3-ik } markotányosnő	Sarkadi T.
4-ik } markotányosnő	Behuminé
1-ső } adjutáns	Kocsi E.
2-ik } adjutáns	Német Giza
Egy tábori pap	Gergely
1-ső } tiszt	Sánta
2-ik } tiszt	Ridegvári
Egy őr	Behumi

Kezdete 7 órakor.

Holnap, február 4-én.

A Stomfay család.

Szinmű 3 felvon. Irta Csiky Gergely.

Kezdete 7 órakor.

Holnap, február 4-én.

BLAHA LUIZA asszony mint vendég

A vörös sapka.

Eredeti népszinmű dalokkal 3 felv. Irta Vidor Pál.

NÉPSZINHÁZ.

Budapest, február 2-án.

Bérleten kivül, rendes árakkal a nőipar-egylet javára Strauss János személyes vezetése alatt.

A furcsa háboru.

Operette 3 felv. Egy franczia vigjáték után irták Zell és Genée. Forditotta Evva Lajos és Fái J. Béla. Zenéjét szerzette Strauss János.

Személyek:

Artemisia Malesina	Linczné
Violetta	Hegyi Ar.
Umberto Sinola	Kápolnai
Riccardo Durazzo	Füredi
Carlo Spinzi	Komáromi J.

NÉMET SZINHÁZ.

Igazgató és tulajdonos *Lesser Szaniszló.*

Budapest, február 3-án.

Uj átdolgozással:

Nathan der Waise.

Drámai költemény 5 felvonásban. Irta Ephraim-Lessing Gotthold.

Kezdete 7 órakor.

ORPHEUM

hajós-utcza 27. sz., a dalszinház szomszédságában.

1883. február hó 3-án

Aman jeles mimikus első fellépte, úgy **Marvelles Poles** a Madridi **«Rizazello»**-féle lovarda világhirü duplasaltomartal ugrónak, úgy **Ehrfurth k. a.** hires chansoinette énekesnő.

Mr. Alfonso nagyérdekü pikáns Jongleur. **Brothers Arteli** (a Londoni Royal Áquáriumtól) kinek tornaművészete a szinpadon minden eddigit felülmul a maga nemében, **Mr. Fleury a svéd** gyorsrajzoló, **Fleury kisasszony, Fiori** kisasszony grotesque tánczosné és **Brandt Krisztina** k. a. bécsi énekesnő fellépte.

IDŐJÁRÁS február 2. regg. 7 órakor.

Az időjelző-intézet távirati jelentése.

Állomások	Légnyomás mm 700 +	Szél iránya és ereje (1—12)	A hőmérséklet Celsius-fokban	Csapadék mm	Felhőzet
Arad	61.2	DK 1	+ 2.5	—	●
Beszterczé	—	—	—.—	—	—
Beszterczebánya	61.3	E 1	— 5.0	—	○
Budapest	60.5	◎	— 0.9	—	◔
Csáktornya	59.2	ENY 1	+ 1.0	—	○
Debreczen	61.1	K 1	— 2.0	—	◔
Eger	61.6	EK 1	— 0.2	—	◑
Eszék	—	—	—.—	—	—
Fiume	59.3	E 1	+ 6.5	58	○
Késmárk	64.0	◎	— 5.0	—	●
Keszthely	60.1	ENY 4	+ 0.6	—	◕
Kolozsvár	63.8	K 2	— 8.0	—	◑
Magyar-Óvár	61.0	EK 1	— 0.3	—	○
Mármaros-Sziget	60.9	K 2	— 6.5	—	◕
Nagy-Enyed	64.1	EK 1	— 2.5	—	○
Nagy-Szeben	59.3	D 1	— 0.8	—	●
Nagyvárad	60.5	DK 2	+ 4.2	—	●
Orsova	63.3	◎	— 0.6	—	∞
Pancsova	59.5	D 2	+ 2.6	—	●
Selmeczbánya	63.1	K 5	— 2.0	—	○
Sopron	60.2	◎	— 1.2	—	○
Szatmár-Németi	59.4	K 1	— 2.6	—	○
Szeged	—	—	—.—	—	—
Sepsi-Szt-György	67.5	◎	+ 1.2	—	●
Szolnok	61.1	◎	+ 0.2	—	≡
Temesvár	63.8	DK 1	+ 4.0	—	●
Trencsén	60.6	DK 1	— 1.0	—	○
Ungvár	58.6	E 5	— 4.4	—	○
Zágráb	60.6	NY 2	+ 2.4	n	●
Bécs	60.5	◎	+ 0.1	—	○
Bregenz	59.4	NY 1	— 2.3	—	○
Lesina	—	—	—.—	—	—
Pola	59.3	◎	+ 6.7	16	●
Prága	60.0	DNY 1	—.—	—	●

Jelek magyarázata: ◎ = szélcsend; ○ = tiszta, derült; ◔ = ¼ felhős; ◑ ½ felhős; ◕ ¾ = felhős; ● = borult; ● = eső; ✳ = hóesö; ▲ = jég; ≡ = köd; ∞ = göz; ⚡ = zivatar, villám.

Áttekintése a mai időjárásnak:

Európában: A nagy légnyomás (765—767) a kontinens keleti, a depresszió (756—759) annak nyugati részében van. — Közép-Európában mérsékelt szelekkel az idő részben derüs, részben változó felhőzetü. A hőmérséklet fagypont körül van.

Hazánkban: Többnyire keleti és délkeleti mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet többnyire kisebb; a légnyomás mindenütt nagyobb lett. — Az idő északkeleten változó felhőzetü, reszben derüs; delnyugaton többnyire borus, itt helyenkint csapadékkal, mi Fiuméban jelentékeny mennyiségben volt. — A mult hó 29-ikén előrejelzett enyhe idő, kevés csapadékkal s változó jellegével végéhez közeledik s derülő jelleget öltve jövőre éjjel kissé hidegebb lesz.

Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Általában közepes derült, csendes időt várhatni éjjeli fagygyal; délen helyenkint borus, enyhébb csapadékkal lehet.

FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA

Bécsi tőzsde február 1.

	Pénz	Áru
A) Általános államadósság.		
Egységesjár., papir, május—novemb. 5%	77.80	77.95
Egységes járadék, papir, febr.—aug. 5%	78.10	78.25
Egységes járadék, ezüst január—jul. 5%	78.05	78.20
Egységesjáradék, ezüstb. ápr.—okt. 5%	78.10	78.25
Sorsolással, 1854-ből 250 frt sorsj. pp. 4%	118.50	119.25
Sorsolással, 1860-ból 500 frt sorsj. o.é. 5%	—.—	—.—
Sorsolással, 1860-ból 100 frt sorsj. o.é. 5%	—.—	—.—
Sorsolással, 1864-ből 100 frt sorsj. o.é.	170.—	170.50
Sorsolással, 1864-ből 50 frt sorsj. o.é.	170.25	170.75
Como-járadék 42 lira	37.—	39.—
Államjószági jelzáloglevél 120 frt 5%	146.75	147.—
Bécs-glogn. v. els. jegy. 100 frt p. p. 5%	98.—	—.—
B) A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok államadóssága.		
Osztrák aranyjár. adómentes 100 frt 4%	96.15	96.30
Osztr. papirjár. visszafiz. 1881 100 frt 5%	92.55	92.70
Osztr. kincst. j. visszafiz. 1882 100 frt 5%	— —	— —
C) A magyar korona országainak államadóssága.		
Magyar aranyjár. adómentes 100 frt 6%	118.50	118.65
Magyar aranyjár. adómentes 100 frt 4%	86.55	86.70
Magyar papirjáradék 100 frt 5%	85.35	85.50
Magyar vasuti kölcsön. 120 frt ezüst 5%	134.75	135.25
Magyar vasuti kölcsön 120 frt ar. k. 5%	134.75	135.—
Gömöri államvas. záloglevél 150 frt 6%	—.—	—.—
Keletivasutiál. kötv. 1869-ből 300 frt 5%	89.50	89.75
Keletivasutiál. kötv. 1873-ból 300 frt 5%	110.—	110.50
Keletivasutiál. kötv. 1876-ból 100 frt 5%	94.30	94.80
Magy. államkölcs. 1871. sors. 100 frt 5%	— —	— —
Magy. államkölcs. 1873. sors. 100 frt 5%	—.—	—.—
Magyar urbériválts. kötvény 100 frt 5%	—.—	—.—
M. szőlődézsma-válts. kötv. 100 frt 5%	97.50	98.25
Magyar nyeremény-kölcsön 100 frt	114.75	115.—
Magyar nyeremény-kölcsön à 50 frt	114.50	115.—
M. tiszav. s szegedi ny. sorsj. 100 frt 4%	109.50	110.—

	Pénz	Áru
D) Földteherm. kötv. 100 frt pp.		
Csehországi 5%	106.—	107.—
Bukovinai 5%	96.75	97.50
Galicziai 5%	97.50	98.—
Karinthiai 5%	105.50	— —
Krajna és tengerparti 5%	104.	105 —
Morvaországi 5%	104.—	104.50
Alsó-ausztriai 5%	105.—	106.50
Felső-ausztriai 5%	104.—	105 —
Salzburgi 5%	102.—	— —
Sziléziai 5%	110.—	— —
Stiriai 5%	103.—	105.—
Tiroli 5%	99.—	— —
Horvát- és szlavonországi 5%	99.—	102.—
Erdélyi 5%	97.25	98.25
Temesi bánság 5%	97.50	98.25
Temesi 1867-iki sorsolási záradék 5%	95.75	96.25
Magyar 5%	97.50	98.50
Magyar 1867-iki sorsolási záradék 5%	95.75	96.25
E) Más közkölcsönök.		
Dunaszabályoz. sors. 1870-ből 100 frt 5%	113.75	114.25
Dunaszab. kölcsön 1878-ból 100 frt 5%	102.—	102.50
Pestvárosi kölcsön 1871 6%	—.—	103.50
Pestvárosi kölcsön 1880 5%	—.—	97.50
Triesztvárosi kölcs. 1865 6%	— —	—.—
Triesztvárosi kölcs. 1879 6%	— —	— —
Bécsvárosi kölcsön 1867 5%	101.75	103.—
Bécsvárosi kölcsön 1874 (ar. v. ez.) 5%	—.—	—.—
Bécsvárosi kölcsön 1874 (sorsolás)	123.10	123.40
Olasz járadék 100 lira 5%	—.—	—.—
Szerb nyer. kölcs. 100 frk 3%	32.50	32.50
Török vasuti kölcsön 400 frk	24.50	24.50
F) Záloglevelek, jelzálog-kötvények és kötvények (100 frtért).		
Osztr. ált. földh.-int. sors. ar. v. ez. 4½%	118.75	119.25
Osztr. ált. földh.-int. 33 éves visszf. 5%	—.—	—.
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf. 5%	—.—	—.—
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf. 4½%	95.75	96.50
Osztr. ált. földh.-int. 50 éves visszf. 4%	91.40	92.—
Csehorsz. földh.-társ. 36 éves visszf. 5½%	104.—	—.—
Csehorsz. földh.-társ. 33 éves visszf. 5%	10[illegible].50	103.—

	Pénz	Áru
Központi földhitelint. bank 38 é. 5%	100.—	100.50
Gácsországi földhitelintézet 18 é. 6%	101.50	102.50
Morvaorsz. jelzál.-hitelbank 36 é. 5%	102.50	103.—
Osztrák jelzálogbank 10 éves visszf. 5½%	100.50	101.—
Osztrák jelzálogbank sorsolással 5%	98.—	98.50
Osztrák-magyar bank 5%	100.50	100.80
Osztrák-magyar bank 4½%	97.20	97.50
Osztrák-magyar bank 4%	92.50	92.90
Első osztrák takarékp. sorsol. 30 év 5½%	—.—	—.—
Első osztrák takarékp. sorsol. 32 év 5½%	—.—	—.—
Magyar ált. földhitel.-részv.-t. 34 év 5½%	98.50	98.80
Magyar földhitelintézet 5½%	101.—	102.25
Magyar földhitelint. sorsolása 39 év 5%	100.—	100.30
Magyar földhitelint. sorsolás.. 4½%	93.75	94.25
Magyar földh.-int. sors. 39 év arany 5%	119.—	119.50
Magyar jelzálogbank 25 évi sors. 5½%	100.50	101.—
Magyar jelzálogbank 40 évi sors. 5½%	100.50	101.—
Magyar jelzálogbank 40 évi sors. 5%	98.25	98.75
G) Elsőbbségi kötvények.		
Albrecht pálya 300 frt ezüst 5%	93.75	92.25
Alföld-fiumei pálya 200 frt ezüst 5%	94.20	94.50
Arad-temesvári vasut 200 frt ezüst 5%	— —	— —
Cseh északi vasut 300 frt 5%	99.75	100.25
Cseh nyugati vasut 300 frt 5%	99.75	100.—
Dunagőzhajózási társ. 300 frt ezüst 5%	112 —	— —
Dunagőzhaj. társ. 100/200 frt ezüst 6%	—.—	106.50
Dunagőzhajózási társ. 200 frt arany 5%	— —	— —
Duna-drávai pálya 200 frt ezüst 5%	91.—	93.30
Erzsébet pálya 100 frt ezüst 5%	98.60	98.85
Erzsébet p. 300 frt o. é. 1862-iki kib. 5%	98.50	98.80
Ferdinánd északi pálya 100 frt p.p. 5%	104.75	105.50
Ferdinánd északi pálya 100 frt o.é. 5%	102.—	—.—
Ferdinánd északi pálya 300 frt ez. 5%	106.50	106.75
Ferencz-József pálya 200 frt ez. 5%	100.—	100.25
Pécs-barcsi pálya 200 frt ez. 5%	98.75	99.50
Károly-Lajos gácsi pálya 300 frt o.é. 4½%	99.50	99.75
Kassa-oderbergi pálya 200 frt ez. 5%	94.60	95.—
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt ez. 5%	91.50	92.—
Lemb.-czern.-jassii p. I. kib. 300 frt o.é. 5%	93.50	93.75
Lemb.-czern.-jassii p. II. kib. 300 frt ez. 5%	97.75	98.50
Lemb.-czern.-jassii p. III. kib. 300 frt ez. 5%	92.50	93.—
Osztrák észak-nyugati p. 200 frt ez. 5%	100.25	100.75

	Pénz	Áru
Rudolf-pálya 300 frt ez. 5%	99.20	99.40
Erdélyi pálya 200 frt ez. 5%	91.25	91.75
Osztrák államvaspálya 500 frank 3%	177.—	177.50
Osztr. állam.-p. 1874. kib. 500 frank 3%	174.—	175.-
Déli pálya 500 frank 3%	133.10	133.40
Déli pálya 200 frt ar. 5%	118.60	118.90
Dél-északném. összek.-p. 100 frt o.é. 5%	97.50	98.—
Dél-é.-n. összek.-p. 1879. k. 100 frt o.é. 5%	96.90	97.30
Tiszavidéki pálya 1000 frt o.é. 5%	99.25	99.60
Magyar-gácsorsz. pálya 200 frt o.é. 5%	91.75	92.—
Magyar észak-kel. pálya 300 frt ar. 5%	90.40	90.80
M. nyug. (Székesf.-győr-grácz) 200 frt 5%	95.50	—.—
H) Különféle sorsjegyek.		
Hitelintézet 100 frt o.é.	170.75	171.25
Clary 40 frt p.p.	—.—	38.25
Dunagőzhajózási 100 frt p.p.	103.25	103.75
Innsbruck városi 20 frt o.é.	—.—	—.—
Keglevich 10 frt p.p.	20.—	20.50
Krakkói sorsjegy-kölcsön 20 frt o.é.	18.60	19.—
Laibachi dijsorsjegy 20 frt o.é.	23.50	24.—
Buda város kölcsöne 40 frt o.é.	38.50	39.50
Pálffy 40 frt p.p.	36.50	36.75
Vörös-kereszt sorsjegy 10 frt o.é.	12.30	12.60
Rudolf alapitvány 10 frt o.é.	20.30	—.—
Salm 40 frt p.p.	51.—	53.—
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o.é.	22.50	23.—
St.-Genois 40 frt p.g.	—.—	—.—
Stanislau városi 20 frt o.é.	24.—	—.—
Trieszt városi 100 frt p.p.	127.—	127.50
Trieszt városi 50 frt o.é.	—.—	—.—
Waldstein 20 frt p.p.	27.25	27.75
Windischgrätz 20 frt p.p.	37.40	37.75
Nyereményjegyek 3%-nyi kölcsön	30.—	31.—
I) Bankok részvényei.		
Angol-osztrák bank 200 frt 5%	117.80	118.20
Bécsi banktársulat 200 frt 5%	—.—	—.—
Bécsi bankegyesület 100 frt 5%	110.50	110.75
Osztrák áltál. földhitelintézet 200 frt 5%	209.—	210.—
Pestimagyar keresked. bank 500 frt 5%	—.—	—.—
Kereskedelmi és ipar hitelintézet 160 frt 5%	289.80	290.—
Magyar általános hitelbank 200 frt 5%	285.75	286.—

	Áru	Pénz
Alsó-ausztriai leszámit. társ. 500 frt 5%	855.—	—.—
Magy. lesz. és pénzváltó bank 100 frt 5%	—.—	—.—
Bécsi giró- és pénztáregylet 200 frt 5%	—.—	—.—
Osztrák jelzálogbank 200 frt 5%	60 —	63 -
Magyar jelzálogbank II. kib. 200 frt 5%	—.—	—.—
Osztrák tartományi bank 200 frt 5%	—.—	—.—
Magyar országos bank 200 frt 5%	—.—	—.—
Magyar ált. municip. hit.-int 200 frt 5%	—.—	—.—
Osztrák-magyar bank 600 frt 5%	832.—	834.—
Unio-bank 10 frt 5%	114.50	114.75
Általános forgalmi bank 140 frt 5%	144.—	—.—
K) Közleked. vállalatok részv.		
Albrecht pálya 200 frt o.é.		
Alföld-fiumei pálya 200 frt o.é. 5%	167.25	167.75
Buschtiehradi vasut 500 frt p.p. 5%	818.—	825.—
Buschtiehradi v. (lit. B.) 200 frt o.é.	174.50	178.50
Dunagőzhajózási társas. 500 frt p.p.	598.—	600.—
Duna-drávai pálya 200 frt ez. 5%	16[illegible].25	167.—
Erzsébet pálya 200 frt p.p. 5%	209.50	210 —
Erzséb. p. Lincz-Budweis 200 frt p.p. 5%	189.75	190.20
Ferdinánd északi pálya 1000 frt p.p. 5%	2737.—	2741.—
Ferencz-József pálya 200 frt o.é. 5%	193.50	194.—
Pécs-barcsi pálya 200 frt o.é. 5%	218.—	220.—
Károly-Lajosgaliczicz. p. 200 frt o.é. 5%	303.—	303 50
Kassa-oderbergi pálya 200 frt ez. 5%	144.—	144.50
Lemberg-czern.-jassi p. 200 frt ez. 5%	167.—	167 50
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt o.é. 5%	657.—	659.—
Osztrák északnyugoti p. 300 frt o.é. 3%	200.50	210.—
Rudolf-pálya 200 frt o.é. 5%	164.75	165.—
Első erdélyi pálya 200 frt o.é. 5%	161.75	161 75
Osztrák államvasuttárs. 200 frt o.é. 5%	333 50	334.—
Déli pálya 200 frt o.é. 5%	140.75	141.25
Délészak-ném. összek. p. 200 frt o.é. 5%	149.25	150.—
Tiszavidéki pálya 200 frt o.é. 5%	247.50	248 50
Bécsi Tramway 200 frt o.é. 5%	219.50	219.75
Magy. gácsországi pálya 200 frt o.é. 5%	159.75	160.25
Magyar északkeleti pálya 200 frt o.é. 5%	162.—	162.50
M. nyug. székesf.-gráczi 200 frt o.é. 5%	164.25	164.75
L) Iparvállatok részvényei.		
Osztr. altalán. épitő-társaság 200 frt	101.50	102.50
Innerbergibányatársaság 200 frt	— —	— —
Judenburgi vasmü 70 frt	— —	— —

	Pénz	Áru
Liesingi serfőződe 100 frt 4%	65.50	66.—
Nezsideri papirgyárrészv.-t. 200 frt 5%	— —	— —
Prágai vasipar-társulat 200 frt	172.—	173.—
Rima-murányi vas.-társ. 100 frt 5%	122.75	123.25
Salgó-tarjáni kőszénbánya 100 frt 5%	—.—	—.—
Bécsi fegyvergyár társaság 100 frt 5%	144.—	146.—
Által. waggon-kölcs.-t. Bpest 80 frt 5%	86.75	87.25
Bécsi épitő-társaság 100 frt	72.25	72.75
Assicurazioni gen. com. 1000 frt p.p. 5%	1950.—	— —
Azienda assicuratrice 1000 frt o.é.	— —	— —
«Duna» osztr. bizt.-r.-társ. 200 frt 5%	— —	302.—
Viszontbiztositó-társ. bécsi 200 frt 5%	82 —	90.—
«Securitas» viszontbizt.-társ. 250 frt	200 —	— —
Bécsi élet- és járad.-bizt.-int. 200 frt 5%	— —	300.—
Bécsi biztositó társaság 200 frt 5%	—.—	—.—
M) Váltók (látra).		
Amsterdamra 100 hol. frt 5½%	—.—	—.—
Brüsseli 100 frank 4%	— —	— —
Német bankpiaczok 100 márka 5%	58.50	58.70
London 10 font st. 5%	119.65	119.95
Milano 100 ol. lira 5%	—.—	—.—
Franczia bankpiaczok 100 frank 3½%	— —	— —
Páris 100 frank 3½%	47.52½	47.57½
Pétervár 100 rubel 6%	— —	— —
Svájczi piaczok 100 frank 3½%	47.47½	47.52
Zürich 100 frank 3½%	47.47½	47.52½
N) Valuták.		
Császári és királyi arany darabja	5.63	5.65
Császári és kir. reczés arany darabja	5.61	5.63
Osztrák-magyar 8 frtos arany darabja	9.50	9.51
20 frankos arany darabja	9.50	9.51
20 márkás arany darabja	11.71	11.93
Orosz imperiale darabja	9.76	9.78
Sovereigns darabja	11.93	11.97
Török arany lira darabja	10.77	10.79
Mária-Terézia (Levant) tallér darabja	—.—	—.—
Ezüst 100 frt o.é.	— —	— —
Ezüstjáradék-szelvény 100 frt o.é.	— —	— —
Német birodalmi bankjegy 100 márka	58.50	58.60
Olasz bankjegy 100 ol. lira	47.05	47.15
Orosz papir rubel darabja	1.17½	1.17½

E rovatban *minden szó* beiktatása *2 krba* kerül, hirdetések után, melyek a hirdető félnek külön lakozimével is elvannak látva, még 30 kr. bélyegdij fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal Levélbeli tudakozodásokra is pontosan válaszolunk, ha a válaszra szükséges postabélyeg beküldetik.

Eladás.

Házak. A hitelviszonyok a tőkepénzeseket nem kevés zavarba hozza, holott legbiztosabb befektetés a fővárosban házat venni. A sugáruton, museum köruton, Kalvintér és külvárosokban házak és telkek jutányos eladásával vagyok megbiz, va Fischer Samuel Kazinczy-utcza 14. sz. 2165

Dohány-tőzsde, igen jövedelmező mellékes üzlettől a legélénkebb helyen, olcsó lakbér, 50—80 frtig napi forgalom, átadandó. Bővebbet a kiadóhivatal. 2454

Fehérmegyében Sárbogárd határában levő 130 holdas birtok a vasuttól negyed órányira, a városban lévő igen szép lakházzal és gazdasági épületekkel együtt eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 2443

A Józsefvárosban egy óriás-utczai ház 387 □ öl udvar és kerttel, 15 1/2 öl utczai fronttal eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 2439

Egy 8 holnapos vadasz vizsla, sötétbarna nöstény 30 frtért eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 2310

Egy 2 pár kőre, gőzgép hajtásra fogas kerekekkel ellátott teljesen felszerelt malomszerkezet eladó, egyik pár kö 36" a másik 42". Bővebbet a kiadóhivatalban. 2456

Hontmegyében Ipolyságtól 2 óranyira egy 200 holdas birtok eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 2370

Eladás esetleg haszonbérbe adás. Tasson, Pestmegyében, a gőzhajóállomástól, ugy a vasuti állomástól félórányira el- esetleg haszonbérbe adó egy szép uri lakház teljesen jó karban, 6 szoba verandával, konyha, pincze, cselédszoba, padlás, egy egészen uj lótartáshoz szükséges melléképülettel, jégveremmel stb. ellátva. A beltelekhez nagy gyümölcsös és konyhakert s ezen felül mintegy 4 holdnyi terület tartozik. 2424

Belváros, zsibárus utczában egy III. emeletes ház eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2409

Egy borsodmegyei, 500 holdból álló igen szép birtok lakházzal és gazdasági épületekkel együtt eladó, kedvező feltételek mellett. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2296

Hevesmegyében Gyöngyös mellett 240 holdból álló birtok 2/3 részben első osztályu buza termőfölddel, bensőséggel, gazdasági épületekkel, két szőllővel — vasuthoz igen közel — eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 2307

Pestmegyében, a monori vasuti állomástól 20 perczny távolságnyira egy 543 holdas birtok eladó. A birtok szép lakházzal és jó gazdasagi épületekkel el van látva. Bővebbet a kiadóhivatal. 2340

Egy borsodmegyei kisebb birtok szabad kézböl eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2308

Egy vizi malom, mely szilárd épületekből áll, 3 pár kő, két henger és minden a buza finom őrlésére szükséges gépekkel ellátva, a patak vize, mely hajtja a malmot, meleg forrás, soha he nem fagy. A malom közel a város- és vasuthoz. 12 hold rét is tartozik hozzá. Az egésznek ára 20000 frt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2335

Gömörmegyében a rimaszombati vasuti állomáshoz közel egy 404 holdból álló birtok, mely árviztől egészen ment, jó termő föld, szép bensőséggel, a rajta fekvő urilakkal éc gazdasági épülettel együtt eladó, a birtokhoz tartozik a korcsmaregále és egy jövedelmező vizimalom. Ára 28,000 frt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2386

Az érmelléken 160 holdból álló birtok, legjobb minőségü föld, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2304

Egy hét hónapos, gyönyörü szép és már jól dresszirozott vadászkutya eladó, ára 30 frt. Bővebbet a kiadóhivatal. 2378

Egy malomszerkezet még egészen uj eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 2355

Vétel.

Jó karban levő franczia, vagy sárospataki malomkövek megvétel végett kerestetnek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2449

A Duna vagy Tisza vidékén egy gyógyszertár megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2450

Kerestetik megvétel végett egy oly 250—300 □ ölü fővárosi telek, melyen némi épület áll és a közlekedési vonalba esik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2146

Egy jó karban levő malomszerkezett megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatal. 2420

Egy 15000 frtot érő kisebb birtok megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2381

Hont- és Nógrádmegyében kerestetik egy 300—600 holdig terjedő birtok megvétel végett. Ajánlatok küldendők a kiadóhivatalba. 2382

Kerestetik egy fővárosi ház 15,000 frt értékig megvétel végett, mely a megfelelő összegnek 6%-át jövedelmezi. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2371

Egy nőstény neufundlandi kutya megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2351

Hevesmegyében egy 200—300 holdra terjedő birtok megvétel végett kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2346

Abauj, Zemplém, Borsod, Heves, Nógrád vagy Szolnok megyében kerestetik egy 40000 frtos birtok, kell hogy ármentes és valamely vasut közelében legyen. Bővebbet a kiadóhivatalban, 2318

Alkalmazást nyer

Gazdaszony Tejüzlet vezetéséhezfelvétetik; ötven vagy száz forint óvadék kivántatik, bővebbet a kiadóhivatalban. 2169

Könyvvonalzó (Rastrirer), ki könyvkötészethez is ért, Szegedre kerestetik. Ajánlatok «G. B. C.» alatt a kiadóhivatalba intézendők. 2167

Egy kitünő jó szakácsné helyben azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2444

Egy a felső női ruha és fehérnemü varrásában ügyes varrónő magány háznál foglalkozást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2445

Egy bonne, ki franciául jól beszél és vig kedélyü, helyben azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2451

Egy ügyes varróné, ki a fehér- és női ruhaneműek készitésében és varrásában gyakorolt, helyben foglalkozást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2442

Egy urasági kocsis vidékre alkalmazást nyer. Kik nősek előnyben részesülnek, Bővebbet a kiadóhivatalban. 2417

Egy csinos, tiszta jó családból való 15 éves leány vidékre játszótársul kerestetik két kis fiuhoz, kinek kötelessége ezeket a német nyelvre tanitani, velük játszani és szabad óráiban kézi munkával foglalkozni, ha jól viseli magát örökbe is fogadtatik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2415

Egy vidéki czukrászdában egy tanoncz alkalmazást nyer. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 2327

Egy műkertész azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2426

Egy kitünő jó főzőnő, helyben azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatal. 2401

Egy magyarul, németül és franciául beszélő fiatal leány gyermekek mellé játszótársul alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2391

Egy vidéki vas- és fűszerkereskedésben segéd azonnal alkalmazást nyer, kell, hogy magyarul, németül és tótul beszéljen. Bővebbet a kiadóhivatal. 2377

Egy kevés igényü mivelt leány, ki magyarul és németül jól tud, és a kézimunkákban gyakorolt, gyermekek mellé mint bonne alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadohivatalban. 2428

Egy bonne, ki magyarul németül és franciául folyékonyan beszél, vidékre azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2408

Egy jól főző szakácsné helyben azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2361

Egy szerény igényü, jó bizonyitványokkal ellátott műkertész helyben azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatal. 2400

Egy nőtlen kertész, ki a virág és zöldséges kert művelésében jártas, valamint a gyümölcsészetben is, vidékre azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatal. 2438

Egy csinos kaszirnő egy vidéki nagyobb kávéházban azonnal alkalmazást nyer. Ajánlatok arczképpel együtt a kiadóhivatalba intézendők, 2347

Egy műkertész, ki a gyümölcsészethez és különösen a parkirozáshoz ért, vidékre alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2416

Alkalmazást keres

Egy a felső nőiruha- és fehérnemü varrásában, valamint a szabászatban igen ügyes kisasszony alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2398

Egy 40 éves r. kath. nős gazda, ki 11 évig hegyes vidéken oly sikerrel gazdálkodott, hogy kitüntetést nyert, a sertés-, juh-, szarvasmarha- és méhtenyésztésben alapos jártassággal bir, továbbá neje kitünő házvezetőnő, igen jól főz, az apró marhatenyésztésben igen ügyes és tapasztalt, mindketten szerény feltételek mellett alkalmazást keresnek. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2405

Egy fiatal, egészséges és jó családbeli leány, ki a sütés, főzés és varrásban egyaránt jártas, mint házvezetőnő óhajt alkalmazást nyerni egy jó családnál, illetőleg egy korosabb magányos úri nő mellett. 2385

Egy gyakorlatilag, ugy mint elméletileg képzett gazdatiszt keres kezelőtiszti állást. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2379

Egy igen csinos fiatal kisasszony éltesebb vagy középkoru magányos urhoz mint házikisasszony vagy társalkodónő óhajt menni. Szives ajánlatok «Szép és jó» czim alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2352

Egy csinos, fiatal kaszirnő alkalmazást keres, ily minőségben már működött. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2397

Egy jó bizonyitványokkal biró szakácsné alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2365

Egy fiatal leány, ki magyarul, németül és franciául beszél, gyermekek mellé alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2433

Egy 29 éves, katomentes, nős ember, ki 10 évig nagyobb uradalmakban mint gazdatiszt és kulcsár működött, hasonló vagy más alkalmazást keres, Bővebbet a kiadóhivatalban. 2319

Egy 35 éves, nőtlen róm. kath. gazdatiszt, ki a keszthelyi gazdasági akadémiát végezte és jelenleg is egy nagyobb uradalomban alkalmazva van, az önállóság elérhetése czéljából valamely gazdaságban kezelő tiszti alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2403

Irodai foglalkozást keres egy reáliskolát végzett szép irásu fiatal ember. Bővebbet a kiadóhivatal. 2429

Egy katonamentes, becsületes 32 éves férfi, mint iroda- s bolti szolga, vagy mint kapus, házmester és háziszolga alkalmaztatni óhajt, irni, olvasni jól tud. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2402

Egy nős férfi, ki 15 éven keresztül mint bérlő, nagyobb birtokot önállólag kezelt gazdaság körül tökéletes jártassággal bir, családi viszonyok miatt gazdatiszti alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivataiban. 2411

Egy tapasztalt gazdatiszt, ki mint ilyen már alkalmazva volt és jó bizonyitványokkal rendelkezik, alkalmazást keres, vagy pedig kastélyfelügyelőnek is ajánlkozik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2404

Szolid, fiatal és csinos nő kasszirnői állást keres csakis szolid kávéházban, csukrászdában vagy más hasonló helybeli üzletben. 2430

Egy kitünő bizonyitványokkal ellátott urasági kocsis, ki jelenleg vidéken van, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2317

Egy középkoru férfi, jó bizonyitványokkal, ki több nyelveket beszél, mint raktárnok — nagy terménykereskedésben alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2362

Egy előkelő családból származó okleveles tanitónő, ki folyékonyan beszél magyarul, németül és franciául, nagyon jól zongorázik, művelt társalgása és finom modora van, szóval egy magas müveltségü szelid leány, mint társalkodónő alkalmazást keres. A házvezetésben is kitünő jártassággal bir. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2301

Egy 16 éves vig kedélyü leány, ki magyarul és németül jól beszél és a kézimunkákban jártassággal bir, mint játszótárs gyermekek mellé alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2423

Lakás és bérlet.

500—700 holdas birtok Pest, Heves, Nograd, Hont megyében vagy pedig Gyöngyös, vagy Hatvan tájékán, öszi vetéssel, fundus-instruktussal azonnali bérbe vételre kerestetik. Ajánlatok s feltételek a kiadóhivatalba küldendők. 2457

Egy lakás a József vagy Ferenczvárosnak Calvintérhez közel eső részében kerestetik május elsejére, állhat 2 vagy 3 szoba k nyha, cselédszoba, előszoba éléskamarából. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2132

Szabolcs megyében Tisza Polgár várostól egy félórányira 763 holdból álló birtok teljes felszereléssel, lakházzal és gazdasági épületekkel együtt haszonbérbe kiadó. Bővebbet a kiadóhivatal 2441

Kerestetik a belvárosban vagy a belvároshoz közel fekvő külvárosi utczák egyikében két vagy három szobából, konyha és előszobából álló lakás, május 1-ére egy fiatal házaspár részére. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2422

Egy 250—300 holdas birtok kerestetik bérbe vétel végett Heves, Feher, Tolna vagy Veszprém megyékben lakházzal és megfelelő gazdasági épületekkel. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2414

5—600 holdas birtok Pest, Nograd, Heves, Bars vagy Hont megyében bérbe kerestetik. Futó homok nem használható. Ajánlatok «Haszonbér 5.» a kiadóhivatalba küldendők. 2407

Oktatás.

Egy izr. családhoz kerestetik vidékre egy nevelőnő, ki a magyar, német és franczia nyelvben tökéletes és zongorázni jól tud valamint a kézimunkában is némileg jártas. Fizetés 400 frt és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatal. 2453

Egy 34 éves okleveles tanitónő született franczia, ki eddig is mint nevejönő kitünő sikerrel müködött, franczia és német nyelvben oktathat, nemkülönben jól zongorázik mint nevelőnő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2437

Tapasztalt nevelőnő, ki a német, francia angol nyelvet és zongorát tanitja, fővárosi előkelő házban alkalmaztatni óhajt mielőbb. Ajánlatok Sándor-utcza 38. ajto 6 czim alatt intézendők. 2162

Egy okleveles tanitónő, ki magyarul, németül és franciául beszél, valamint zongorázni jól tud, helyben mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2419

Egy o..l. tanitónő, ki magyarul és olaszul folyékonyan beszél, német és franczia nyelvben valamint a zongorában kezdőket oktathat, kézi munkákban és gépvarrásban igen ügyes, mint nevelőnő alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatal. 2425

Egy 35 éves r. kath. müvelt nő, ki már 16 év óta működik mint nevelőnő, beszél magyarul, németül és franciául, jól tanitja a kivánt tárgyakat és kézimunkákat, nemkülönben gyakorolt a zongorajátékban és a házvezetésben is jártassággal bir, helyben vagy közel a fővároshoz mint társalkodónő vagy nevelőnő alkalmaztatni óhajt. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2387

Egy fiatal müvelt nevelőnő, ki a nyelvekben, zongorában alapos oktatást adhat, vidékre azonnal kedvező feltételek mellett alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatal. 2447

Egy nevelő, ki a gimnáziumi tantárgyakban tökéletes, a német nyelvet correct beszéli és a festészetben képzett, vidékre azonnal alkalmazást nyer. Bővebbet a kiadóhivatal. 2448

Kerestetik egy nevelőnő vidékre, ki a magyar német és franczia nyelvet tökéletesen beszéli és zongorázni jól tud. Fizetés 400 frt és teljes uri ellátás. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2446

Egy nevelő, ki e téren már sikeresen működött és jó bizonyitványokkal bir, beszél magyarul, németül és franciául, valamint a gymnáziumi és reál tantárgyakban alaposan oktat, szerény igények mellett alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2343

Egy izr. művelt és finom nevelőnő, ki a magyar, német és franczia nyelvet folyékonyan beszéli és ezen tárgyakban oktatni képes, nemkülönben a zongorajátékban, és hasznos női kézimunkákban is alapos képzettséggel bir, alkalmazást keres. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2394

Egy nevelőnő, ki a német, franczia és angol nyelvet tanitani képes, nemkülönben a zongorában conservatoriumi képzettséggel bir és az énekben ala... oktathat, vidékre alkal...ást nyer. Fizetés 400 frt és teljes ellátás. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2356

Különféle.

Szombat este egy barna, fehér mellü, Alegro nevü, budai védjegygyel ellátott vadász kutya, Budán a viziárosi fő-utczában elveszett; felkéretik a találó, miszerint azt kellő dijazás mellett Budán, Krisztina város, márvány utcza 5. számu házba elhozni, vagy bejelenteni szives legyen. 2160

Egy 12—14 éves árva fiatal leányka, ki magyarul és németül irni és olvasni tud, egy helybeli családhoz örökbe fogadtatik. Bővebbet a kiadóhivatal. 2156

Egy jó családból való egészséges vig kedélyü fiatal 12 éves leány örökbe fogadtatik fiatal gyermektelen házaspártól. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2432

Egy szegény aszszony, ki képtelen gyermekét eltartani, 7 hetes, ép s egészséges figyermekét örökbe szándékozik adni. 2406

Egy 12 éves, jó családból való árva leány kéri a gyermektelen szülőket öt örökbe fogadni. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3962

Meghivas.

A gyöngyösi takarékpénztár egyesület 1883 év február hó 25-ik d. e. 10 órakor Gyöngyösön az egyesület helyiségében tartandó XV. rendes évi közgyülésére a t. cz. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Tárgyak:

1. Az 1882-ik üzlet év mérlegének, és az arra vonatkozó felügyelő bizottsági jelentés előterjesztése.
2. A haszonrészek kiutalványozása.
3. 1 igazgatósági és 3 felügyelő bizottsági tag választása.
4. Az alapszabályok módositása.

Kelt, Gyöngyösön, 1883 febr. 1-én.

Hansz Imre m. k.
vezér-igazgató.

HIRDETMÉNY.

A szabadkai kereskedelmi és iparbank

t. cz. részvényesei az 1883, évi február hó 25-én d. e. 10 órakor a városház tanácstermében tartandó

X. évi rendszerinti közgyülésre.

ezennel tisztelettel meghivatnak,

Közgyülés tárgyai lesznek.

1. A lefolyt 1882 évi üzleteredményéről előterjesztendő évi jelentés,
2. A zárszámlással a felügyelő bizottság jelentésével együtt való előterjesztése és az a fölött adandó felmentése.
3. A nyereség felosztása illetőleg az osztalék meghatározása.
4. 5 igazgató kilépése és az ennek folytán történendő uj választások.
5. A három tagból álló felügyelő bizottság megválasztása 1883 évre.
6. A jelen közgyülés jegyzőkönyvének hitelesitésével megbizandó két részvényes kijelölése.

Szabadkán, 1883, január 24. **Az igazgatóság.**

Titkos betegségek minden alakját, az önfertőzés mindennemü utóbajait, férfi tehetetlenséget stb. alaposan gyógyit **Dr. PÁPAY** koronás arany érdemkeresztes itszteletbeli megyei főorvos. Budapesten, ujvilág-utcza 33. I. em. a Ferenczi kávéházzal szemben. 5599 Rendel 9—5-ig délután este 7—8-ig levélileg is.

NEUSTEIN'S verzuckerte BLUTREINIGUNGS-PILLEN DER HEIL. ELISABETH

Vértisztitó labdacsok. Minden hasonló készitmények minden tekintetben elébe helyezendők ezen **ártalmas alkatrészektől teljesen ment pastillák, melyek legnagyobb sikerrel alkalmaztatnak** az altest szerveinek bármely betegsége, váltóláz, mellszervek betegségebőr- és szembajok, agy-, száj- gyermek- és női-betegségek ellen; kön nyü hashajtó, vértisztitó; nincs jobb s e mellett ártatlanabb gyógyszer ☞ **dugulás** ☜ ellen, mely a legtöbb betegségnek bizonyos forrása. — Czukrosalakuknál fogva gyermekek is [illegible] vesen használják. Ezen labdacsok **Professor Pitha udvari tanácsos** által igen tiszteletteljes bizonyitványnyal lettek kitüntetve.

— *Egy doboz 15 labdacs-tartalommal 15 kr. egy csomag 8 doboz, tehát 120 labdacs-tartalommal csak 1 frt o é.*

Óvás! Minden doboz, a melyen **„Apotheke zum heiligen Leopold"** czég nem látható és hátán **védjegyünket** nem viseli, **hamisitvány,** melynek vételétől a közönséget óvjuk.

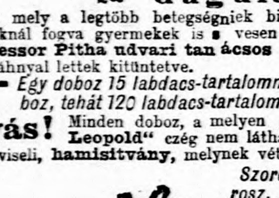

Szorosan kell arra ügyelni, hogy rosz, semmi eredménynyel nem biró, söt épen káros hatásu készitmény ne vétessék. Határozottan **Neustein's Elisabeth - Pillen** keressék; ezek a gyöngyölegen és asználati utasitáson, oldalt aláázzsal vannak ellátva.

Főraktár Bécsben: Gyógyszertár **„Zum heiligen Leopold" Neustein Ph. Stadt, Planken- és Spiegelgasse sarkán. Raktár Budapesten: Török József** gyógyszerész urnál. 5094

Legujabb

GYÓGYJELENTÉS

Solymossy Elek a népszinház tagjától.

Tekintetes Strausz Béla urnak Budapesten király-utcza 1. sz.

Tisztelt uram! Hurutnak és rekedségnek senki sincs annyira kitéve, mint mi szinészek, s épen azért, senki sem kénytelen annyiszor és annyi felé keresni az enyhülést, a gyógyulást, mint épen mi. Ebből az következik, hogy mi ismerünk mindenféle enyhitő és gyogyitó szert, mely e tekintetben csak hasznos lehet. S itt mindjárt ki is mondhatom, hogy minden általam eddig ismert «maláta-kivonat», mell-czukor, egészségi sör stb. mi csak a betegségek enyhitésére nagy hangon hirdettetik — nem ér semmit, és az egész csak arra van számitva, hogy a jóhiszemü közönséget behálózza. S kimondhatom azt is, hogy már nem is kerestem a gyógyszert a betegségek enyhitésére, mert azt hittem, hogy ha a nagy reklámmal hirdetett gyógyszerekben csalódnom kellett, úgy a többiek még csak reményt sem nyithatnak. s az utóbbi időben, a mennyivel reménytelenebbül szenvedtem, annyival kellemesebb volt csalódásom, **midőn felfedeztem az ön czukorkáit,** melyek **már idültté lett gége-** és **torokbajomat, teljesen megszüntették** és pedig **oly gyorsan,** hogy e **csodás hatásról** nem csak egy várost vagy országot, de az **egész szenvedő emberiséget értesiteni szeretném.**

Felkérem önt, sziveskedjék engemet meglátogatni, s egyuttal egynéhány doboz czukorkát magával hozni. Lakásom kőfaragó-utcza 10. sz. földszint. — Budapest 1883. január 10. Tisztelettel

Solymossy Elek
a népszinház tagja.

5782

Strausz Béla-féle **gyógyfű-kivonatu mell-pasztillának** 1 doboz ára 20 kr., 6 doboz 1 frt. Kapható a feltalálónál **Strausz Béla Budapest, király-utcza 1.** Főraktár **Barna Zsigmond** gyógyszertárában Erzsébettér.

Legfinomabb minőségü

Gummi vagy **halhólyag óvszer** tuczatja 2—6 frtig, **női különlegességek** ára 4 frt.

Politzer Móricz

sérvkötő készitő.

Mindenféle prágai bőrböl készült keztyük legjobb **raktára** nagyban s kicsiben.

BUDAPEST, Deák Ferencz-utcza.

Ugyanitt kapható a legjobb amerikai sérvkenőcs. Egy tégely ára 3 frt 50 kr. Megrendelések postafordultával utánvét mellett azonnal teljesittetnek.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban BUDAPESTEN VI. ker., himzö- és kalaputcza sarkán.

Gyógykovács, 29 éves, nötlen, ki magyarul, németül és tótul beszél, ily minőségben már müködött s most lépett ki egyik lovassági ezredből, hol magának e téren sok tapasztalatot szerzett, uraságboz gyógykovács, kulcsár, kastélyfelügyelő, raktárnok vagy erdőfelügyelőállásban óhajt alkalmaztatni. — Ajánlatok «Gyógykovács» czim alatt az «Egyetértés» kiadóhivatalához czimzendők. 5830

Tyukszemet eltávolit néhány nap a. minden fájdalom, vágás, szurás s égetés nélkül Schneid gyógyszerész **„Keralin"-ja,** 1/2 doboz ára 60 kr. 1 egész 1 frt. Postán 10 krral drágább a csomagolásért.

Gyomorbetegségek minden faja u. m. makacs idült gyomorhurut, gyomorgörcs, hasmenés, aranyér májbaj, gyomorégés, emésztési hiány több hónapos felbüfögés kezesség mellett a legrövidebb idő alatt eltávolittatik Schneid gyógyszerész **általános „Gyomor-Elixir"-je** által. 1/4 üveg 60 kr. 1/2 üveg 1 frt, egy egész üveg 1 frt 80 kr. Postán 20 krral drágább a csomagolásért.

Köszvény és csúz minden faját gyorsan eltávolitja a már évek óta orvosok s betegek által kipróbált s legjobban ajánlt **Rigaibalzsam** Schneid gyógyszerésztől 1 üveg ára 1 frt. Erősebb minőségben legmakacsabb bántalmak ellen 1 frt 50 kr. Postán 25 krral drágább a csomagolásért.

A fenntemlitett különlegességek valódiságukért való kezesség mellett egyedül **Bécsben V. ker. Wimmergasse 38. Apotheke «zum heiligen Georg»** kapható, a hová is az irásbeli megrendelések intéztetni kéretnek.

Köszönetiratok és bizonyitványokszerencsésen kigyógyultaktól kivánatra elömutathatók. 5764

MISKOLCZY S. ÉS TÁRSA,
Budapest, Váczikörut 55. szám.

Ajánlják raktárukon levő **csöves tengeri darálót, kukoriczamorzsolót, szecska- és répavágót, valódi Schmeja féle darálóés örlőgépeket, háromvasu ekéket, örlőmalmokat, sorvetőgépeket, boronákat** és mindenféle gazdasági eszközöket és gépeket. 5801

Képes arjegyzéket küldünk kivánatra bérmentve.

MISKOLCZY S. és TÁRSA,
Budapest, Váczikörut 55. szám.

Biztos segély ziháló-betegségbenszenvedőknek

asthma-ellenes tokok és asthma-ellenes papir GICQUEL 1-ső oszt. gyógyszerésztől Párisban. Gyógyit nyilallást, makacs köhögést és a légző szervek minden betegségét. Raktár Budapesten **Török József** gyógyszerésznél. 5135

Rizsszalma seprőket
a legfinomabb olasz rizsszalmából valamint
suroló keféket
finom világos sárga gyökérből szállit olcsón és **legjobban** a **hazai seprő és kefe-gyár** 5800

Révay Izidor
Budapesten külső dob-utcza 19. sz. alatt.

Ismerősök számára

kérek még nehány **«Betegbarát»** czimü könyvecskét, mert váratlan gyors felgyógyulásom következtében azt mindenki ismerni szeretné stb. — Egy szerencsésen felgyógyultnak e sorai önmagukban beszélnek; ezért csak arra figyelmeztetünk, hogy a «Betegbarát» kivánatra **Gorischek K.** egyetemi könyvárus által **(Bécs, I. Istvántér 6.) ingyen és bérmentve** küldetik meg, a megrendelőnek tehát nem okoz több költséget 2 krnál a levelező lapért. 5354

Meghivókat, Beléptijegyeket, Tánczrendeket,

valamint minden előforduló **nyomtatványt** legolcsóbban készit az anglo-gyorssajtónyomda Budapesten, **gránátos-utcza 20. sz.** a Károly-laktanyával szemben. A papirkereskedéssel egybekötött fiók: kerepesiút 15, fehér ló szálloda. Ugyanitt mindennemü papirok, boritékok, iró-, iskolai- és rajz-eszközök, valamint füzértáncz-jelvények legolcsóbban kaphatók.

Vidéki megrendelések utánvéttel pontosan teljesittetnek. 5690

MOLL SEIDLITZ-POR

CSAK AKKOR VALÓDI, ha minden dobozon a gyárjegy: a sas és **Moll** sokszorositott czég-lenyomata látható.

Ezen porok tartós gyógyhatása makacs **gyomor-** és **altestbajok,** gyomorgörcs és elnyálkásodás, gyomorégés, rögzött **dugulás,** májbaj, **vértolulás,** aranyér és a legkülönfélébb **női betegségek** ellen 30 év óta folytonosan növekedő elismerésben részesül. Egy eredeti doboz használati utasitással 1 frt. **Hamisitványok törvényesen üldöztetnek.**

Francia borszesz és só.

Köszvény, csúsz, mindennemü hasogatás és bénulás, fej-, fül- és fogfájás sikeres gyógyitásához **bedörzsölésre; borogatásnak** mindennemü sérülések és sebek, gyuladások és daganatok ellen. **Bensőleg,** vizzel keverve, hirtelen betegedés, hányás és kólika ellen. Egy üveg pontos utasitással 80 kr.

Valódi, Moll védjegyével és névaláirásával,

Moll A. gyógyszerész, császári királyi udv. szállitó. **Bécs, Tuchlauben.**

Raktárak: *Budapesten:* Török József gyógyszerész, Schernhofer C gyógyszerész, Uhl és Berczeller, Thalmayer és Seitz, Kochmeister Frigyes utódai, Neruda Nándor, Hoffmann J., Szilber A., és Halbauer testvéreknél, Szenes E., Brázay Kálmán.

!!!HAZAI IPAR!!!

MINDEN VERSENYT FÖLÜLMUL.

Fehérnemű és szövötárúk

legnagyobb választékban és legjobb minőségben alant jegyzet

☞ **mesés olcsó árakon.** ☜

Mi egyes egyedül azon helyzetben vagyunk a nyers anyag nagy mennyiségben vétele olcsó munkadij és aránylag csekély költség által **egész Európával versenyezhetni.** ☞ **Ennélfogva minden ur és minden hölgy,** ☞ **gazdag vagy szegény** kevés pénzzel szekrényét fehérnemüvel megtöltheti. — Szétküldés utánvét vagy elöleges pénzküldés mellett az osztr. magyar birodalom minden tájékába. — **Pontos és lelkiismeretes szolgáltatás. Szállitunk:**

		előbb	most
Uri ingek	jó chiffonból, 3-szoros mellel, galléral vagy annélkül	frt 2.20	frt 1.20
» »	igen jó chiffonból, 4-szeres mellel, galléral vagy anélkül	» 3.25	» 1.60
» »	legfinom. » v. Schirling 4-szeres mellel	» 3.75	» 2.20
» »	igen jó chiffonból diszes himzéssel 4-szeres mellel	» 3.50	» 2.—
» »	Oxfortból ujabb minta, áthajtott galléral	» 2.—	» —.90
» »	igen jó Oxfortból ujabb minta álló v. áth galléral	» 2.50	» 1.30
» »	legjobb » legujabb minta 4-szeres mellel álló v. áth. galléral	» 3.—	» 1.90
» »	igen jó Cretonból ujabb minta áthajiott galléral	» 2.—	» 1.—
» »	francia » legujabb minta 4-szeres mellel álló v. áth. galléral	» 3.25	» 1.80
Uri alsónadrágok	fél vászonból magyar v. német szabásu	» 1.60	» —.70
» »	legj. hegyi vászonb. magyar v. német szabásu	» 2.—	» —.90
» »	» Creas v. bőrvászonból m.	» 2.75	» 1.20
» »	val. rumburgi vászonból »	» 3.50	» 2.—
Női ingek	legjobb hegyi vászonból sveici szabás	» 2.40	» 1.10
» »	» irlandi » igen finom betéttel	» 4.80	» 2.30
» »	» rumburgi » pompás kézi himzéssel	» 6.50	» 3.—
» »	jó chiffonból betétekkel	» 2.40	» 1.10
» »	igen jó » igen finom himzéssel	» 3.50	» 1.60
» »	legfin. » pompás gazdag himzéssel	» 4.50	» 2.30
Női háló köntös	jó chiffonból himzéssel és betéttel	» 2.10	» 1.—
» » »	igen jó » eleg. himzéssel és betéttel (hosszu)	» 3.50	» 1.60
» » »	legfinomabb chiffonból gazdagon himezve pompás betéttel (egész hosszu)	» 4.50	» 2.10
Női nadrág	igen jó chiffonból himzéssel és betéttel	» 2.50	» 1.10
» »	igen finom chiffonból gazdag himzéssel és betéttel	» 3.50	» 1.60
» »	legfinomabb Shirdingből pompásan kiállitva	» 4.50	» 2.20
Női alsó szoknyák	igen jó chiffonból fodrokkal fél hosszu	» 2.80	» 1.30
» »	legj. chiffonb. duppla fodrokkal és pomp. himzéssel hosszu	» 4.25	» 1.95

Női mellfüzők legjobb Drillchből halcsontal és kanálzárral á 1.20, 1.50, 2.—, 2.50-ig a legfinomabbak

			előbb	most
Zsebkendők,	fehér angol vászon urak és hölgyeknek alkalmas	6 drb	frt 1.80	frt —.85
»	» tiszta » » » »	6 drb	» 2.75	» 1.25
»	» rumb. » igen finom	6 drb	» 4.50	» 2.20
»	félvászon sima szines különféle keretekkel	6 drb	» 1.20	» —.50
»	tiszta vászon sima szines	6 drb	» 2.50	» 1.10
»	rumb. vászonból sima legujabb »	6 drb	» 4.50	» 2.25
Uri gallérok	legfinom. chiffonb. 3 és 4-szeres mind. számban	6 drb	» 2.50	» 1.10
Uri kézelők	legjobb chiffonb. 4-szeres	6 drb	» 3.—	» 1.20
Női gallérok	legujabb minta 3 és 4-szeres	6 drb	» 2.75	» 1.30
Női kézelők	» » » »	6 drb	» 1.80	» —.90

Női harisnyák a legujabb divatos szirekben sima és csikos 6 pár frt 1.50. **Női nyaravalók** minden szinben legfinomabb lyoni selyemből dbja 25, 30, 50, 70, 90 kr. **Férfi nyakravalók** minden szinben kötésre és gombra drbja 25, 30, 40, 60. 80 kr. **Uri harisnyák** sima és divatcsikokkal 6 párként frt 1.30.

Minden a legjobb minőségben, egy kisérlet elegendő a meggyőződésre. Ing. gallér, mellfüző megrendelésénél kérjük a mértéket centiméterben. 10 frton felüli megbizások bérmentve küldetnek.

Tiszselt vevőinket és a t. közönséget figyelmeztetjük, miszerint fenti árak csak rövid ideig maradnak érvényben, mivel a nyers anyag már is 20%-al drágább, naponta emelkedik és várható, miszerint a jövő hóban a nyers anyag már 40%-al drágább lesz. A t. közönség saját érdeke tehát, szükségletét mielőbb fedezni.

Mély tisztelettel

WEINREB R. E.

Budapest, koronaherceg (uri-(utca) 8. Harisbazár körönd.

MÜLLER J. L.

ILLATSZER- ÉS PIPERE-SZAPPAN-GYÁROS

GYÁR: VII. ker., Rottenbiller-utcza 36. szám a., saját ház. **BUDAPEST,** **RAKTÁR:** IV. Koronaherczeg-utcza 2. sz., a „Virágkirálynéhoz".

Ajánlom saját gyártmányu illatszereimet és pipere-szappanaimat, ugy nagybani eladásra, mint a t. fogyasztó közönségnek posta utjáni rendelésére. — **Az általam készitett:**

MÜLLER J. L.-féle

CSALÁDI SZAPPAN.

Dr. GEBHARDT LAJOS egyetemi tanár és Rókus-kórházi igazgató ur által nekem kiadott bizonyitvány szerint, a finom szappan fogalmának és minden ahoz kötött követelményeknek tökéletesen megfelel s a bőrnek lágyságát és üdeségét idézi elő. Drbja 35 kr., 3 darab dobozban 1 frt.

CARBOL SZAPPAN.

Dr. Lenhossek József kir. tanácsos és magy. kir. egyet. tanár ur nekem kiadott bizonyitványa szerint kitünő óvszer ragályos betegségek ellen és fertőztelenitő hatással bir s a bőrkiütéseket eltávolitja. — Drbja 40 kr., 3 drb dobozban 1 frt 10 kr.

POUDRE DE SERAIL

legfinomabb arczpor.

BLAHA LUJZA (báró Splényiné) ő méltósága kedvelt arczpora és általa a következő sorokkal tüntettetett ki:

Tisztelt **Müller J. L.** illatszerész urnak **Budapesten.**

A **Poudre de Serail,** melyet ön feltalált, **valóban kitünő és neméhen páratlan,** mert nem csak az arczon láthatatlan és tartós, de egyszersmind rendes használatnál ártalmatlansága által az arczra oly különös jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arczpornál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságáért jövőben mint kedvencz arczporomat kizárólag fogom használni és meg vagyok győződve, hogy fölülmulhatatlan jóságáért általános elismerésnek fog örvendeni. Tisztelettel **BLAHA LUJZA.**

A Poudre de Serail fehér, rózsa és sárga szinben kapható. Egy doboz ára 60 kr. és 1 frt.

POMPADOUR CREME.

Ezen szer, melylyel a hires Pompadour asszony csodaszépségét késő aggkoráig fönn tudta tartani, anélkül, hogy az egészségének ártott volna, általam eredeti tisztaságban állittatik elő, s azt a tisztelt hölgyvilágnak a leghathatósabban ajánlhatom. Egy tégelylyel 1 frt 60 kr.

„IXIA LYS" a legfinomabb és legkedveltebb illatszer, mely illatának, kellemessége és tartóssága által tünik ki; flaçonja frt 1.50 és 3.

„EAU DE COLOGNE"

SAJÁT GYÁRTMÁNYOM. — Kitünő szer fej- és fogfájás ellen, nemcsak a fejet és szemeket erősiti, hanem a bőrnek is puhaságot és üdeséget kölcsönöz, az arcz gyengesége és a szem jok megszüntetetnek, ha ezen szerrel közönséges vizzel vegyitve a szemet mossuk, vagy egy vele megnedvesitett ruhácskával borogatjuk. Kis üveg 40 kr. nagy üveg 80 kr. — Továbbá a következő kitünőbb illatszerek: **Fleurs d'Orang, Opoponax, Rézéda, Tuba-rózsa, Fehér-rózsa, Moha-rózsa, Chypre, Fleurs de Mai, Heliotrope, Jacinthe, Jokey-Club, Jasmin, Marachale, Mille fleurs, Muse, Newmown Hay** (széna), **Patchouly, Spring flowers, Ylang-Ylang, Violette de parme;** flaçonja frt **1.50,** és **2.50.**

Salicil szájviz és fogpor. Kiváló hatással bir a beteg foghus meggyógyulására s a fogakról az idegen alkatrészeket eltávolitja. Egy üveg szájviz 80 kr. kis üveggel 50 kr., egy doboz fogpor 80 kr.

BRILLANTINE folyadék lágysägu kenőcs, mely a szakál és bajusz valamint a haj fényét és lágyságát előidézi. s a kihullástól és törékenységtől is megóvja. — Egy kis üveggel 70 kr., nagy üveggel 1 frt.

Minden itt fel nem emlitett pipere- és illatszer, valamint mindennemü pipere-eszköz nálam nagy választékban kapható. — **Postai megrendelések utánvétellel pontosan teljesittetnek.**

Árjegyzéket kivánatra bérmentve küldök.

☞ **Minden czikk ezen bejegyzett védjegygyel van ellátva, s valódiságát az bizonyitja.** ☜

Fentebbi gyártmányok részben az alábbjegyzett elárusitóknál kaphatók:

Arad: Tones F. és társa a «fekete kutyá»-hoz, és Rozsnyai Mátyás. **Bonyhád:** Kramolini József. **Bánffy-Hunyad:** Fáy Vilmos. **Hajdu-Böszörmény:** Ray Lajos. **Békés-Csaba:** Varságh Béla, Babics Elek. **Brassó:** Stenner Frigyes. **Czegléd:** Perzsay Sándor. **Debreczen:** Mihajlovits István, Göltel Nándor, dr. Rothschnek Emil. **Eger:** Buzát Lajos, Kölner Lőrincz. **Eperjes:** Schmidt Károly. **Esztergom:** Nitter F. és társa. **Gyöngyös:** Vozári Tamás, Baruch József. **Győr:** Horváth Ignácz. **Hatvan:** Sperlágh József. **Hód Mező-Vásárhely:** Kiss Gyula. **Jászberény:** Vogronits Kálmán. **Kassa:** Hegedüs Lajos, Mégay Gusztáv, Jermy Károly, Quirsfeld K. **Kalocsa:** Horváth Károly. **Kaposvár:** Kecskési Tivadar, Augusztin Ágoston, Laipczig Gyula, Babochai K.

Karczag: Szödi S. **Kecskemét:** Molnár János. **Kolozsvár:** Wolf János, Csapó Sándor, Biró János. **Komárom:** Kirchner Mihály. **Léva:** Bolemann Ede. **Losoncz:** Plichta Lajos. **Maros-Vásárhely:** Binder Károly. **Miskolcz:** Grünwald Ede. **Mező-Tur:** Borbás István, Spett Dezső. **Nagy-Atád:** Pfiszterer Károly. **Nagy-Becskerek:** Menczer Lipót. **Nagy-Kanizsa:** Bachrach J. H., Sommer J. **Nagy-Károly:** Füleki Pál. **Nagy-Kikinda:** Brettner Ernő. **Nagyvárad:** Unterkirchner Ferencz, Hering Sándor, Huzella M., Schön Miksa. **Nagybánya:** Haracsek József és fia. **Nagy-Rőcze:** Nandrásy G. **Nyiregyháza:** Korányi Imre, Szopkó Alfr. **Orosháza:** Sperlag Ignácz. **Orsova:** Freyler Ignácz. **Pécs:** Zach K., Cserta Ignácz.

Pozsony: Bauer János. **S.-A.-Ujhely:** Pintér Ferencz. **Segesvár:** Schuster Frigyes. **Selmecz:** Sztánkay Ferencz. **Szabadka:** Gálfy György. **Szarvas:** Medveczky József. **Szathmár:** Dr. Lengyel Márton, Böszörményi J., Bossin József. **Székesfehérvár:** Szekerák és Hornyánszky, Csikós Endre, Diabella György. **Szeged:** Aigner L., Barcsay Károly, Fellmayer Antal, Kovács Albert, Ambrozy K. **Szegszárd:** Salamon Ármin. **Szentes:** Várady Lajos. **Szombathely:** Frankl és Ledofszky, Rudolf Alajos. **Sziszek:** Gursky Ferdinand. **Temesvár:** Jaromiesz Mihály, Steiner F. **Topolya:** Radány Bertalan. **Vácz:** Millmann Géza. **Zalaegerszeg:** Hollósy József. **Zombor:** Gallé Emil, Michelli Gyula **Zólyom:** Steg Lajos.

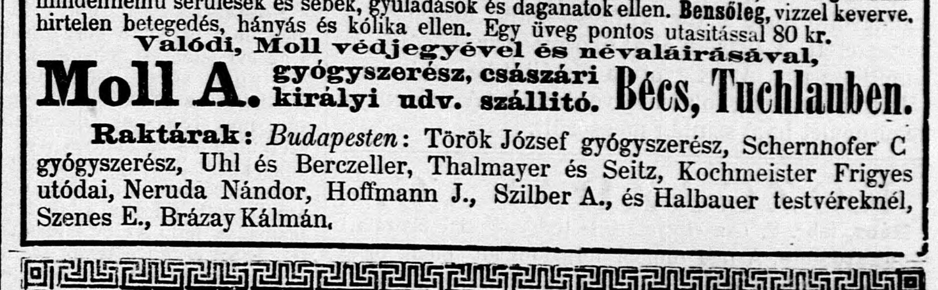

5571

BOGDÁN JÓZSEF

Raktár: muzeum-körut 26. **kocsigyárosnál** **GYÁR:** páva-utcza 10.

nagy választékban kaphatók **jótállás mellett** a legdiszesebb és legszolidabb **ruganyos díszkocsik** 200 frttól följebb; **homokfutó kosárkocsik** 140 frttól följebb; **divatos batárok** 400 frttól följebb; **halottas kocsik** 400 frttól följebb.

Halottas kocsik községek és szövetkezetek részére részletfizetés mellett is adatnak.